

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ

Diplomová práce

Incidenční spory

Incidental Disputes

Ludmila Kalamárová

Plzeň 2013

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Ludmila KALAMÁROVÁ**
Osobní číslo: **R08M0105P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Název tématu: **Incidenční spory**
Zadávající katedra: **Katedra obchodního práva**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Úvod

1.1 Výstižná a přesná formulace ověřitelné pracovní hypotézy, která se opírá o domněnky mezi dvěma nebo více právními jevy

1.2 Prameny práva

1.3 Cíl práce

2. Legislativní úprava insolvenčního řízení

3. Druhy incidenčních sporů

4. Právní úkony zahajující řízení o incidenčním sporu

5. Průběh řízení o incidenčním sporu a jeho výsledek

6. Specifika řízení u incidenčních sporů

7. Komparace se zahraniční právní úpravou

8. Praktická část

9. Závěr

9.1 Výsledky práce s uvedením získaných poznatků, potvrzení nebo zamítnutí vlastní hypotézy,

9.2 Návrhy na možnou úpravu problematiky de lege ferenda či zhodnocení stávající právní úpravy

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury: **viz příloha**

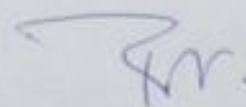
Vedoucí diplomové práce: **Mgr. Michaela Sigmundová, Ph.D.**
Katedra obchodního práva

Datum zadání diplomové práce: **12. prosince 2011**

Termín odevzdání diplomové práce: **31. března 2013**

Doc. JUDr. Jan Pauly, CSc.
děkan

Prof. JUDr. Přemysl Raban, CSc.
vedoucí katedry

Příloha zadání diplomové práce

Seznam odborné literatury:

- DAVID, L., IŠTVÁNEK, F., JAVŮRKOVÁ, N. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2009. ISBN 978-80-7357-460-4.
- HÁSOVÁ, J. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Komentář. Praha: C. H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-320-2.
- KUČERA, F. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) s judikaturou a souvisejícími předpisy. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-163-5.
- LANDA, M. Ekonomika insolvenčního řízení. 1. vyd. Ostrava: KEY Publishing, 2009. ISBN 978-80-7418-031-6.
- LISSE, L. Insolvenční právo. 1. vyd. Praha: VŠFS v edici EUPRESS, 2007. ISBN 978-80-86754-91-8.
- MARŠÍKOVÁ, J. Insolvenční řízení z pohledu věřitele a dlužníka. 2. aktualizované vyd. Praha: LINDE, 2011. ISBN 978-80-7201-862-8.
- PACHL, L. Insolvenční zákon s judikaturou. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2011. ISBN 978-80-7357-675-2.
- RICHTER, T. Insolvenční právo. 1. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-73577-329-4.
- ZELENKA, J. Insolvenční zákon (z.č. 182/2006 Sb.): poznámkové vydání s důvodovou zprávou a nařízením Rady ES 1346/2000. Praha: LINDE, 2007. ISBN 978-80-86754-91-8.
- WINTEROVÁ, A. a kol. Civilní právo procesní. 6. aktualizované vyd. Praha: LINDE, 2011. ISBN 978-80-7201-842-0.
- Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), v platném znění.
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění.

21

Čestné prohlášení

„Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci na téma „*Incidenční spory*“ zpracovala samostatně, a že jsem vyznačila prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpala způsobem ve vědecké práci obvyklým.“

V Plzni, dne .....

.....

podpis autora

Poděkování

Ráda bych v první řadě poděkovala vedoucí mé diplomové práce Mgr. Michaelé Sigmundové, Ph.D. za odbornou pomoc, věcné připomínky a cenné rady, které mi při vypracování této práce poskytla. Současně bych chtěla poděkovat Mgr. Ivaně Žánové, soudkyni Krajského soudu v Plzni, na insolvenčním úseku za trpělivost a ochotu při poskytování odborných konzultací a materiálů potřebných pro zpracování této práce, resp. její praktické části. Mé velké díky patří také celé mé rodině za veškerou podporu a to po celou dobu studia na Fakultě právnické Západočeské univerzity v Plzni a všem blízkým za trpělivost a pomoc při zpracování.

Obsah

Úvod.....	9
1 Legislativní úprava insolvenčního řízení	12
1.1 Obecný charakter insolvenčního řízení	13
1.2 Vymezení základních pojmů	14
1.2.1 Insolvenční řízení	14
1.2.2 Procesní subjekty insolvenčního řízení	15
1.2.3 Insolvenční rejstřík	15
1.2.4 Uplatňování pohledávek věřitelů a jejich druhy	16
1.2.5 Přezkoumání přihlášek a přezkumné jednání	18
1.2.6 Incidenční spor	23
2 Druhy incidenčních sporů	26
3 Právní úkony zahajující řízení o incidenčním sporu	29
3.1 Spory o pravost, výši nebo pořadí přihlášených pohledávek	29
3.1.1 Nevykonatelné pohledávky	30
3.1.2 Vykonatelné pohledávky	32
3.1.3 Popření věřitelem	33
3.2 Spory o vyloučení z majetkové podstaty nebo vydání výtěžku zpeněžení	36
3.3 Spory o vypořádání společného jmění dlužníka a jeho manžela	38
3.4 Spory na základě odpůrcí žaloby	42
3.5 Spory o náhradu škody vzniklé porušením povinností správce	47
3.6 Další spory, které zákon výslovně označí jako spory incidenční.....	48
3.6.1 Spory za nadsazenou přihlášku podle § 178 a 179 InsZ	49
3.6.2 Spory o zánik přihlášky v průběhu řízení podle § 186 a 187 InsZ	51
3.6.3 Spory z důvodu neplatnosti právního úkonu podle § 233 InsZ.....	52
3.6.4 Spory o platnost smluv zpeněžujících mimo dražbu podle § 289 InsZ ..	54
3.6.5 Spory u úpadku některých finančních institucí dle § 373 a 385 InsZ	55
4 Průběh řízení o incidenčním sporu a jeho specifika.....	57
4.1 Zahájení incidenčního sporu	57
4.1.1 Výzva a lhůta pro podání incidenční žaloby	57
4.1.2 Účastníci řízení o incidenčním sporu	58
4.1.3 Obsahové náležitosti incidenční žaloby a jejich specifika	58
4.1.4 Založení spisu a jeho evidence u insolvenčního soudu.....	59
4.2 Projednání incidenčního sporu	60
4.2.1 Specifika soudního řízení a přiměřená aplikace OSŘ.....	60

4.2.2	Vstup státního zastupitelství do incidenčních sporů	61
4.2.3	Příslušnost soudu a jeho personální obsazení	61
4.2.4	Průběh soudního jednání	63
4.2.5	Doručování	63
4.2.6	Soudní poplatky.....	64
4.2.7	Náklady incidenčního sporu.....	64
4.3	Výsledek řízení o incidenčním sporu	65
4.3.1	Formy rozhodnutí ve věci samé a informativní povinnost soudu	65
4.3.2	Řádné opravné prostředky v řízení o incidenčním sporu.....	65
4.3.3	Konečný výsledek řízení a jeho uplatnění.....	66
4.3.4	Mimořádné opravné prostředky	66
5	Praktická část.....	67
6	Komparace se zahraniční právní úpravou	71
7	Závěr.....	76
8	Seznam použitých zkratk a obrázků	78
9	Seznam použité literatury	79
10	Seznam příloh.....	83

Úvod

V úvodu je na místě zmínit okolnosti kolem roku 2008, tedy okolnosti související s přijetím nové české právní úpravy řešení úpadku dlužníka. Hospodářský vývoj domácí ekonomiky měl téměř od roku 1999 s mírnými výkyvy rostoucí tendenci, což dokladují indikátory vývoje ekonomiky uveřejňované ve statistikách Českého statistického úřadu¹. Avšak již kolem roku 2008 lze vyzorovat nejen v České republice, ale též v okolních vyspělých zemích mírný pokles, který vyústil roku 2009 v hlubokou hospodářskou krizi, ze které se vzpamatováváme i v současnosti. Příčinou tohoto hlubokého propadu byla původně americká hypoteční krize, která následně ovlivnila světový trh zvýšením cen ropy a spotřebitelských cen, což způsobilo řadu existenčních problémů nejen fyzickým osobám (spotřebitelům), ale také mnohým do té doby na trhu zdravým a konkurenceschopným podnikům.

Legislativní změna byla již z hlediska hospodářského vývoje nezbytností, neboť v souvislosti s narůstajícími krizovými situacemi se začaly projevat nedostatky zákona č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, když dílčí novelizace již byly nedostačující, a kdy čím dál více docházelo k úpadkům při mnohosti věřitelů. Podle fungujících právních předpisů tak byli někteří věřitelé vůči ostatním z jistých důvodů zvýhodněni, tak jak je uváděno autory v důvodové zprávě vládního návrhu č. 1120/0 zákona o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). Nutnost nové úpravy byla nezbytná, smyslem bylo mj. vyloučení preferencí některých věřitelů za použití principu co nejvyššího a poměrného uspokojení všech, zavedení sanační formy řešení úpadku nad dosavadní a převažující likvidační formou a zavedení nových pilířů a také v neposlední řadě právě zrychlení celého řízení, což jak je vidět v praktické části se zákonodárci celkem daří.

Dne 1. 1. 2008 tak vstoupil v účinnost zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), který plně nahradil z. č. 328/1991 Sb., avšak ten je stále platný pro konkursní řízení zahájená před 1. 1. 2008. Cílem zákona bylo výrazné urychlení a zjednodušení řízení, kdy jedním z instrumentů je i začlenění incidenčních sporů do rámce insolvenčního řízení k projednání daným insolvenčním soudcem.

---

¹ ČSÚ. EUROSTAT. National Accounts. [online] Praha: ČSÚ, 2012. [cit 2012-11-07] Dostupné z: <http://apl.czso.cz/pll/eutab/html.h?ptabkod=tsieb020>.

Insolvenční zákon incidenční spory v základních ustanoveních vymezil a stanovil jejich výslovný výčet, když pojmenoval každý spor zvlášť. Ve své podstatě se jedná o „řízení v řízení“. Z mého pohledu je možné některé incidenční spory označit jako „opravný prostředek“, např. popření pohledávky věřiteli, pojmutí majetku 3. osoby do majetkové podstaty. Převážně sledují zájem majetkové podstaty dlužníka a výsledek takovýchto dílčích řízení pro hlavní insolvenční řízení je dán až konečným rozhodnutím insolvenčního soudu.

Jak už bylo řečeno, jsou incidenční spory projednávány stejným soudcem, který vykonává dohled v rámci daného insolvenčního řízení. Výjimku z takového projednání stanoví zákon formou přikázání sporů jinému soudci téhož insolvenčního soudu, po naplnění zákonného předpokladu velkého množství takových sporů a nemožnosti projednání v přiměřené lhůtě. Důvodem je zamezit průtahům daného insolvenčního řízení, což je oprávněn posoudit předseda soudu. Zde vyvstává otázka rozsahu subjektivního posouzení, a také zavedených pravidel v rámci správy soudu, kdy ustálenou praxí insolvenčního soudu může být pravidelné přikazování sporů. Ptám se, jaká je potom v daném případě míra ústavního práva „*Nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci*“ zakotveného v čl. 38 Listiny základních práv a svobod. Další otázka vyvstává ve vztahu insolvenčního soudce a insolvenčního správce při vedení incidenčního sporu, neboť soudce v rámci insolvenčního řízení vykonává dozorovou činnost a v rámci incidenčního sporu rozhodovací činnost. Těmito otázkami se budu zabývat v průběhu práce a v závěru provedu jejich zhodnocení.

Diplomová práce se člení do několika kapitol, kdy hlavní část práce je věnována jednotlivým druhům incidenčních sporů v režimu insolvenčního zákona, a vzhledem k pojmenování tématu „spory“ a jejich vymezení v zákoně je část práce věnována i zahájení těchto sporů a samotnému průběhu řízení u soudu I. stupně, vč. jeho specifik. Závěr práce pak představuje shrnutí soudní praxe vykonávané v období říjen 2012 až březen 2013 u Krajského soudu v Plzni na insolvenčním úseku, když některé postřehy se vyskytují i v průběhu práce. Dále se pokusím o stručnou komparaci s právní úpravou ve Spolkové republice Německo. Celá práce je doplněna o samotnou soudní praxi a ustálenou judikaturu, i když není považována za pramen práva v České republice, tak si troufám říci, že pro samotné materiální vymezení úpadkového řízení hraje klíčovou roli. Vedle rozhodovací praxe soudů vycházím především z pramenů formálních uvedených

v seznamu použité literatury, dále pak z právních předpisů, odborných časopisových článků a internetových zdrojů.

Cílem práce je definovat obecně pojem incidenční spory a vymezit jejich druhy taxativně vyjmenované v insolvenčním zákoně a to i částečně z procesního hlediska, neboť téma práce v sobě představuje soudní spor, který se projedná a rozhodne v rámci insolvenčního řízení u insolvenčního soudu na návrh oprávněné osoby, který má povahu žaloby. Smyslem práce je pak také zhodnotit praktickou část představující zpracované statistické údaje zaměřené právě na otázku přikazování incidenčních sporů jinému soudci a rychlost jejich vyřízení, která má významný vliv na délku celého insolvenčního řízení. Vyvrátit nebo potvrdit pracovní hypotézu a neméně důležité je také zhodnotit současnou úpravu insolvenčního zákona. Pokusím se také nastínit i možný budoucí vývoj tohoto právního odvětví, vč. jeho problematických institutů.

1 Legislativní úprava insolvenčního řízení

Jak již bylo uvedeno v úvodu této práce zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, v platném znění (dále jen „*InsZ*“) vymezuje nejen samotné insolvenční řízení, ale upravuje i jeho vedení. Pojetí této právní úpravy je tedy hmotně-právní, ale má i charakter procesní, kdy současně obsahuje i výrazný ekonomický prvek, a sice že předmětem úpravy a základním požadavkem je nejen uspořádání majetkových vztahů dlužníka, ale i co nejvyšší a zásadně poměrné uspokojení insolvenčních věřitelů. Procesní subjekty jsou tak povinni brát v úvahu při svém rozhodování v insolvenčním řízení nejen procesně-právní hlediska, ale i hlediska finančně-ekonomická, tak aby byl vždy zajištěn cíl zákona, tj. rychlost a efektivnost.² *InsZ* se tak přiklání k chápání insolvence z ekonomického a hospodářského hlediska, než ze sociálního (částečná výjimka je u oddlužení) a etického hlediska.³ Právní úprava zákona klade důraz na pluralitu způsobů řešení úpadku, kdy vedle likvidačního řešení se uplatňuje i sanační řešení, přičemž první fáze řízení probíhá pro všechny způsoby řešení úpadku společně a teprve v průběhu se diferencuje, když vliv na výběr nejvhodnějšího způsobu mají všechny subjekty. Zavádí se nové pojmy (např. insolvenční rejstřík) a připouští se nově i možnost řešení úpadku již v počáteční fázi na návrh dlužníka, tzv. hrozící úpadek.⁴

InsZ vymezuje pro použití v insolvenčním řízení subsidiárně zákon č. 99/1963 Sb., Občanský soudní řád, v platném znění (dále jen „*OSŘ*“), podle jehož procesních pravidel se řízení částečně vede s ohledem na specifika insolvence a obecnou úpravu stanovují i další pro Českou republiku jako členský stát Evropské unie (dále jen „*EU*“) závazné dokumenty EU, kterými se sjednocují nedůležitější kroky a postupy v průběhu řízení, vedle mnoha směrnic Evropského parlamentu a Rady je závazné nařízení Rady (ES) č. 1346/2000 týkající se především přeshraničních insolvenčních řízení⁵.

Dalšími legislativními prameny upravující tuto problematiku jsou:

- Vyhláška č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení.
- Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích.

---

² LANDA, Martin. *Ekonomika insolvenčního řízení*. Ostrava: KEY Publishing, 2009, s. 14.

³ HAVEL, Bohumil. Nástin nového insolvenčního práva. In: ELIÁŠ, Karel, BEJČEK, Josef, HAJN, Petr, JEŽEK, Jiří a kol. *Kurs obchodního práva*. Obecná část. Soutěžní právo. 5.vyd. Praha: C.H.Beck, 2007, s. 272.

⁴ WINTEROVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní*. 6. aktual.vyd. Praha: Linde, 2011, s. 591-592.

⁵ Důvodová zpráva, obecná část. Vládní návrh č. 1120/0 z. o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) In: *Codexis academia*. ATLAS consulting, 2010, č. 1/2013.

- Vyhláška č. 312/2007 Sb., o obsahu a dalších náležitostech zkoušek insolvenčních správců.
- Vyhláška č. 313/2007 Sb., o odměně insolvenčního správce, o náhradách jeho hotových výdajů, o odměně členů a náhradníků věřitelského výboru a o náhradách jejich nutných výdajů.

1.1 Obecný charakter insolvenčního řízení

Hendrych, D. insolvenční řízení definuje jako „*specifické soudní řízení, které v sobě zahrnuje prvky řízení nalézacího i vykonávacího*“.⁶

Insolvenční řízení (dále také „*řízení*“) je podle ust. § 2 InsZ vymezeno jako soudní řízení u insolvenčního soudu, jehož předmětem je dlužníkuv úpadek nebo hrozící úpadek, který má být řešen některým z níže uvedených způsobů. Z ekonomického hlediska je nutné úpadek posuzovat z hlediska druhu majetku (aktivum) a zdroje financování (pasivum), pak o předlužení půjde, bude-li mít jmění minusovou hodnotu (pasiva převyšují aktiva).⁷ Smyslem řízení je uspořádání majetkových vztahů k osobám dotčeným dlužníkovým úpadkem a uspokojení dlužníkových věřitelů, které má být co nejvyšší a zásadně poměrné. Podstata samotného řízení je však zcela nezbytně vázána jen na řešení určité mezní situace a nemělo by se proto stát pravidelným postupem při uplatňování práv.⁸ Zákon tímto způsobem vymezuje základní cíl insolvenčního řízení, který má zásadní vliv na jeho průběh a volbu způsobu řešení úpadku:

- konkurs - reorganizace - oddlužení,
- zvláštní způsoby řešení úpadku (finančních institucí).

Vždy je však nutné volit ten způsob, který více směřuje k naplnění uvedených cílů insolvenčního řízení.⁹ InsZ tak dává různé možnosti pro řešení úpadku dlužníků, přičemž počítá jak s negativními postupy vedoucími k samotné likvidaci úpadce, tak i s postupy sanačními, které jej mají ozdravit.¹⁰

Základním řešením úpadku je konkurs, který je také všeobecně používán. Pro fyzické a právnické osoby - podnikatele, kteří chtějí zachovat chod svého podniku a splní

⁶ HENDRYCH, Dušan, a kol. *Právní slovník*. 3. vyd. [online] Praha: C.H.Beck, 2009. [cit.2013-02-12]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

⁷ BŘEZINOVÁ, Hana. *Ekonomické aspekty insolvenčního zákona*. Účetnictví jako základní zdroj informací pro insolvenční řízení. Praha: BOVA POLYGON, 2009. s. 20-27.

⁸ WINTEROVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní*. 6. aktual.vyd. Praha: Linde, 2011, s. 593.

⁹ LANDA, Martin. *Ekonomika insolvenčního řízení*. Ostrava: KEY Publishing, 2009, s. 16.

¹⁰ ZOULÍK, František. Vývoj insolvenčních řízení - moderní vývojové trendy. *Právní fórum*. [online] Praha: Wolters Kluwer, 2009, č. 4. [cit. 2013-02-12] Dostupné na: <http://www.pravnickeforum.cz/>.

zákonné požadavky, je možné řešení úpadku formou reorganizace. Se značným rozvojem úvěrových půjček je v poslední době hojně využívaným způsobem možnost řešení úpadku dlužníka za pomoci oddlužení, který mohou využít jen dlužníci „nepodnikatelé“, avšak z judikatury Vrchního soudu v Praze a v Olomouci vyplývá, že dikce § 389 odst. 1 InsZ už není tak striktní, neboť se začíná připouštět, že dlužník může mít i menší dluhy z předchozího podnikání, kdy není překážkou ani to, že má živnostenské oprávnění.¹¹ Problematiku takto judikovaného vymezení již zákonodárce zakomponoval do navrhovaného znění novely InsZ, který se mění v reakci na přijatý zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, účinný od 1. 1. 2014 (viz důvodová zpráva k novele ve znění sněmovního tisku č. 662).

1.2 Vymezení základních pojmů

1.2.1 Insolvenční řízení

Řízení se podle InsZ zahajuje pouze na návrh, k jehož podání je oprávněn dlužník i kterýkoliv z věřitelů dlužníka, i když InsZ pro jednotlivé způsoby řešení úpadku stanoví zvláštní aktivní legitimaci jen pro určité subjekty. InsZ stanovuje i povinnost podat návrh z důvodu toho, aby nebyli poškozeni věřitelé s pozdější lhůtou splatnosti svých pohledávek, tuto povinnost má dlužník právnická osoba nebo podnikatel (§ 98 odst. 1), ale také statutární orgány a likvidátoři.¹² Věřitel, který je navrhovatelem, musí také doložit svoji pohledávku vůči dlužníku a to její přihláškou. Poté v řízení věřitelé uplatňují přihláškou své pohledávky, které mohou být následně popírány k tomu příslušnými subjekty nebo autoritativně zjišťovány a v posledním stádiu řízení i uspokojovány z majetku dlužníka a dalších jeho příjmů.¹³ Se zahájením insolvenčního řízení je spojena celá řada procesněprávní a hmotněprávní účinků stanovených v ust. § 109 InsZ.

Insolvenční řízení je ve své podstatě formulářové řízení vyjma návrhu na jeho zahájení, neboť je ze zákona stanovené povinné používání formulářů (přihlášky pohledávek,

---

¹¹ Usnesení VS v Praze, sp. zn. 1 VSPH 3/2008: „Dlužníkem, který není podnikatelem, se ve smyslu ust. § 389 odst.1 IZ rozumí fyzická nebo právnická osoba, která není (podle norem hmotného práva) považována za podnikatele a zároveň nemá závazky (dluhy) vzešlé z jejího podnikání.“

Usnesení VS v Olomouci, sp.zn. 2 VSOL 117/2009: „Z pouhého zápisu dlužníka v živnostenském rejstříku jako držitele živnostenského oprávn. nelze vždy vyvozovat závěr, že dlužník je podnikatelem.“
In: MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele*. 2. aktual. vyd. Praha: Linde, 2011, s. 125-126.

¹² WINTEROVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní*. 6. aktual.vyd. Praha: Linde, 2011, s. 602.

¹³ HENDRYCH, Dušan, a kol. *Právní slovník*. 3. vyd. [online] Praha: C.H.Beck, 2009.[cit. 2013-02-12]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

návrh na povolení oddlužení, popření pohledávky přihlášeným věřitelem, hlasovací lístky), což značným způsobem přispívá k jeho transparentnosti, ale také to naplňuje cíl InsZ a sice požadavek na urychlení celého řízení oproti ZKV.

1.2.2 Procesní subjekty insolvenčního řízení

Účastníky insolvenčního řízení vymezuje InsZ v ust. § 9, kdy mezi ně patří:

- a) *insolvenční soud* (dále také „soud“) – v prvním stupni jedná soud krajský, popř. Městský soud v Praze, u kterého probíhá insolvenční i incidenční řízení,
- b) *dlužník* – fyzická i právnická osoba s výjimkou subjektů uvedených v § 6 InsZ,
- c) *věřitelé, kteří uplatňují svá práva vůči dlužníku*,
- d) *insolvenční správce, popř. další správce* (dále také „správce“) – fyzická nebo právnická osoba vybraná soudem ze seznamu insolvenčních správců
- e) *státní zastupitelství, které vstoupilo do řízení nebo do incidenčního sporu* a
- f) *likvidátor dlužníka* – je-li dlužník v likvidaci předlužen, podá insolvenční návrh.¹⁴

InsZ poskytuje procesním subjektům nástroje, jichž mohou využít k účinné a rychlé ochraně práv. Tento předpis, jak již bylo uvedeno, klade důraz na co nejvyšší míru předvídatelnosti kroků všech subjektů podílejících se na chodu insolvenčního řízení a na co nejvyšší míru transparentnosti, a to z důvodu přehlednosti oprávnění a povinností těchto subjektů vzhledem k jednotlivým fázím insolvenčního řízení.¹⁵ Samostatně je v InsZ vymezen okruh účastníků insolvenčního řízení a speciálně v ust. § 16 je vymezen okruh účastníků řízení v incidenčních sporech, jimiž jsou žalobce a žalovaný, přičemž oproti insolvenčnímu řízení je vedlejší účastenství¹⁶ v incidenčním sporu přípustné.

1.2.3 Insolvenční rejstřík

Jde o informační systém veřejné správy, jehož správcem je Ministerstvo spravedlnosti ČR, zajišťuje informovanost o probíhajícím řízení a plní i další funkce, např. při

---

¹⁴ MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele*. 2. aktual. vyd. Praha: Linde, 2011, s. 13-25.

¹⁵ SCHELLE, Karel, SCHELLEOVÁ, Ilona. Jaké znalosti by měli mít podnikatelé o právních nástrojích krizového řízení v případě hrozby úpadku podniku (vybrané problémy). In: *Význam lidského potenciálu v regionálním rozvoji* (zborník z konferencie). Podhájska, Slovenská republika: Východoeurópska agentúra pre rozvoj, 2010, s. 66.

¹⁶ Usnesení VS v Praze, sp.zn. 1 VSPH 544/2009: „U způsobu řešení úpadku dlužníka oddlužením má popření nezajištěné pohledávky ze strany dlužníka stejný účinek jako popření ze strany správce. Incidenční žaloba tak musí být podána vůči oběma popírajícím, kteří mají stejné procesní postavení a tzn. vůči oběma popírajícím vydat toliko jedno meritorní rozhodnutí.“ In: PACHL, Lukáš. *Insolvenční zákon s judikaturou*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2011, s. 32-33.

doručování písemností (tzv. doručení vyhláškou). Je veřejně přístupný na internetové adrese www.justice.cz a jeho prostřednictvím jsou zveřejňovány základní identifikační údaje týkající se spisové značky soudního spisu, správce a údaje týkající se dlužníka stanovené ust. § 420 odst. 1 InsZ. Zahrnuje aktuální informace o probíhajícím řízení a obsahuje všechny písemnosti, tj. veškerá podání a rozhodnutí soudu, která jsou řazena pod jednotlivé oddíly. Insolvenční spis se člení na oddíl A – řízení do úpadku, oddíl B – řízení po úpadku, oddíl C - incidenční spory (vybrané dokumenty týkající se sporu provázaného s příslušným spisem zapsaným v rejstříku ICm a označují se vzestupně arabskými číslicemi za písmenem C (C1, C2,...)), oddíl D – ostatní (dokumenty pomocné procesní povahy, např. záznamy o nahlížení do spisu, dotazy na stav řízení, žádosti o vyznačení doložky právní moci na rozhodnutí atd.) a oddíl P – přihlášky.¹⁷

Jedná se o institut, který má základní přínos pro zpřehlednění a zpřístupnění insolvenčního řízení, zajišťuje publicitu a informovanost každého z vedených řízení tak, že vede elektronický insolvenční spis v digitalizované podobě, v němž jsou uvedené informace o daném řízení, včetně jeho subjektů a je tak průběžně sledovatelné kteroukoliv osobou.¹⁸

1.2.4 Uplatňování pohledávek věřitelů a jejich druhy

Jak již bylo uvedeno výše, přihlášení pohledávek věřiteli je procesním úkonem, který lze uskutečnit pouze na předepsaném formuláři, jenž je bezplatně dostupný na www.justice.cz, včetně pokynů k vyplnění a vyplněného vzoru. InsZ v § 165 odst. 2 nepředpokládá, že jsou uspokojovány jen přihlášky řádně uplatněné postupem dle § 173 a násl., ale stanoví, že někteří věřitelé přihlášky svých pohledávek nepodávají a přesto bez dalšího se na ně hledí jako na přihlášené (srov. § 237 odst. 4, § 275, § 370 odst. 2 písm. d), § 373 odst. 1 a 8, § 385 odst. 1)¹⁹.

Dále se rozlišují pohledávky za majetkovou podstatou (§ 168 InsZ) a pohledávky postavené na roveň pohledávkám za podstatou (§ 169 InsZ), jejichž výčet je taxativní a které se, jak stanoví § 203 odst. 1 InsZ, uplatňují přímo vůči insolvenčnímu správci.

---

¹⁷ § 215c z.č. 9/2010 Sb., instr. a sdělení Ministerstva spravedlnosti, kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy, úplné znění.

¹⁸ KOZÁK, Jan, BUDÍN, Petr, PACHL, Lukáš. *Insolvenční právo aneb osobní bankroty začínají*. Brno: Rašínova vysoká škola, 2008, s. 22-23.

¹⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR, sp.zn. 29 NSČR 16/2011. In: MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Související judikatura k semináři Insolvenční řízení v praxi*. [odborný seminář] Praha: Kongresové centrum, 20. 11. 2012, s. 17-19.

Na rozdíl od ZKV, kdy bylo možné podat přihlášku pohledávky, až po rozhodnutí o prohlášení konkursu ve lhůtě v něm stanovené (min. 30 dnů a max. 3 měsíců), lze dle § 110 InsZ přihlášku pohledávky uplatnit od zahájení insolvenčního řízení (zveřejněním vyhlášky do 2 hodin od přijetí insolvenčního návrhu), i v případě, že insolvenční soud ještě nezveřejnil výzvu k podávání přihlášek a to až do uplynutí lhůty stanovené v rozhodnutí o úpadku, která nesmí být kratší 30 dnů a delší 2 měsíců (§ 136 odst. 3 InsZ). Jedná se o lhůtu propadnou, po jejímž uplynutí se k později přihlášeným pohledávkám ze zákona nepřihlíží a tyto pohledávky tak nebudou v insolvenčním řízení uspokojeny. Charakteristickým rysem přihlášky pohledávky je, že má pro běh lhůt stejné účinky jako žaloba či jiné uplatnění práva u soudu, tzn. že dnem, kdy dojde na soud, dochází k přerušení promlčecích či prekluzivních lhůt (§ 173 odst. 4 InsZ). Přihlášky se podávají se zákonem stanovenými náležitostmi příslušnému soudu ve dvojnásobném vyhotovení, včetně příloh. Pokud věřitel uvedl v přihlášce nesprávné údaje nebo opomněl-li doložit listiny, kterých se přihláška dovolává, může učinit opravu či doplnění přihlášky, jestliže tak neučiní na výzvu insolvenčního správce, může být pak insolvenčním soudem rozhodnuto, že se k přihlášce nepřihlíží, avšak o tomto následku musí být poučen, stejně tak musí být poučen o tom, jak je nutné opravu a doplnění provést i o tom, kam má opravu či doplnění adresovat. Neboť z judikatury (Vrchního soudu v Praze, sp.zn. 2 VSPH 271/2009) vyplývá, že takové podání, jímž se přihláška opravuje či doplňuje má stejnou povahu jako přihláška sama a je tedy nutné ji podat u insolvenčního soudu, nesplnění by mohlo mít za následek její odmítnutí. Kromě takových změn umožňuje § 184 InsZ věřiteli přihlášku kdykoli během insolvenčního řízení vzít zpět, ať už v celém rozsahu nebo jen v části.

Dle zjištění na KS v Plzni je praxe insolvenčních správců poslední doby taková, že věřitelé často činí vadné procesní úkony, tím, že přihlašují za dlužníkem částky vygenerované z dat jejich informačního systému, které však nejsou schopni doložit požadovanými přílohami a ve velice častých případech ani vysvětlit a to ani na výzvu insolvenčního správce. Za takové případy lze zmínit přihlášky příslušenství k přihlášeným jistinám, sestávající z úroků z prodlení, smluvních pokut nebo z poplatků, které jejich informační systémy vygenerují jako jednotnou částku.

Přihlášené pohledávky lze členit na:

- a) **zajištěné**, zajištěny jsou majetkem, který náleží do majetkové podstaty a to nejčastěji zástavním právem, zadržovacím právem či omezením převodu

nemovitostí; nositelem je zajištěný věřitel, který je také povinen ji přihlásit, i když má v rozsahu svého zajištění jednoznačně přednost před ostatními nezajištěnými věřiteli,

- b) **nezajištěné**, nejsou zajištěny majetkem náležejícím do majetkové podstaty; nositel je nezajištěný věřitel, který je poměrně uspokojován spolu s věřiteli stejného postavení.

Další členění je na pohledávky, které se prokazují veřejnou listinou:

- a) **vykonatelné**, tj. přiznané pravomocným rozhodnutím soudu nebo správního orgánu a pohledávky uznané dlužníkem v notářském nebo exekutorském zápise se svolením k vykonatelnosti, tzn. že se opírají o některý z titulů vyjmenovaných v § 274 OSŘ. Věřitel se může domáhat jejich uspokojení v exekučním řízení. Je-li titulem pohledávky platební rozkaz²⁰, je nutné důvod vzniku pohledávky doložit žalobou, jelikož samotný platební rozkaz neosvědčuje skutečnosti § 172 odst. 1 OSŘ pro které byl vydán²¹,
- b) **nevykonatelné**, jedná se o opak vykonatelných, tzn. pohledávky nepřiznané pravomocným rozhodnutím soudu nebo jiného státního orgánu.²²

1.2.5 Přezkoumání přihlášek a přezkumné jednání

Soud veškeré jemu doručené přihlášky pohledávek předá insolvenčnímu správci, který sestaví jejich seznam a přezkoumá je v „prvním stupni“ v souladu s ust. § 188 InsZ, přičemž se nejedná jen o formální záležitost²³, ale o velice důležitý úkon správce. Přezkoumávají se jen přihlášky řádně a včas přihlášené a ty, které byly po výzvě správce ve stanovené lhůtě řádně doplněny, jinak se k nim nepřihlíží, což je také důvod urychlení přezkumného jednání oproti ZKV. Správce postupuje při výkonu své funkce

---

²⁰ „Pravomocný platební rozkaz ještě nevypovídá o tom, zda pohledávka existuje, zvláště v případě, že jej soud vydá na základě vystavených faktur, má-li skutečnosti uvedené žalobcem za prokázané. Dlužník proti takto vystavenému platebnímu rozkazu z určitých důvodů nemusí podat odpor (např. zmešká lhůtu, listinu nečte až do konce).“ In: SIGMUNDOVÁ, Michaela, JANÁK, Martin, LOMNICKÝ, Radek, BLAŽEK ČERVENKOVÁ, Pavlína. *Péče řádného hospodáře v širším kontextu českého soukromého práva*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, s. 88.

²¹ Usnesení VS v Praze, sp.zn. 1 VSPH 701/2009, výrok III. In: MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Související judikatura k semináři Insolvenční řízení v praxi*. [odborný seminář] Praha: Kongresové centrum, 20. 11. 2012, s. 21.

²² MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele*. 2. aktual. vyd. Praha: Linde, 2011, s. 18-19.

²³ SIGMUNDOVÁ, Michaela, a kol. *op.cit.* Plzeň: 2012, s. 88.

s péčí řádného hospodáře²⁴ tak, že přezkoumává pohledávky co do výše, pravosti a pořadí, kdy k tomuto šetření používá účetnictví dlužníka, popř. daňovou evidenci, vyjádření dlužníka a také vychází z příloh předložených věřitelem (smlouvy, objednávky, dodací listy, apod.), tak aby zjistil, zda přihlášené pohledávky s touto evidencí korespondují a zda jsou oprávněné.²⁵ V tomto stádiu je oprávněn popírat přihlášené pohledávky správce (dlužník se k nim na výzvu vyjadřuje). Řízení má být vedeno způsobem, aby žádný z účastníků nebyl nespravedlivě poškozen nebo nedovoleně zvýhodněn a aby se dosáhlo rychlého, hospodárního a co nejvyššího uspokojení věřitelů. V zájmu minimalizace následných incidenčních žalob je proto vhodné, aby se správce v tomto stádiu na přezkumné jednání řádně připravil.²⁶ Pokud by správce přihlášky důsledně nepřezkoumal, mohla by tak nastat situace, kdy by došlo k neoprávněnému vydání plnění z podstaty na úkor poměrného uspokojení ostatních věřitelů a k odpovědnosti správce za způsobenou škodu porušením jeho povinností.²⁷

Role správců v tomto stádiu není vůbec lehká, neboť musejí mnohdy značné množství různorodých přihlášek přezkoumávat z hlediska opodstatněnosti a orientace správce např. v příslušenství k přihlášeným jistinám, tak jak už bylo uvedeno, není vůbec lehkou činností, zvláště při různorodém způsobu výpočtu těchto příslušenství. V případě nejasností InsZ stanoví správci povinnost vyzvat věřitele k opravě či doplnění takové vadné přihlášky a není-li ani poté řádně opravena či doplněna, má to za následek, že uplatněný nárok nebyl prokázán (nesplnil povinnost důkazní) a je pak na správci, zda takovou pohledávku co do pravosti nebo obsahu zpochybní a podle § 192 a násl. InsZ ji popře.²⁸ Judikatura tento legislativní postup již byla nucena modifikovat, neboť správci ve velké míře zkracovali práva věřitelů i z důvodu ne tak závažných procesních vad a špatného výkladu zákona.

Usnesení Vrchního soudu v Praze, sp.zn. 2 VSPH 1395/2011:

...nedoložil-li věřitel výši příslušenství a není-li zřejmé, jak bylo vypočteno, není toto důvodem popření celé přihlášky, ale je důvodem popření jen v té části...

---

²⁴ SIGMUNDOVÁ, Michaela, a kol. *Péče řádného hospodáře v širším kontextu českého soukromého práva*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012, s. 88.

²⁵ LANDA, Martin. *Ekonomika insolvenčního řízení*. Ostrava: KEY Publishing, 2009, s. 104-106.

²⁶ KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. Komentář. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 408.

²⁷ SIGMUNDOVÁ, Michaela, a kol. *op.cit.* Plzeň: 2012, s. 89.

²⁸ Usnesení VS v Praze, sp.zn. 1 VSPH 94/2008, In: PACHL, Lukáš. *Insolvenční zákon s judikaturou*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2011, s. 225.

Usnesení Vrchního soudu v Praze, sp.zn. 3 VSPH 934/2010:

...podmínky kdy se k přihláškám nepřihlíží (následně soud postupuje dle § 185) InsZ stanoví v § 173, 178, 188 a 198. Jde o případ, kdy přihláška byla podána po lhůtě, kdy přihláška bude po přezkoumání zjištěna tak, že její skutečná výše činí méně než 50 % přihlášené částky, dále nejsou-li odstraněny vady nebo kdy žaloba podle § 198 ve stanovené lhůtě insolvenčnímu soudu nedojde...²⁹

Usnesení Vrchního soudu v Olomouci, sp.zn. 1 VSOL 150/2008:

...postup dle § 188 odst. 2 InsZ nepřichází v úvahu tam, kde k bezvadné a úplné přihlášce nejsou připojeny přílohy. Absence příloh nemůže být důvodem pro odmítnutí přihlášky, nýbrž důvodem, pro který je přihláška nedoložená co do vzniku, výše nebo pořadí a správce ji může podle § 192 odst. 1 popřít...³⁰

Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp.zn. 103 VSHP 29/2012:

...přílohy přihlášky jsou její nedílnou součástí a je na správci, aby přistoupil k odstranění vad vyzváním věřitele. K popření pohledávky má dojít až poté, co věřitel vady ani po výzvě neodstraní. Opačný postup je posuzován jako nedůsledná činnost správce...³¹

V navazujícím „druhém stupni“ pak probíhá přezkumné (soudní) jednání, jehož se již mohou zúčastnit všichni účastníci insolvenčního řízení, a kde dochází k přezkoumání přihlášených pohledávek podle seznamu sestaveného správcem. Popírá-li správce některou z přihlášek, musí tak výslovně uvést v seznamu v jaké části a z jakého důvodu, přičemž své stanovisko může během tohoto stádia měnit nebo vzít zpět. Náležitosti seznamu podrobněji upravuje ust. § 11 vyhl. č. 311/2007 Sb. Do seznamu správce nezařazuje pohledávky, ke kterým se nepřihlíží (tj. přihlášky nedoplněné a neopravené a zejména opožděné přihlášky dle § 173 odst. 1 InsZ), dále pohledávky vyloučené z uspokojení (dle § 170 InsZ tj. úroky, úroky z prodlení, poplatky z prodlení pokud přirostly až po rozhodnutí o úpadku, atd.) a další pohledávky, u kterých to stanoví zákon (tj. pohledávky za majetkovou podstatou; pohledávky jim na roveň postavené; pohledávky, jež se považují za přihlášené dle § 275, § 299 či § 373 odst. 8; přihlášky

---

²⁹ Obé VSPH In: MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Související judikatura k semináři Insolvenční řízení v praxi*. [odborný seminář] Praha: Kongresové centrum, 20. 11. 2012, s. 21-23.

³⁰ In: PACHL, Lukáš. *Insolvenční zákon s judikaturou*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2011, s. 226.

³¹ In: SIGMUND, Adam. *Pohledávky věřitelů*. *Bulletin advokacie*. Praha: ČAK, 2012, č. 9, s. 22.

vzaté zpět dle § 184; odmítnuté přihlášky dle § 185 nebo přihlášky věřitelů, jejichž účast byla ukončena dle § 186 InsZ).³²

Poté co umožní účastníkům nahlédnutí do seznamu, takto upravený seznam přihlášených pohledávek je povinen předložit soudu, který jej zveřejní v insolvenčním rejstříku nejpozději 15 dní přede dnem konání přezkumného jednání. Má-li se však konat přezkumné jednání do 15 dnů po uplynutí lhůty k přihlášení pohledávek, lhůta pro zveřejnění seznamu se zkracuje na 3 dny přede dnem konání přezkumného jednání. Účelem přezkumného jednání je zjištění nebo naopak popření přihlášených pohledávek.³³ Smyslem přezkumu je nejen ochrana práv dlužníka, neboť o jeho právní povinnosti se tu jedná, ale i ochrana zájmů věřitelů.³⁴

V tomto stádiu je účinné popření nejen správcem a dlužníkem, když popření dlužníkem v případě řešení úpadku konkursem nemá vliv na zjištění pohledávky pro účely insolvenčního řízení oproti tomu v případě reorganizace či oddlužení, kdy má jeho popření stejné účinky jako popření správcem. Popření dlužníkem v případě konkursu má význam hlavně po skončení konkursního řízení, neboť ti věřitelé, jejichž neuspokojená pohledávka nebyla dlužníkem popřena, tak mají za dlužníkem vykonatelnou pohledávku, třebaže vůči němu nemají pravomocný rozsudek. Jinak popření v tomto případě nevyvolá potřebu dalšího řízení.³⁵ Popírat pohledávky jiného věřitele s účinností k 31. 3. 2011 mohou též i věřitelé, neboť jak vyplývá z nálezu Ústavního soudu ČR sp.zn. Pl. ÚS 14/10: „...*správce rozsahem svých popěrných úkonů určuje závazně právo věřitele na jeho poměrné uspokojení v rámci řízení. Nesprávné přihlášení, resp. uznání (nepopření) správcem té které pohledávky (její pravosti, výše či pořadí) jednoho věřitele může mít proto za důsledek uspokojení pohledávky druhého věřitele v menší míře, než by tomu bylo za předpokladu správného zjištění předmětné pohledávky, může tedy důsledně vzato značit dotčení majetkových práv věřitele.*“³⁶ ÚS ČR argumentoval porušením práva věřitele na soudní a jinou právní ochranu dle čl. 36 odst. 1 LZPS a čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

---

³² ZELEŇKA, Jaroslav a kol. *Insolvenční zákon (z.č. 182/2006 Sb)*. Poznámkové vyd. s důvodovou zprávou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy. 2.aktual.vyd. Praha: Linde, 2008, s. 276-277, 299.

³³ KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. Komentář. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 414. (§ 190 InsZ)

³⁴ ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Martin. K možnosti zpochybnění vykonatelných pohledávek v insolvenčním řízení. *Právní rozhledy*. Praha: C.H.Beck, 2012, č. 17.

³⁵ MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele*. 2. aktual. vyd. Praha: Linde, 2011, s. 90.

³⁶ Nález ÚS publikován ve Sbírce zákonů pod č. 241/2010.

Neústavním shledal odepření možnosti věřitelů zpochybnit pohledávky jiných věřitelů prostřednictvím jakéhokoli ochranného procesního prostředku, čímž zákonodárce protiústavně zúžil taxativní výčet okruhu osob oprávněných k popěrným úkonům.³⁷ Tento náleží ÚS vyvolal mezi některými zastánci InsZ značnou kritiku, zvláště v nepochopení samotné podstaty InsZ, jak uveřejnil ve svém článku Havel, B.³⁸ „...*InsZ předpokládá, a nejen pro rychlost celého procesu, ale také pro zásady obsažené v § 5, které ÚS přechází, že primární přezkum činí odborně způsobilý a věřiteli změnitelný správce, přičemž soud má možnost a povinnost vždy zkoumat hlasovací právo věřitele (nezávisle na úkonu popření). Pokud správce selhává, není to chyba systému. Pokud soud nevykonává dohlédací činnost, opět to není chyba systému...*“ Podle mého názoru tímto rozhodnutím ÚS došlo k výraznému posílení práv věřitelů oproti předchozí úpravě, ale díky podmínkám, které zákonodárce stanovil, zde nevidím důvod, proč by se úprava měla navrátit k vadné úpravě z doby ZKV, spočívající v tzv. „šikanování věřitelů“, kdy si věřitelé navzájem popírali pohledávky za účelem získání lepšího postavení a většího vlivu. Zvláště, když podle Havla, B. je celý proces insolvenčního řízení otázkou správy vlastnického práva přihlášeného věřitele k jemu uplatňovanému podílu na majetkové podstatě dlužníka, která sice po právní stránce náleží dlužníkovi, ale z hlediska ekonomického náleží právě věřiteli, který ji financoval.³⁹ Z těchto důvodů je právě přihlášeným věřitelům přiznáno právo k výkonu hlasovacích práv, kdy mají i mj. právo hlasovat pro jeden ze způsobů řešení úpadku a naložit tak s majetkovou podstatou, a proto i z důvodu těchto okolností souhlasím s rozhodnutím ÚS, neboť výsledné poměrné a co nejvyšší uspokojení věřitelů se odvíjí od zohlednění majetkové podstaty dlužníka, počtu a postavení přihlášených věřitelů. Zákonodárce již v důvodové zprávě vládního návrhu č. 233/0 navrhl k minimalizaci účelově vedených incidenčních sporů, které by mohly protahovat insolvenční řízení, zavedení odpovědnosti popírajícího věřitele za zahájení sporu, zavedení povinnosti složit jistotu na náklady řízení incidenčního sporu, případně složit peněžní jistotu na náhradu škody nebo jiné újmy způsobené nedůvodným popřením pohledávky, zavedení povinnosti písemného popření, které je možné pouze na předepsaném formuláři, zavedení koncentrace vázané

---

³⁷ Vláda ČR. *Důvodová zpráva*. Vládní návrh č. 233/0 na vydání zákona, kterým se mění z.č. 182/2006 Sb. a z.č. 99/1963 Sb. In: *Sbírka zákonů*, č. 69/2011 Sb., částka 27 (21. 3. 2011).

³⁸ HAVEL, Bohumil. Ústavní soud o zrušení části insolvenčního zákona a chyba systému. [online] *EPRAVO.CZ*, 28. 7. 2010. [cit. 2013-02-19]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/>.

³⁹ HAVEL, Bohumil. Nástin nového insolvenčního práva. In: ELIÁŠ, Karel, BEJČEK, Josef, HAJN, Petr, JEŽEK, Jiří a kol. *Kurs obchodního práva*. Obecná část. Soutěžní právo. 5.vyd. Praha: C.H.Beck, 2007, s. 272,276.

na uplatněný důvod popření a zavedení propadných lhůt k doručení popření soudu a ke složení peněžní jistoty.

InsZ vymezuje přezkumné jednání jako jediný okamžik, kdy lze účinně přezkoumat přihlášené pohledávky⁴⁰ a jeho účelem je tedy jejich zjištění nebo popření, jímž se budu zabývat blíže v následujících kapitolách. Nepopřel-li správce ani žádný z přihlášených věřitelů přihlášenou nevykonatelnou pohledávku nejpozději na přezkumném jednání, popř. vzal-li své popření zpět, pak je pohledávka považována za zjištěnou (§ 201 odst. 1 InsZ) a zachází se s ní jako s pohledávkou vykonatelnou (srov. § 312 odst. 4 InsZ), aniž by o ní muselo být vedeno sporné řízení. Důsledky nepopření pohledávky se tedy ve svých účincích podobají důsledkům soudem schváleného smíru (§ 99 OSŘ).⁴¹

1.2.6 Incidenční spor

V průběhu insolvenčního řízení se řeší sporné otázky, které bývají předmětem samostatného civilního sporu.⁴² Projednávají se jako tzv. incidenční spor, který InsZ výslovně vymezuje jako základní pojem úpadkového řízení ve své obecné části, kdy se pod tímto pojmem rozumí „*spory vyvolané insolvenčním řízením, o kterých tak stanoví tento zákon, projednávané v rámci insolvenčního řízení*“. Zavedení tohoto zákonného pojmu v § 2 písm. d) InsZ se jevílo pro zákonodárce vhodným z důvodu, že právní úprava předepisuje projednání těchto sporů v rámci insolvenčního řízení⁴³. Podle Hendrycha, D. v době vydání publikace bylo největší zvláštností právě to, že jsou jakýmsi soudními subřízeními podřazenými a probíhajícími v rámci jediného insolvenčního řízení.⁴⁴

Z hlediska obecného vymezení pojmu uvádí výslovnou definici Kotoučová, J.⁴⁵:

„Incidenční spor je sporem vzniklým v souvislosti s jiným (hlavním) sporným řízením. Je řešen v relativně samostatném řízení, s předmětem „hlavního“ řízení má však určitý společný prvek a má pro toto „hlavní“ řízení význam a možné

---

⁴⁰ KOZÁK, Jan, BUDÍN, Petr, PACHL, Lukáš. *Insolvenční právo aneb osobní bankroty začínají*. Brno: Rašínova vysoká škola, 2008, s. 100.

⁴¹ RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2008, s. 257.

⁴² WINTEROVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní*. 6. aktual.vyd. Praha: Linde, 2011, s. 605.

⁴³ Důvodová zpráva, zvláštní část, k § 2. Vládní návrh č. 1120/0 z. o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) In: *Codexis academia*. ATLAS consulting, 2010, č. 1/2013.

⁴⁴ HENDRYCH, Dušan, a kol. *Právní slovník*. 3. vyd. [online] Praha: C.H.Beck, 2009. [cit.2013-02-12]. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.

⁴⁵ KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. Komentář. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 349.

důsledky. Další postup v „hlavním“ řízení je na výsledku incidentu do jisté míry závislý.“

Winterová, A.⁴⁶ již ve svém článku týkající se incidenčních sporů, avšak z pohledu původního ZKV a OSŘ, vymezila samotné spory takto:

„Incidenční spory jsou spory, které je třeba rozhodnout pro potřebu nesporného či jiného zvláštního řízení, které samo pro řešení sporů není způsobilé, protože sleduje jiný cíl. Tímto cílem je určité uspořádání právních vztahů, sice autoritativní, ale v zásadě bezkonfliktní. Proto mohou mít tato nesporná a jiná řízení jinou procesní podobu, k řešení sporů nevhodnou.“

Jak je vidět z výše uvedených definic pojmu, pak i když se jedná o jiné právní úpravy, tak mají stále stejné základní znaky pro samotné vymezení, a sice že spor je rozhodován v samostatném soudním řízení odlišném od původního řízení, z něhož vznikl, neboť kdyby nebylo insolvenčního řízení nebylo by ani incidenčních sporů a má podstatný a autoritativně závazný význam nejen pro účastníky samostatného řízení, ale i pro procesní subjekty původního insolvenčního řízení, když mimo něj nemá žádný význam. Účelem sporu takto vyvolaného je vždy vyjasnění otázek nezbytných pro zdárné dokončení řízení hlavního. Avšak oproti ZKV, kdy tyto spory mohly, ale nemusely být odděleně projednávány obecnými soudy, tedy mimo konkurzní řízení, InsZ je již zahrnul do insolvenčního řízení, s tím, že jsou nedělitelnou složkou tohoto řízení a rozhoduje o nich stejný soud jako v insolvenčním řízení⁴⁷. Incidenční spor je vždy nutné řešit výlučně soudní cestou a nelze jej řešit v rozhodčím řízení před rozhodcem Rozhodčího soudu České republiky, neboť tyto spory jsou vyloučeny z rozhodčího řízení, jak jest stanoveno v ust. § 2 odst. 1 z. č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů, v platném znění.⁴⁸

Incidenční spor se projedná a rozhodne na návrh oprávněné osoby, podaný v rámci insolvenčního řízení u insolvenčního soudu, přičemž tento návrh má povahu žaloby (§ 160 odst. 1 InsZ). Okruh účastníků zpravidla bývá jiný, než jsou účastníci insolvenčního řízení, neboť se týká jen několika z nich a InsZ je označuje jako žalobce a žalovaného. Pro procesní úpravu incidenčního sporu platí, nestanoví-li InsZ jinak nebo

---

⁴⁶ WINTEROVÁ, Alena. Incidenční spory. *Bulletin advokacie*. Praha: Česká advokátní komora, 2003, č. 4, s. 13.

⁴⁷ JINDRA, Václav. Insolvenční řízení. [online] *EPRAVO.CZ*, 12. 10. 2007.[cit. 2013-02-19]. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/>.

⁴⁸ LISSE, Luděk. *Insolvenční právo*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2007, s. 61.

není-li takový postup v rozporu se zásadami insolvenčního řízení, že se přiměřeně použijí ustanovení OSŘ. Přičemž přiměřenost jejich vzájemného vztahu vychází z toho, že InsZ je ve zvláštním insolvenčním řízení základní procesní normou a OSŘ jako obecný předpis se použije jen subsidiárně, je-li to třeba. Incidenční spor se projedná jako běžná sporná věc v soukromoprávním řízení před soudy, byť vychází z insolvenčního řízení. Insolvenční soud rozhoduje prostřednictvím samosoudce ve věci samé rozsudkem a v případě, že schvaluje smír mezi účastníky, usnesením. Pravomocný rozsudek vydaný v incidenčním sporu je závazný nejen pro všechny účastníky, ale též pro všechny procesní subjekty účastné v insolvenčním řízení.⁴⁹

Specifika řízení, jak vycházejí z úpravy InsZ jsou blíže vymezena ve čtvrté kapitole, kde jsou chronologicky řazena od zahájení incidenčního sporu, přes projednání až po konečné vyřízení incidenčního sporu formou rozhodnutí.

---

⁴⁹ ZELENKA, Jaroslav a kol. *Insolvenční zákon (z.č. 182/2006 Sb)*. Poznámkové vyd. s důvodovou zprávou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy. 2.aktual.vyd. Praha: Linde, 2008, s. 42-43, 264-268.

2 Druhy incidenčních sporů

Za účinnosti předchozí právní úpravy ZKV byly interpretační problémy s tím, co lze a co nelze považovat za incidenční spory.⁵⁰ Zákonodárce vyřešil tuto problematiku tak, že tedy v úpravě InsZ nejen vymezil výslovnou definici pojmu incidenční spor, ale také uvedl taxativní výčet sporů, které jediné mohou být právě jako incidenční označeny a projednány.⁵¹ Smyslem této úpravy bylo zejména dostatečně vymezit procesní otázky a na jisto postavit samotné typy a četnost sporů. Mezi další zejména procesní změny patřili i snahy o co nejvyšší efektivitu, operativnost a rychlost řízení spočívající v řešení sporných otázek, incidenčními spory, právě v rámci jednotného insolvenčního řízení, na jehož průběh má meritorní rozhodnutí sporu významný vliv, neboť i z důvodu toho, že v ZKV nebyly přesně vymezené, pak docházelo k neúměrnému protahování insolvenčních řízení.⁵²

Taxativní výčet incidenčních sporů zákonodárce vymezil přímo v ust. § 159 InsZ:

(1) Incidenčními spory jsou:

- a) spory o pravost, výši nebo pořadí přihlášených pohledávek,
- b) spory o vyloučení věci, práva, pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty z majetkové podstaty nebo o vydání výtěžku zpeněžení podle § 225 odst. 5,
- c) spory o vypořádání společného jmění dlužníka a jeho manžela,
- d) spory na základě odpůrčí žaloby,
- e) spory o náhradu škody na majetkové podstatě vzniklé porušením povinností insolvenčním správcem,
- f) další spory, které zákon označí jako spory incidenční.

Za další spory podle písm. f) odst. 1 § 159 jsou považovány spory nacházející se v souvislosti s úpravou věcné problematiky v dalších ustanoveních InsZ a které jsou jako incidenční spory v těchto ustanoveních výslovně označeny.⁵³

InsZ současně stanovil v § 159 odst. 2, že pro jiné spory, jejichž účastníkem je insolvenční správce, nelze ustanovení o incidenčních sporech použít, i když probíhají za

---

⁵⁰ LISSE, Luděk. *Insolvenční právo*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2007, s. 61.

⁵¹ VIDOVIČOVÁ, Lenka. Incidenční spory. *Bulletin advokacie*. Praha: ČAK, 2012, č. 9, s. 40.

⁵² ZOULÍK, František. Vývoj insolvenčních řízení - moderní vývojové trendy. *Právní fórum*. [online] Praha: Wolters Kluwer, 2009, č. 4. [cit. 2013-02-20]. Dostupné z: <http://www.pravnickeforum.cz/>.

⁵³ Důvodová zpráva, zvláštní část, k § 159 – 164 (Díl 8: Incidenční spory). Vládní návrh č. 1120/0 z. o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) In: *Codexis academia*. ATLAS consulting, 2010, č. 1/2013.

trvání insolvenčního řízení. Takové spory jsou pak v InsZ výslovně negativně vymezeny s tím, že nejde o incidenční spor. Mezi incidenční spory pak podle InsZ nepatří, např. spory, v nichž správce uplatňuje a vymáhá dlužníkovy pohledávky ve prospěch majetkové podstaty (§ 294), spory o náhradu škody nebo jiné újmy vzniklé věřiteli porušením povinnosti dlužníka podat insolvenční návrh (§ 100 odst. 2), spory o náhradu škody nebo jiné újmy vzniklé dlužníkovi podáním insolvenčního návrhu navrhovatelem (§ 147), spory, v nichž věřitelé vůči správci uplatňují své pohledávky za majetkovou podstatou a pohledávky jim postavené na roveň pořadem práva tak, jako by správce byl v nich dlužníkem (§ 203), spory o vyklizení zpeněžené nemovitosti, kterou dlužník používá k bydlení své rodiny, anebo bytu ve vlastnictví dlužníka (§ 285 odst. 2)⁵⁴ a spory mezi správcem a exekutorem o vydání výtěžku zpeněžení věcí ve vlastnictví dlužníka⁵⁵, jedná se tak o samostatné právní věci, na které se uplatní obecná úprava podle OSŘ, kdy k projednání a rozhodnutí budou v prvním stupni věcně příslušné okresní soudy.⁵⁶

Vzhledem k pětileté účinnosti InsZ se zákonodárce rozhodl posoudit zkušenosti s aplikací nového úpadkového práva prostřednictvím Ministerstva spravedlnosti ČR, které iniciovalo veřejnou konzultaci dotazníkovou formou, v níž adresáti sdělovali své zkušenosti s InsZ a identifikovali problémové oblasti. Účelem tedy bylo zmapovat aplikační praxi a formou novely InsZ reagovat na posouzení kladů a záporů úpadkového práva. Také v souvislosti s přijatou právní úpravou obsaženou v novém z.č. 89/2012 Sb., občanský zákoník a z.č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (z. o obchodních korporacích), s předpokládanou účinností od 1. 1. 2014, zákonodárce reaguje, s ohledem na nové procesy a instituty, na potřebné změny InsZ, které spolu s připomínkami ve veřejné konzultaci zakomponoval do návrhu novely InsZ ve znění sněmovního tisku č. 662. Novela se dotýká i incidenčních sporů, když některé změny poodhalím v této, ale i v následujících kapitolách. Podle důvodové zprávy tak návrh zpřesňuje taxativní výčet incidenčních sporů o nová ustanovení § 159 odst. 1 písm. f) a g) InsZ, která však neznamenají rozšíření stávajícího počtu incidentů, nýbrž jen pojmenovávají spory, které současný InsZ označil jako incidenční v dalším svém

---

⁵⁴ ZELENKA, Jaroslav a kol. *Insolvenční zákon (z.č. 182/2006 Sb.)*. Poznámkové vyd. s důvodovou zprávou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy. 2.aktual.vyd. Praha:Linde, 2008, s. 263-264.

⁵⁵ Usnesení Vrchního soudu v Praze, sp.zn. 15 Cmo 53/2009. In: KUČERA, František. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2009, s. 91.

⁵⁶ Důvodová zpráva, zvláštní část, k § 159 – 164 (Díl 8: Incidenční spory). Vládní návrh č. 1120/0 z. o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) In: *Codexis academia*. ATLAS consulting, 2010, č. 1/2013.

obsahu (srov. § 231 odst. 2 a § 289 odst. 3 InsZ). Ust. § 159 odst. 1 je tak v navrhované novele doplněno písm. f) *spory o platnost smluv, kterými došlo ke zpeněžení majetkové podstaty prodejem mimo dražbu*; a písm. g) *spory o určení, zda tu je či není právní vztah nebo právo týkající se majetku nebo závazků dlužníka, je-li na tom naléhavý právní zájem*. Změna u ust. § 231 reaguje na interpretační nejasnosti, které jsou v praxi vyvolávány z důvodu nejistoty, zda se nejedná o další druh incidenční žaloby, neboť řešení otázky neplatnosti náleží v průběhu řízení výlučně insolvenčnímu soudu. Druhým nově pojmenovaným sporem je ust. § 289 odst. 3, u kterého, z důvodu chybějící právní jistoty nabyvatelů majetku zpeněžovaného z podstaty prodejem mimo dražbu, zákonodárce vymezil propadnou lhůtu ke zpochybnění takových smluv do 3 měsíců ode dne zveřejnění smlouvy v insolvenčním rejstříku.

3 Právní úkony zahajující řízení o incidenčním sporu

V této kapitole budou vyspecifikovány jednotlivé druhy incidenčních sporů vymezené § 159 InsZ, včetně procesních úkonů zahajujících každý spor zvlášť.

3.1 Spory o pravost, výši nebo pořadí přihlášených pohledávek

V souhrnu jde o tradiční incidenční spory vzniklé z popření přihlášených pohledávek, k nimž dochází na přezkumném jednání a blíže jsou upravené ust. § 192 až 202 InsZ. Institut popření je nástrojem obrany subjektu insolvenčního řízení proti případnému uspokojení neoprávněně přihlášené pohledávky.⁵⁷ V původním ust. § 23 ZKV měli právo popírat pohledávky ve prospěch podstaty správce, dlužník a z důvodu vlastního postavení v rozvrhu i věřitelé, když ke zjištění sporné pohledávky bylo nutné podat žalobu na určení, u níž byla věcná legitimace určena podle charakteru pohledávky tak jako dnes. Avšak byl-li aktivně legitimován k podání věřitel popřené nevykonatelné pohledávky, musel vždy žalobu směřovat nejen proti popírajícímu věřiteli, ale i proti správci (i kdyby správce pohledávku zcela uznal), proti popírajícímu dlužníku směřovat návrh nemusel, neboť s jeho popření ZKV nespojoval spornost pohledávky.⁵⁸

Popření pohledávky je procesní úkon, neboť musí splňovat podmínky dané § 42 odst. 4 OSŘ, když popření její pravosti neumožňuje automaticky přezkoumání její výše nebo pořadí. Důvody popření pohledávky jsou tedy její pravost, výše a pořadí. O popření co do její pravosti je tehdy, je-li namítáno, že pohledávka nevznikla nebo že již zcela zanikla anebo že se zcela promlčela. Správce tedy jen prohlásí, že popírá pohledávku co do základu, čímž zpochybňuje skutečnosti, které byly jako důvod přihlášení uvedeny v přihlášce pohledávky a předmětem zkoumání tak bude jen základ nároku. O popření co do její výše jde tehdy, je-li namítáno, že dlužníkům závazek je nižší než přihlášená částka. Popírající má sice základ pohledávky za nesporný, ale namítá její výši, když současně musí uvést jaká je její skutečná výše, když zbytek popírá. O popření co do jejího pořadí jde tehdy, je-li namítáno, že pohledávka má méně výhodné pořadí, než je pořadí uvedené v přihlášce, nebo je-li popíráno právo na uspokojení ze zajištění. Popírající musí uvést pořadí, v jakém má být uspokojena (např. že je nezajištěná).⁵⁹

---

⁵⁷ LANDA, Martin. *Ekonomika insolvenčního řízení*. Ostrava: KEY Publishing, 2009, s. 110.

⁵⁸ ZELENKA, Jaroslav, MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Zákon o konkursu a vyrovnání a předpisy související*. Komentář. 2. přepr. vyd. Praha: Linde, 2002, s. 610-614.

⁵⁹ KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. Komentář. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 418-424.

Oprávnění takto popírat přihlášky má správce, dlužník i věřitel. V tomto incidenčním sporu se v rámci tzv. „nalézacího řízení“ rozhodne, zda bylo popření po právu, kdy výsledek přezkumného jednání bude nahrazen soudním rozhodnutím. Typově existuje více variant pohledávek (viz 1. kapitola), od nichž se odvíjí samotný průběh řízení, a také to, kdo ponese důkazní břemeno. Výsledek sporu poznamená insolvenční soud, i bez návrhu, do upraveného seznamu pohledávek (§ 201 odst. 3 InsZ) a podle jeho charakteru se pohledávka považuje za zjištěnou nebo se k ní dále nepřihlíží.

3.1.1 Nevykonatelné pohledávky

Spory o popření přihlášených nevykonatelných pohledávek se týkají nejen pohledávek opírajících se o klasický právní titul (smlouva, objednávka a faktura, směnka, aj.), ale také pohledávek opírajících se smlouvy, v nichž byla sjednána rozhodčí doložka. Výhodou pro dlužníka u takového titulu je, pokud ještě nebyl vydán rozhodčí nález. Insolvenční soud pak otázku oprávněnosti popřené přihlášky (tj. platnosti a nároků -úroky, smluvní pokuty- vzešlých z právního titulu) řeší v rámci incidenčního sporu spravedlivě a nestranně oproti rozhodci v rozhodčím řízení, který většinou bez ohledu na dobré mravy rozhodne ve prospěch „zadavatele“.⁶⁰

Popře-li insolvenční správce při přezkumném jednání nevykonatelnou pohledávku přihlášeného věřitele, pak je povinen dát takovému věřiteli náležité poučení o tom, jak má v insolvenčním řízení dále postupovat. Věřitel, který je tomuto jednání přítomen, má být poučen ihned při tomto jednání a věřitel, který se jej nezúčastnil, tak má být písemně vyrozuměn ve smyslu ust. § 197 odst. 2 InsZ s náležitostmi uvedenými v § 13 vyhl.č. 311/2007 Sb. Toto poučení správce zašle též věřitelům, kterým se náležitého poučení nedostalo, ačkoli byli přítomni.⁶¹ V poučení současně uvede hmotněprávní lhůtu k podání žaloby na určení v incidenčním sporu, která činí 30 dnů od přezkumného jednání a neskončí dříve než uplynutím 15 dnů od doručení vyrozumění a poučení, že nebude-li v uvedené lhůtě žaloba podána, nebude k pohledávce popřené co do pravosti nadále přihlíženo a pohledávka popřená co do výše nebo pořadí bude pokládána za zjištěnou ve výši nebo pořadí uvedeném při jejím popření. Nebyl-li věřitel řádně poučen, lhůta k podání žaloby nezačala vůbec běžet a žaloba podaná za takového stavu

---

⁶⁰ Člověk v právu. *Oddlužení. Přezkum přihlášených pohledávek*. [online] Praha: Czechia.com, 2013. [cit. 2013-07-03] Dostupné z: <http://www.clovekvpravu.cz/>.

⁶¹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR, sp.zn. 29 Cdo 3582/2010. In: *Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek*, č. R 97/2011.

je vždy podaná včas (§ 198 odst. 1 InsZ)⁶². Aktivně legitimován k podání incidenční žaloby (viz Příloha A) na určení svého práva je věřitel popřené nevykonatelné pohledávky a pasivně legitimován je jen insolvenční správce nebo jen účinně popírající dlužník (za trvání účinků schváleného oddlužení či reorganizace), popř. oba jako nerozluční společníci⁶³. Žalobce musí tvrdit existenci své pohledávky a k jejímu prokázání navrhnout důkazy, když nemusí prokazovat naléhavý právní zájem na určení, neboť byl vyzván správcem k podání žaloby. Jeho povinností je také formulovat žalobní petit, tj. určit důvod vzniku popřené pohledávky, a to jen skutečnostmi a důvody uvedenými v přihlášce nebo při přezkumném jednání, a dále skutečnosti, o kterých se dozvěděl později, proto, že mu kupující ze smlouvy o prodeji podniku nebo jeho části podle ObchZ neoznámil včas převzetí dlužníkovu závazku (§ 198 odst. 2 InsZ). V průběhu řízení soud zkoumá, zda se věřiteli dostalo náležitého poučení o možnosti podat žalobu, zda ji podal včas a zda se domáhá zjištění své pohledávky ze zákonných důvodů (§ 198 odst. 2 InsZ). Soudní poplatek podle položky 13 písm. a) sazebníku poplatků z.č. 549/1991 Sb., za žalobu činí 5.000,- Kč.

V průběhu řízení může být zjištěno, že v tomto řízení o popřené pohledávce existuje rozhodnutí vydané v nalézacím řízení a pohledávka se tak stane vykonatelnou. Toto však není důvodem k zamítnutí žaloby, ale důkazní břemeno se přenesese ze žalobce na žalovaného, který je povinen prokázat důvody pro popření přihlášky.

Žalobce se vždy domáhá vydání rozhodnutí, který soud formuluje podle petitu vymezeného v žalobě; týká-li se popření pohledávky co do pravosti, pak zní: „*určuje se, že pohledávka věřitele ve výši ...Kč je po právu*“; týká-li se popření co do výše, pak petit zní na částku, která je popírána, nikoli na celou přihlášenou částku: „*pohledávka ve výši ...Kč se pokládá v insolvenčním řízení za zjištěnou*“; týká-li se popření pořadí, pak zní: „*pohledávka ve výši ...Kč je pohledávkou zajištěnou*“.⁶⁴

Věřitel popírané pohledávky je oprávněn nechat se v řízení zastupovat na základě plné moci podle § 24 a násl. OSŘ, avšak je nutné jej upozornit na § 202 odst. 1 InsZ, podle něhož nemá úspěšný věřitel proti správci ve sporu o pravost, výši nebo pořadí pohledávky právo na náhradu nákladů řízení. V tomto typu řízení se tak neuplatní

---

⁶² Usnesení VS v Praze, sp.zn.15 Cmo 16/2010. In: MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Související judikatura k semináři Insolvenční řízení v praxi*. [odborný seminář] Praha:Kongresové centrum, 20.11.2012, s.33.

⁶³ Usnesení VS v Praze, sp.zn.15 Cmo 245/2009. In: MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Související judikatura k semináři Insolvenční řízení v praxi*. [odborný seminář] Praha:Kongresové centrum, 20.11.2012, s.33.

⁶⁴ MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele*. 2. aktual. vyd. Praha: Linde, 2011, s. 97.

zásada úspěchu ve věci podle § 142 OSŘ a soud tak podle výsledku sporu neuloží povinnost hradit náklady řízení neúspěšnému správci. Úspěšný věřitel tedy v případě, že na straně žalované stojí pouze správce, ponese náklady ze svého. Toto pravidlo se však neuplatní, bude-li spor úspěšně veden proti účinně popírajícímu dlužníkovi, pak mu soud náhradu nákladů řízení přizná, tyto náklady se pokládají pravomocným rozhodnutím za přihlášené a jsou uspokojovány spolu s pohledávkou, o kterou se vedl spor. Správce je oprávněn nechat se ve sporu zastoupit advokátem, když sazba odměny se ve sporu o určení pravosti stanoví dle ust. § 8 vyhl. č. 484/2000 Sb., a u sporu o určení výše se odvodí od penězi ocenitelného předmětu řízení.

Vyhoví-li soud žalobě nositele popřené nevykonatelné pohledávky proti popírajícímu správci nebo účinně popírajícímu dlužníkovi, považuje se pohledávka za zjištěnou.

3.1.2 Vykonatelné pohledávky

Popře-li správce při přezkumném jednání vykonatelnou pohledávku opírající se o veřejnou listinu, pak aby bylo popření účinné, musí podat dle § 199 InsZ incidenční žalobu (viz Příloha B). Aktivně legitimován k podání žaloby na zjištění pohledávky je tedy správce nebo účinně popírající dlužník (za trvání účinků schváleného oddlužení či reorganizace) a pasivně legitimován je věřitel popřené vykonatelné pohledávky. Lhůta k podání žaloby je opět hmotněprávní a činí 30 dnů od přezkumného jednání. Žalobce musí tvrdit pouze skutečnosti, pro které pohledávku popřel a které v průběhu řízení nemůže měnit. Dlužník může vznášet skutkové a právní námitky, které nastaly až po výroku rozhodnutí a jsou důvodem pro zastavení výkonu rozhodnutí pro zánik nebo promlčení pohledávky, oproti správci, který může vznášet námitky, jež mají svůj původ i v době před vykonatelným exekučním titulem, neboť správce neměl tu možnost je uplatnit dříve⁶⁵. Jako důvod popření může uplatnit jen skutečnosti, které nebyly uplatněny dlužníkem v řízení (soudní, správní, rozhodčí), jehož výsledkem bylo vydání rozhodnutí o předmětné pohledávce, přičemž jako důvod popření nemůže správce namítat jiné právní posouzení věci. Od soudního poplatku se podle ust. § 11 odst. 2 písm. r) z.č. 549/1991 Sb., osvobozují dlužník s dispozičními oprávněními a insolvenční správce v insolvenčním řízení. V průběhu řízení soud zkoumá, zda žalobce podal žalobu včas a zda uplatňuje pouze zákonné důvody (§ 199 odst. 2, 3 InsZ).

---

⁶⁵ MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení v praxi*. Právní otázky. [odborný seminář] Praha: Kongresové centrum, 20. 11. 2012.

Možnost správce zpochybnit vykonatelné pohledávky, o jejichž existenci není přesvědčen, je zpravidla dvojitá, a to podle toho, zda byly podrobeny věcnému posouzení orgánem či osobami k tomu zákonem zmocněnými. Pokud nebyly takto posouzeny (např. rozsudek pro uznání, zmeškání, platební rozkaz, směnečný a šekový platební rozkaz a notářský či exekutorský zápis se svolením k vykonatelnosti) pak je namíste názor J. Maršíkové⁶⁶ o tom, že námitky právního charakteru o jiném právním posouzení věci je možné vznášet, pokud takové rozhodnutí žádné právní posouzení neobsahuje. Trochu složitější je tento postup u pohledávek posouzených veřejným orgánem, ale schází-li v odůvodnění argumentace týkající se určité právní otázky, pak je možné uplatnit i právní popěrné důvody. Vykonatelné pohledávky přiznané pravomocným rozhodčím nálezem lze zpochybnit, byl-li nález vydán v rozporu s právními předpisy (neplatnost rozhodčí doložky), ve zjevném rozporu s dobrými mravy nebo veřejným pořádkem, pak takové nezákonné právní posouzení by mělo být napadnutelné v insolvenčním řízení stejně tak jako otázka pravomoci rozhodce.⁶⁷

S názorem na jiné právní posouzení věci se ztotožňuje i soudní praxe VS v Praze (např. 102 VSPH 72/2012), ovšem soudní praxe u VS v Olomouci (např. 12 VSOL 59/2011) je opačná, když takto je zastáván názor, podle kterého je posouzení platnosti rozhodčí smlouvy právní kvalifikací a správce tak nemůže zpochybnit vykonatelnost pohledávky. Tento rozpor v současné době stále řeší Nejvyšší soud v ČR.

Posoudí-li správce v rámci přezkumného jednání, že přihlášená pohledávka není vykonatelná, vyrozumí o tom věřitele podle § 197 odst. 2 InsZ, který má jedinou možnost zvrátit následky odmítnutí přihlášky (§ 185 InsZ) tím, že podá určovací žalobu. Zamítne-li či odmítne-li soud žalobu popírajícího správce nebo účinně popírajícího dlužníka proti nositeli popřené vykonatelné pohledávky nebo řízení o ní zastaví, pak se pohledávka považuje za zjištěnou.

3.1.3 Popření věřitelem

Popěrné právo věřitelů bylo zákonodárcem v InsZ ve znění účinném do 30. 3. 2011 oproti původnímu ZKV odňato, což představovalo zvýšenou odpovědnost správce za přezkoumání pohledávek s náležitou a odbornou péčí a oprávněnou obavu z popírání

---

⁶⁶ MARŠÍKOVÁ, Jolana. Insolvenční poradna. *Konkursní noviny*. Brno: Cooper press, 2012, č. 7, s. 2 (28. 3. 2012).

⁶⁷ ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Martin. K možnosti zpochybnění vykonatelných pohledávek v insolvenčním řízení. *Právní rozhledy*. Praha: C.H.Beck, 2012, č. 17.

takových pohledávek, neboť věřitelé disponovali účinným prostředkem obrany proti jeho nečinnosti. Jediným prostředkem věřitelů, jež měl zajistit uplatnění jejich popěrných práv, bylo odvolání správce, otázkou však bylo, zda to lze považovat za dostatečnou kompenzaci popěrného práva.⁶⁸ Pro popěrný úkon věřitele je nově oproti ZKV zákonem předepsán formulář (viz Příloha C), jehož náležitosti stanoví vyhláška č. 311/2007 Sb., a je veřejně dostupný na www.justice.cz, zatímco pro popěrný úkon správce a dlužníka není forma předepsána, ti tak mohou činit písemně v seznamu přihlášených pohledávek nebo ústně do protokolu při přezkumném jednání.⁶⁹ Popěrný úkon na předepsaném formuláři se za určité procesní situace stává žalobou, když věřitel popřené pohledávky žalobu na určení proti popírajícímu věřiteli nepodává⁷⁰. Popření musí obsahovat všechny náležitosti a musí být soudu doručen nejpozději 3 pracovní dny přede dnem konání přezkumného jednání, když po jejím uplynutí nelze měnit důvody popření. Nebylo-li popření pohledávky soudem odmítnuto pro vady (§ 200 odst. 3 InsZ) nebo pro opožděnost (§ 200 odst. 2 InsZ), a to nejpozději do skončení přezkumného jednání, považuje se podání, jímž přihlášený věřitel popřel pohledávku, za žalobu, a to od rozhodnutí o způsobu řešení úpadku, nejdříve však po uplynutí 10 dnů od skončení přezkumného jednání. Aktivně legitimován je tedy popírající věřitel a pasivně legitimován je věřitel, jehož pohledávka je popírána (vykonatelná i nevykonatelná). Věřitel může stejně jako správce vznášet námitky, jež mají svůj původ i v době před vykonatelným exekučním titulem, neboť neměl tu možnost je uplatnit dříve. Jako důvod popření vykonatelné pohledávky může uplatnit jen skutečnosti, které nebyly uplatněny dlužníkem v řízení (soudní, správní, rozhodčí), jehož výsledkem bylo vydání rozhodnutí o předmětné pohledávce, přičemž jako důvod popření nemůže správce namítat jiné právní posouzení věci (přičemž platí výjimka, viz výše). Procesní postavení stran je ale stejné bez ohledu na charakter jejich pohledávky, tj. vykonatelné i nevykonatelné. Jak už bylo uvedeno výše, tak popření se činí ve specifické formě formuláře, vylíčí se rozhodující skutečnosti, vč. důvodů popření, které můžou účinně zpochybnit pravost, výši či pořadí popírané pohledávky a označí se důkazy. Není však povinnost formulovat

---

⁶⁸ KOTOUČOVÁ, Jiřina, a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. Komentář. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 417.

⁶⁹ MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele*. 2. aktual. vyd. Praha: Linde, 2011, s. 91-92.

⁷⁰ MARŠÍKOVÁ, Jolana a kol. *Insolvenční zákon s poznámkami, judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy*. Praha: Leges, 2011, s. 257.

návrh na znění výroku. Ve čtvrté kapitole bude přiblížena situace, kdy v průběhu řízení soud ukončí účast aktivně legitimovaného věřitele.

Soudní poplatek podle položky 13 písm. a) sazebníku poplatků z.č. 549/1991 Sb., za žalobu činí 5.000,- Kč. Z důvodu zamezení šikanózním popěrným úkonům InsZ v § 202 odst. 3 stanoví popírajícímu věřiteli povinnost složit u soudu do 15 dnů po skončení přezkumného jednání jistotu na náklady řízení incidenčního sporu ve výši 10.000,- Kč, přičemž tato lhůta neskončí dříve než uplynutím 10 dnů od rozhodnutí o způsobu řešení úpadku, nebylo-li součástí přezkumného jednání. Tato lhůta je propadná, když soud popírajícího věřitele ke složení nevyzývá. InsZ současně opravňuje soud (jen na návrh věřitele popřené pohledávky, který doloží možnost hrozící újmy) k uložení povinnosti složit jistotu k zajištění náhrady škody nebo jiné újmy, která by mohla vzniknout nedůvodným popřením v incidenčním sporu. Takový návrh věřitele soud zamítne, lze-li vzhledem k dosavadním výsledkům řízení očekávat, že popření bude důvodné. Není-li jistota složena má to za následek odmítnutí žaloby, nedoloží-li věřitel důvody uvedené v § 202 odst. 5 a 6 InsZ (např. splňuje podmínky pro osvobození od placení soudních poplatků). O jistotě u předběžného opatření se přiměřeně použijí ustanovení OSŘ.

O nákladech řízení bude soudem rozhodováno podle zásady úspěchu ve věci (§ 142 OSŘ) a bude-li žaloba zamítnuta, pak úspěšnému žalovanému budou přiznány náklady řízení, které se primárně uhradí ze složené jistoty na náklady incidenčního sporu. Bude-li však žalobě vyhověno a popřená pohledávka žalovaného bude úspěšně popřena, vrátí soud po právní moci rozhodnutí složenou jistotu žalobci.

Zamítne-li či odmítne-li soud žalobu popírajícího věřitele směřující proti nositeli popřené pohledávky nebo řízení o ní zastaví, považuje se pohledávka za zjištěnou.

Žalobu na náhradu škody nebo jiné újmy vzniklé incidenčním sporem, musí věřitel neúspěšně popřené pohledávky podat nejpozději do 6 měsíců od pravomocného ukončení řízení o incidenčním sporu. Zmeškání lhůty nelze prominout. (§ 77a odst. 2 OSŘ). Příslušným k jejímu projednání je insolvenční soud. Pravomocně přiznaná náhrada škody nebo jiné újmy se uspokojí z navrhovatelem složené jistoty, přičemž povinnost navrhovatele nahradit škodu nebo jinou újmu, která nebyla zajištěna složenou jistotou, tím není dotčena (§ 77a odst. 4 OSŘ).

3.2 Spory o vyloučení z majetkové podstaty nebo vydání výtěžku zpeněžení

V rámci insolvenčního řízení je jednou z hlavních činností správce zjišťování a následný soupis majetkové podstaty dlužníka, avšak podle ust. § 331 InsZ správce jen vykonává dohled nad zjišťováním a soupisem podstaty, který v případě reorganizace sestavuje dlužník. Podle § 2 písm. e) InsZ se majetkovou podstatou rozumí majetek určený k uspokojení dlužnických věřitelů, je tedy zásadní pro celé insolvenční řízení. Zákon pak institut majetkové podstaty v ust. § 205 InsZ upřesňuje pro její přesné vymezení vzhledem k subjektům podávajícím insolvenční návrh. Pokud návrh podal dlužník, pak se do soupisu zahrne všechno majetek, který dlužníkovi patří ke dni zahájení insolvenčního řízení i který nabyl v jeho průběhu a je tak určen k uspokojení jeho věřitelů. Pokud ale návrh podal některý z věřitelů, náleží do podstaty ten majetek, který dlužníkovi patřil v době, kdy insolvenční soud nařídil předběžné opatření (§ 113 InsZ), kterým zcela nebo zčásti omezil právo dlužníka nakládat s jeho majetkem a zabránil tak změnám v rozsahu podstaty na úkor věřitelů, a dále majetek, který dlužníkovi patřil v době rozhodnutí o úpadku dlužníka (§ 136 InsZ) a majetek, který dlužník nabyl v průběhu řízení po vydání těchto shora uvedených rozhodnutí. Současně se do soupisu zahrne i majetek třetích osob, stanoví-li to zákon, zejména jde-li o majetek z neúčinných právních úkonů (§ 205 odst. 4 InsZ) a také majetek, který nenáleží dlužníku nebo u něhož je sporné, zda do soupisu náleží, neboť k němu uplatňuje svá práva třetí osoba (§ 224 odst. 1 InsZ). InsZ majetkovou podstatu vymezuje také negativně v § 207, kdy sem nepatří majetek, který nelze postihnout výkonem rozhodnutí nebo exekucí (např. běžné oděvní součásti, obvyklé vybavení domácnosti, snubní prsten, zdravotnické potřeby, hotové peníze do částky dvojnásobku životního minima jednotlivce, viz § 321, 322 odst. 1, 2 OSŘ), věci sloužící k podnikání dlužníka však z majetkové podstaty vyloučeny nejsou. V majetkové podstatě tak bude zahrnut majetek dlužníka, o němž není pochyb, dále majetek, který je po vyhodnocení právních úkonů (neúčinné či neplatné úkony dlužníka, § 231 a násl. InsZ) za takový považován a sporný majetek, u něhož záleží, zda bude zahájen incidenční spor na jeho vyloučení. Správce do soupisu také poznamená, komu sepisovaný majetek náleží nebo kdo k majetku uplatňuje své právo, přičemž takovou osobu musí o soupisu písemně vyrozumět. Správcem provedený soupis je listinou, která ho opravňuje, jako osobu s dispozičními oprávněními, k výlučnému nakládání s takto zapsaným majetkem, jakož

i k jeho zpeněžení. Dispoziční oprávnění nakládat s majetkovou podstatou podle § 217 InsZ může soud dlužníku v reorganizaci zakázat.

Domnívá-li se třetí osoba, že její majetek (věc, právo, pohledávka či jiná majetková hodnota) byl do soupisu zahrnut neoprávněně a uplatňuje-li k němu své právo je oprávněna vyvolat spor na vyloučení tohoto majetku z podstaty, který zákon řadí mezi incidenční spory. Osoba, která se tedy domáhá vyloučení věci, práva, pohledávky nebo jiné majetkové hodnoty, tak činí jedině vylučovací (excindační) žalobou podanou za podmínek § 225 InsZ. K takovému vyloučení nedůvodně zapsaného majetku tedy nemůže dojít přihláškou pohledávky na vydání bezdůvodného obohacení.⁷¹ Jedná se o institut, který slouží k ochraně vlastnických práv třetích osob uplatňujících práva na majetek, jenž byl neoprávněně pojat do soupisu. Žalobu je nutné podat v hmotněprávní lhůtě 30 dnů ode dne doručení vyrozumění o soupisu podstaty, je-li podána předčasně, kdy lhůta k jejímu podání ještě formálně nezačala běžet, pak nemůže být soudem odmítnuta nebo zamítnuta. Osoba uplatňující práva k sepsanému majetku může žalobu podat ihned, jakmile se o zahrnutí své věci do soupisu dozví, např. zveřejněním soupisu v insolvenčním rejstříku, a nesmí být omezována vyčkáváním na doručení vyrozumění od správce. Pokud by vyrozumění nebylo doručeno, ať už záměrně nebo opomenutím, lze pak žalobu podat až do doby zpeněžení tohoto majetku.⁷² Aktivně legitimována k podání vylučovací žaloby je třetí osoba odlišná od dlužníka a pasivně legitimován je jen insolvenční správce (viz Příloha D). V žalobě musí uplatnit žalobce právní důvod vyloučení, jímž bývá nejčastěji právo vlastnické, spoluvlastnický podíl, ale též i právo držby. Soudní poplatek se vyměřuje podle položky 13 písm. b) až d) sazebníku poplatků z.č. 549/1991 Sb., a to podle předmětu sporu. Je-li předmětem sporu vyloučení nemovitosti, činí soudní poplatek za každou nemovitost částku 5.000,- Kč, je-li předmětem podnik nebo jeho organizační složka činí částku 15.000,- Kč a v ostatních případech činí částku 2.000,- Kč.

Z procesního hlediska je nezbytná existence těchto žalobních předpokladů: 1. označený majetek musí být pojat do soupisu, 2. žaloba je podána osobou odlišnou od dlužníka a soudu došla ve výše uvedené lhůtě, 3. žalovaným je správce, 4. v době, kdy soud

---

⁷¹ Usnesení Vrchního soudu v Praze, sp.zn. 1 VSPH 109/2009. In: KUČERA, František. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) s judikaturou a souvisejícími předpisy*. Praha: C.H.Beck, 2009, s. 128.

⁷² KOTOUČOVÁ, Jiřina, a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. Komentář. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 474.

rozhoduje o vyloučení, trvá insolvenční řízení a označený majetek je stále sepsán v majetkové podstatě a 5. vylučovatel prokázal, že majetek neměl být do soupisu sepsán, a že právo, které vylučovalo zařazení majetku do soupisu, svědčí jemu. Nebyla-li žaloba podána včas, zamítne-li soud žalobu nebo ji odmítne či řízení zastaví, nastane nevyvratitelná právní domněnka, že majetek byl do soupisu zahrnut oprávněně a k dalším námitkám ohledně zahrnutí majetku se již nepřihlíží.⁷³ Vzhledem k charakteru řízení nesmí správce po dobu běhu lhůty k podání vylučovací žaloby a po dobu řízení o podané žalobě až do pravomocného skončení zpeněžit majetek, který je předmětem žaloby nebo s ním jakkoli nakládat, což může pouze v případě, že tím odvrací újmu bezprostředně hrozící nebo jestliže s tím žalobce souhlasí.

Pokud soud v prvním stupni žalobu na vyloučení nepravomocně zamítl nebo odmítl či řízení o ní zastavil, je správce oprávněn majetek zpeněžit, ale výtěžek zpeněžení nesmí mezi věřitele až do pravomocného ukončení řízení rozdělit. Lze tedy vyvodit, že § 225 odst. 5 InsZ je speciálním ustanovením k odst. 4, aby se zabránilo strategickému zneužívání vylučovacích žalob, které sledují jen průtahy celého insolvenčního řízení.⁷⁴ Toto ustanovení naopak také chrání oprávněného vlastníka majetku před zpeněžením a uspokojením věřitelů. Ukáže-li se totiž nakonec, že majetek do soupisu podstaty nepatří, tzn., že soud žalobci vyhoví, má vlastník takto zpeněžené věci právo na vydání výtěžku zpeněžení a případně i právo na náhradu škody.

Výsledkem řízení je tedy rozhodnutí, jímž se v žalobě označený majetek vyloučí ze soupisu podstaty a tak již nemůže být předmětem řízení. Nabytím právní moci a vykonatelnosti bude sporný majetek z majetkové podstaty definitivně vyloučen a v plném rozsahu se obnoví dispoziční oprávnění jeho vlastníka.

3.3 Spory o vypořádání společného jmění dlužníka a jeho manžela

Společné jmění dlužníka a jeho manžela (dále jen „SJM“) při jednom ze způsobů řešení úpadku, tj. prohlášením konkursu na majetek jednoho z manželů podle § 268 odst. 1 InsZ zaniká a v rámci insolvenčního řízení je tak nezbytné provést v samostatném nalézacím řízení jeho vypořádání. Vliv konkursu na institut SJM, který představuje základní úpravu společných majetkových vztahů manželů a je výrazem rovného postavení manželů po stránce hospodářské, je zásadní i přesto, že manželé spolu

⁷³ RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2008, s. 285-286.

⁷⁴ KOTOUČOVÁ, Jiřina, a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. Komentář. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 475.

fakticky nežijí. Podle § 143 tvoří SJM vše, co manželé nabyli ať společně či samostatně do aktiv či pasiv a nejde o zákonem stanovené výjimky. Otázkou je co tvoří masu společného jmění, což je vždy složitou záležitostí, která závisí na důkladném tvrzení a prokazování, jenž bývá předmětem vypořádání, když také záleží na vývoji soudní praxe, neboť platná právní úprava stále umožňuje každému manželovi uzavírat samostatně smlouvy a zavazovat se bez souhlasu druhého manžela, což může mít tvrdé dopady na SJM.⁷⁵ Tvoří-li SJM i pasiva, tj. závazky (dluhy), pak se uplatňuje podle § 145 odst. 3 ObčZ princip solidarity manželů, což znamená, že věřitel může požadovat plnění po kterémkoli z nich, neboť ručí za závazky rukou společnou a nerozdílnou (§ 511 ObčZ). Velice problematická je právní otázka závazků náležejících do SJM sjednaných jen jedním z manželů, přičemž nejde-li o závazek, jehož rozsah by přesáhl míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů a ani se netýkal majetku výhradně jednoho manžela, pak takový závazek převzatý bez souhlasu druhého manžela tvoří SJM ve smyslu § 143 odst. 1 ObčZ, jak to dovodil velký senát občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu.⁷⁶ Ale jde-li o nadměrné závazky, jejichž rozsah přesahuje míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů, které převzal jeden z nich bez souhlasu druhého manžela, pak nejsou neplatné, ale netvoří součást SJM a jsou výlučným závazkem manžela, který je převzal. Takový závěr zajišťuje ochranu nejen věřitelů, ale i ochranu s takovým závazkem nesouhlasícího manžela, neboť není povinen takový závazek spolu s dlužníkem plnit.⁷⁷

Okamžikem prohlášení konkursu se stává osobou s dispozičními oprávněními místo dlužníka insolvenční správce. Ten je také oprávněn uzavřít s manželem dlužníka dohodu o vypřádání SJM a pokud se ji nepodaří uzavřít, je bez dalšího oprávněn navrhnout vypořádání zaniklého SJM u insolvenčního soudu. Spory, které takto v důsledku zániku SJM vznikají, jsou zákonem vymezené jako incidenční. Stejně tak se spory o vypořádání týkají SJM, které do prohlášení konkursu zaniklo nebo bylo zúženo smlouvou nebo rozhodnutím soudu, ale dosud nebylo vypořádáno anebo bylo vypořádáno dohodou mezi manželi, jenž je ovšem absolutně neplatná z důvodu, že byla uzavřena až po zahájení insolvenčního řízení (§ 269 odst. 1 InsZ). Aktivně legitimován

---

⁷⁵ FIALA, Josef. Spoluvlastnictví a společné jmění. FIALA, Josef, KINDL, Milan a kol. *Občanský zákoník: Komentář*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2009, s. 508-509.

⁷⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp.zn. 31 Odo 677/2005. In: *Právní rozhledy*, č. 21/2007, s. 792. [online]. [cit. 2013-03-18] Dostupné z: www.beck-online.cz.

⁷⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp.zn. 28 Cdo 2199/2008, C 6399 [online]. [cit. 2013-03-18] Dostupné z: www.beck-online.cz.

k podání žaloby je správce a pasivně legitimován je druhý manžel (popř. bývalý manžel dlužníka). Od soudního poplatku se v insolvenčním řízení podle ust. § 11 odst. 2 písm. r) z.č. 549/1991 Sb., insolvenční správce osvobozuje.

Probíhá-li, již před prohlášením konkursu, sporné řízení o vypořádání SJM u příslušného obecného soudu (okresní soud v místě žalovaného), pak se řízení podle § 266 odst. 1 písm. e) InsZ nepřerušuje a správce se stává na místo dlužníka účastníkem tohoto řízení, které pak bude vypořádáno rozhodnutím příslušného okresního soudu⁷⁸. Trvají-li účinky rozhodnutí o úpadku, nelze toto řízení skončit soudním smírem (§ 273 odst. 1 InsZ), ten je nahrazen právě dohodou o vypořádání, viz § 271 a násl. InsZ.

Pokud tříletá lhůta stanovená ObčZ pro vypořádání SJM již uplynula, platí, že v podmínkách konkursu se prodlužuje o dalších 6 měsíců od prohlášení konkursu, z důvodu, že je potřeba vypořádat SJM tak, aby do majetkové podstaty byla zahrnuta pouze část SJM připadající dlužníku. Podle zákonodárce v současné době toto ustanovení představuje legislativní nedotaženost textu, neboť připouští „absurdní závěr“, který narušuje princip právní jistoty, tím že umožňuje obnovení lhůty k vypořádání SJM i tehdy, pokud uplynula v době 1 roku nebo 2 let před zahájením insolvenčního řízení. V návrhu novely InsZ ve znění sněmovního tisku č. 662 tak zákonodárce prosazuje v ust. § 269 odst. 2 změnu textu spočívající v tom, že prekluzivní lhůta se prodlužuje o dalších 6 měsíců, pokud k uplynutí lhůty pro vypořádání došlo od okamžiku, kdy nastaly účinky spojené se zahájením řízení do prohlášení konkursu.

V rámci konkursu se pro vypořádání SJM uplatní obecná ustanovení § 143 až 151 ObčZ, přičemž podle § 149 ObčZ jsou podíly obou manželů na majetku patřícím do jejich společného jmění stejné, když každý z manželů je oprávněn požadovat úhradu toho, co ze svého vynaložil na společný majetek, stejně tak, že závazky obou jsou manželé povinni splnit rovným dílem. Taktéž se přihlédně k zásluhám obou, zvláště k tomu, jak se kdo staral o rodinu a v jaké míře se zasloužil o nabytí a udržení společného jmění. Jestliže dlužník použil se souhlasem manžela část SJM k podnikání, platí podle ust. § 270 odst. 2 InsZ, že tato část spadá při vypořádání SJM vždy do majetkové podstaty. Podle § 146 ObčZ je třeba souhlas manžela udělit při prvním použití tohoto majetku, kdy k dalším úkonům již souhlas není třeba.

---

⁷⁸ MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele*. 2. aktual. vyd. Praha: Linde, 2011, s. 114-115.

Z ust. § 143 ObčZ vyplývá, že SJM tvoří nabytý majetek a závazky, které vznikly za trvání manželství a pro případ, že závazky dlužníka (pasiva) budou vyšší než aktiva zahrnutá v SJM se vypořádání neprovede a celé SJM se tak stane součástí majetkové podstaty. Takový závěr, že celý majetek dlužníka a jeho manžela náleží do podstaty, je správný jen v případě, že závazky dlužníka náležejí do společného jmění.⁷⁹ Manžel dlužníka musí respektovat právní režim majetkové podstaty, ledaže má za to, že správce nesprávně vyhodnotil rozsah závazků dlužníka v poměru k hodnotě SJM a neoprávněně tak zahrnul do podstaty celý majetek. K vyřešení této sporné otázky, zda je správce oprávněn postupovat podle § 274 InsZ, je manžel dlužníka oprávněn sám podat žalobu na vypořádání k místně příslušnému okresnímu soudu.⁸⁰ K problematice předluženého SJM (§ 274 InsZ) se vyjadřuje ve svém článku i Dvořák, T.⁸¹, podle kterého by, při respektování zásady rovnosti majetkových podílů obou manželů, byly předloženy i samotné podíly, které by z vypořádání SJM vplynuly, což by manžela dlužníka nezbavovalo insolvenčních věřitelů, neboť vypořádáním zaniklého SJM nemohou být nikdy dotčena práva věřitelů. Takový postup by pak vedl k podání insolvenčního návrhu na majetek manžela dlužníka, který by tak stejně přišel o veškerý majetek, ba dokonce i o svůj výlučný majetek, jenž při konkursu na majetek manželova dlužníka není dotčen.

Pravomocným rozhodnutím soudu o vypořádání SJM, vzniká pohledávka manžela dlužníka a dochází tak k fikci přihlášení pohledávky, neboť není limitována přihlášením ve lhůtě stanovené v § 136 odst. 3 InsZ a přitom ji InsZ považuje za přihlášenou, když se ani nepřezkoumává a uspokojí se stejně jako jiné přihlášené pohledávky, tedy při rozvrhu poměrně vzhledem k výši pohledávek ostatních věřitelů. InsZ takové pohledávce tedy nepřiznává jinak výhodnější postavení a nebude tak přednostně uspokojena na úkor jiných.⁸²

Jak již bylo uvedeno v úvodu této podkapitoly, tak SJM zaniká jen při jednom ze způsobů řešení úpadku, tj. prohlášením konkursu. Krátce se však ještě zaměřím na oddlužení, u kterého rozhodnutím o úpadku SJM sice nezaniká, ale majetek patřící do SJM se podílí na uspokojování věřitelů. Takový závěr vychází právě z účinků podpisu

---

⁷⁹ Usnesení Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 2 VSPH 175/2011. In: KUČERA, František. *Sbírka insolvenční judikatury*. 1.vyd. [online] Praha: C.H.Beck, 2012. Dostupné z: www.beck-online.cz.

⁸⁰ Usnesení Vrchního soudu v Praze, sp. zn. 103 VSPH 39/2011. In: KUČERA, František. *Sbírka insolvenční judikatury*. 1.vyd. [online] Praha: C.H.Beck, 2012. Dostupné z: www.beck-online.cz.

⁸¹ DVOŘÁK, Tomáš. Společné jmění manželů a insolvenční zákon. *Právní fórum*. Praha: Wolters Kluwer, 2010, č. 2, s. 58-59.

⁸² KOTOUČOVÁ, Jiřina, a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. Komentář. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 655-668.

manžela dlužníka na insolvenčním návrhu na povolení oddlužení, kterým manžel vyslovuje svůj souhlas s tím, že s povolením oddlužení souhlasí, čímž vyslovuje i souhlas s uspokojením věřitelů z veškerého majetku v SJM, vč. v budoucnu vyplacených příjmů.⁸³ Otázkou zůstává, zda osvobození od dluhů přiznané dlužníkovi po skončení oddlužení bude dopadat i na druhého z manželů, Vrchní soud v Praze⁸⁴ dovodil, že jsou-li zjištěné závazky společnými závazky dlužníka a jeho manžela, který spolupodepsal návrh na povolení oddlužení, dojde úhradou takových závazků z majetku v SJM v rámci oddlužení k jejich zániku i ve vztahu k manželovi dlužníka.

V průběhu praxe se však ukázalo nejasným, zda souhlas udělený dle § 392 odst. 3 InsZ je souhlasem manžela s postižením majetku patřícího do SJM nebo zda je souhlasem, že i manžel dlužníka podstoupí oddlužení, neboť jsou situace, kdy návrh podá pouze jeden z manželů. Na tuto problematiku reaguje zákonodárce v návrhu novely InsZ ve znění sněmovního tisku č. 662, když prosazuje změny, které mají podle důvodové zprávy zpřesnit právní postavení jen jednoho navrhovatele nebo obou dohromady. Navrhuje se tak zpracovat institut společného insolvenčního návrhu manželů spojeného s návrhem na povolení oddlužení manželů, který má být společný pro oba manžele a individuální insolvenční návrh jen jednoho manžela spojený s návrhem na povolení oddlužení, který by řešil jen závazky tohoto manžela, vč. jeho osvobození.

3.4 Spory na základě odpůrcí žaloby

Smyslem InsZ z hlediska zásad insolvenčního řízení (§ 5) je co nejvyšší a zásadně poměrné uspokojení věřitelů z majetku dlužníka, když je nezbytné majetkovou podstatu dostatečně vymezit a zabránit tak úkonům dlužníka, které úmyslně vyvádí majetek (aktiva) z podstaty s cílem poškodit věřitele nebo některé zvýhodnit na úkor jiných.

Odpůrcí žalobou lze odporovat právním úkonům a dosáhnout tak ochrany proti některým právním jednáním určitých osob týkající se majetku dlužníka, které jsou mu určitým způsobem na újmu, prostřednictvím možnosti domáhat se neúčinnosti právních následků proti konkrétní osobě. Podle úpravy v § 42a ObčZ se věřitel domáhá, aby soud určil, že dlužníkovy právní úkony, pokud zkracují uspokojení jeho vymahatelné pohledávky, jsou vůči němu neúčinné. Odporovat tak lze úkonům, které dlužník učinil

---

⁸³ Usnesení Vrchního soudu v Praze, sp.zn. 1 VSPH 669/2009. In: MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele*. 2. akt. vyd. Praha: Linde, 2011, s. 14.

⁸⁴ Usnesení Vrchního soudu v Praze, sp.zn. 2 VSPH 76/2010. In: KUČERA, František. *Sbírka insolvenční judikatury*. 1. vyd. [online] Praha: C.H.Beck, 2012. Dostupné z: www.beck-online.cz.

v posledních třech letech v úmyslu zkrátit své věřitele, musel-li být tento úmysl druhé straně znám a právním úkonům mezi dlužníkem a osobami jemu blízkými (§ 116 ObčZ), vyjma případu, kdy druhá strana tehdy dlužníkův úmysl zkrátit věřitele i při náležitě pečlivosti nemohla poznat.⁸⁵

Neúčinnost je především institut hmotného práva, který je obecně upraven v ObčZ a týká se jen úkonů, které mají určitý hmotněprávní aspekt, ale v InsZ je vždy výslovně spojován s určitými právními úkony. Výsledkem úspěšného odporu, jak už bylo uvedeno, je určení, že určité právní jednání vůči věřiteli se posuzuje jako by se nikdy nestalo, když právní úkon zůstává sice v platnosti vůči 2. smluvní straně i vůči 3. osobám, ale nepůsobí vůči tomu, kdo jím byl zkrácen, přičemž dlužníkovu plnění z takového úkonu náleží do podstaty. Neúčinnost právních úkonů v insolvenčním řízení má zvláštní úpravu, která je vyvolána jeho specifickými podmínkami a odchyluje se od úpravy obecné, když k úspěchu odporce stačí prokázat existenci v zákoně stanovené skutkové podstaty, a nemusí se prokazovat důvody neúčinnosti tak jako podle § 42a ObčZ, jimiž jsou úmysl dlužníka zkrátit věřitele a znalost druhé strany o tomto úmyslu. V rozhodnutí obecného soudu bude neúčinnost právních úkonů posuzována podle obecné úpravy, pokud nabude právní moci před právní mocí rozhodnutí o úpadku.⁸⁶ Původní ZKV v § 16 odkazoval také na obecnou úpravu § 42a ObčZ, když umožňoval správci i věřitelům odporovat právním úkonům, avšak již neobsahoval možnost odporovat zvýhodňujícím a úmyslně zkracujícím právním úkonům.⁸⁷

Podle původního ust. § 15 ZKV se ze zákona stávaly neúčinnými vůči věřitelům některé taxativně vyjmenované právní úkony dlužníka, které učinil v posledních šesti měsících před podáním návrhu na prohlášení konkursu a po podání takového návrhu. Podle Zelenky, J. a Maršíkové, J.⁸⁸ byl procesní postup takový, že správce sepsal dlužníkem poskytnuté plnění do podstaty a procesní iniciativa připadla na dlužníkovu protistranu, na níž bylo, aby podala vylučovací žalobu pod tíhou břemene tvrzení a prokazování. V současném InsZ bylo od této úpravy upuštěno a neúčinnost přímo ze zákona se vyskytuje jen ojediněle u některých ustanovení týkajících se právních úkonů dlužníka učiněných v rozporu s omezeními stanovenými v důsledku účinků spojených se

---

⁸⁵ BEZOUŠKA, Petr. Právní úkony. FIALA, Josef, KINDL, Milan a kol. *Občanský zákoník: Komentář*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2009, s. 247.

⁸⁶ WINTEROVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní*. 6. aktual.vyd. Praha: Linde, 2011, s. 612-613.

⁸⁷ RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. 1. vyd. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 332.

⁸⁸ ZELENKA, Jaroslav, MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Zákon o konkursu a vyrovnání a předpisy související*. Komentář. 2. vyd. Praha: Linde, 2002, s. 457 a 465.

zahájením insolvenčního řízení, když správce se neúčinnosti nemusí dovolávat odpůrcí žalobou (viz § 111 odst. 3, 246 odst. 2, 248 odst. 3 InsZ).⁸⁹

Uvozující hmotněprávní normou v InsZ se tak stává ust. § 235 odst. 1 InsZ, podle kterého neúčinnými jsou právní úkony, jimiž dlužník zkracuje možnost uspokojení věřitelů nebo zvýhodňuje některé věřitele na úkor jiných. Výslovně se uvádí, že za takový právní úkon se považuje i opomenutí dlužníka. K tomu, aby právní úkon byl považován za neúčinný, musí být naplněny dva předpoklady: a) podmínky dané § 235 odst. 1 InsZ, tj. zkracování možnosti uspokojení a zvýhodňování některých věřitelů; b) možnost naplnění některé skutkové podstaty neúčinného právního úkonu vymezené § 240 až 242 InsZ.⁹⁰ V rámci InsZ důvody neúčinnosti zahrnují nerespektování dispozičních omezení, poškozování věřitelů, neoprávněné zvýhodňování některého věřitele apod. a speciální skutkové podstaty se tedy člení na: (a) úkony bez přiměřeného protiplnění (§ 240), (b) úkony zvýhodňující některé věřitele (§ 241) a (c) úmyslně zkracující úkony (§ 242). Podle Winterové, A.⁹¹ je však nutné brát v potaz, že výčet speciálních skutkových podstat je pouze deklaratorní a z toho důvodu, tak bude přípustná i odpůrcí žaloba opírající se o obecné vymezení neúčinnosti v InsZ.

Důvody duplicity právní úpravy v ObčZ a v InsZ jsou podle Bezoušky, P.⁹² dva: především se to týká chybějící právní úpravy v ObčZ, který tuto problematiku v době nabytí účinnosti původního ZKV, jenž nahradil nový InsZ, neupravoval (efektivnost konkursu tehdy spočívala do značné míry na tom, jak dalece se podařilo odporovat dlužníkovým úkonům, jimiž zkracoval věřitele)⁹³, a druhým důvodem je pak, že uplatnění odporovatelnosti v konkursním řízení má jiné právní důsledky než v řízení podle ObčZ. Rozdílnými tak podle mého názoru jsou lhůty, v nichž se lze dovolat neúčinnosti, rozdílné jsou též osoby oprávněné k odporovatelnosti a důvody k prokázání neúčinnosti, ale rozdílné jsou především důsledky, kdy podle úpravy ObčZ plnění, které ušlo z majetku dlužníka, náleží k uspokojení konkrétnímu věřiteli, který úkon odporoval a je-li věřitelů více, pak stačí-li jednomu věřiteli k uspokojení jen část odporovatelného

---

⁸⁹ Usnesení Vrchního soudu v Praze, sp.zn. 102 VSPH 90/2011. In: MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Související judikatura k semináři Insolvenční řízení v praxi*. [odborný seminář] Praha: Kongresové centrum, 20.11.2012, s. 36.

⁹⁰ KOZÁK, Jan, BUDÍN, Petr, PACHL, Lukáš. *Insolvenční právo aneb osobní bankroty začínají*. Brno: Rašínova vysoká škola, 2008, s. 123.

⁹¹ WINTEROVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní*. 6. aktual.vyd. Praha: Linde, 2011, s. 614.

⁹² BEZOUŠKA, Petr. *Právní úkony*. FIALA, Josef, KINDL, Milan a kol. *Občanský zákoník: Komentář*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2009, s. 248.

⁹³ ZELENKA, Jaroslav a kol. *Insolvenční zákon (z.č. 182/2006 Sb)*. Poznámkové vyd. s důvodovou zprávou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prov. předpisy. 2.aktual.vyd. Praha: Linde, 2008, s. 362.

plnění, mohou se ostatní uspokojit na jeho zbytku, jinak po dlužníku nemohou nic požadovat. InsZ odlišně stanovuje, že celé plnění náleží do majetkové podstaty dlužníka a všichni věřitelé tak budou z tohoto plnění poměrně uspokojeni.

Právní úprava InsZ současně přímo vymezuje v § 234 střet neplatnosti a neúčinnosti právního úkonu, když jednoznačně upřednostňuje neplatnost právního úkonu před jeho neúčinností, tzn. že právní úprava neúčinnosti (§ 235 - 243) může být aplikována jen tehdy, pokud na stejný úkon nelze vztáhnout právní úpravu neplatnosti (§ 231 - 234).⁹⁴

Neúčinnost právních úkonů se zakládá ex nunc pravomocným rozhodnutím insolvenčního soudu o žalobě správce, kterou odporoval právním úkonům dlužníka. A proto i majetek jiných osob než dlužníka náleží do majetkové podstaty, pokud z ní ušel na základě neúčinného právního úkonu (§ 205 odst. 4 InsZ). Aktivně legitimován k podání odpůrčí žaloby dle § 239 InsZ je pouze insolvenční správce, který však musí žalobu podat vždy, uloží-li mu to věřitelský výbor, a pasivně legitimovány jsou osoby, které mají povinnost vydat dlužníkovu plnění z neúčinných právních úkonů do majetkové podstaty. Od soudního poplatku se správce podle ust. § 11 odst. 2 písm. r) z.č. 549/1991 Sb., osvobozuje. V zájmu vyšší míry právní jistoty osob umožňuje InsZ správci odporovat těmto právním úkonům pouze v určených lhůtách⁹⁵, kdy odpůrčí žalobu lze podat v obecné lhůtě 1 roku ode dne, kdy nastaly účinky rozhodnutí o úpadku. Není-li v této lhůtě podána, odpůrčí nárok zanikne. Zvláštním důsledkem spojeným s pravomocným rozhodnutím soudu, kterým bylo odpůrčí žalobě vyhověno, je povinnost vydat plnění z neúčinných právních úkonů do majetkové podstaty, jehož předmět nebylo možné vzhledem ke konstitutivní povaze rozsudku, dosud do podstaty zapsat, přičemž tuto povinnost mají osoby, v jejichž prospěch byl úkon učiněn nebo které z něho měly užitek a také i jejich dědici a právní nástupci za stanovených podmínek. Novela InsZ ve znění sněmovního tisku č. 662 doplňuje § 239 odst. 4 o v praxi spornou otázku, zda může být odpůrčí žaloba spojena s požadavkem správce na vydání příslušného peněžitého plnění nebo peněžitou náhradou plnění. InsZ také v § 239 pomýšlí na situaci, kdy bude vedeno mimo insolvenční řízení o odpůrčí žalobě, které se pak v době zahájení insolvenčního řízení přeruší až do jeho skončení. Bylo-li však v takto zahájeném řízení, tj. mimo insolvenční, pravomocně rozhodnuto ve

---

⁹⁴ KOZÁK, Jan, BUDÍN, Petr, PACHL, Lukáš. *Insolvenční právo aneb osobní bankrotы začínají*. Brno: Rašínova vysoká škola, 2008, s. 117.

⁹⁵ KOZÁK, Jan, BUDÍN, Petr, PACHL, Lukáš. *op.cit.*, s. 122.

prospěch odporujícího věřitele, pak InsZ pro něho vytváří zvláštní postavení, v tom smyslu, že jeho pohledávka může být přednostně uspokojena z takto odporovatelného plnění (§ 243). Zákon vymezuje 3 druhy zvláštních skutkových podstat, přičemž u jednotlivých podstat vymezuje taxativní výčet právních úkonů, které se za neúčinné nepovažují.

Neúčinný právní úkon bez přiměřeného protiplnění

Podle § 240 InsZ se jím rozumí právní úkon, jímž se dlužník zavázal poskytnout plnění bezúplatně nebo za protiplnění, jehož obvyklá cena je podstatně nižší než obvyklá cena plnění, k jehož poskytnutí se zavázal dlužník. Podstatné je, že se jím rozumí pouze úkon, který dlužník učinil v době, kdy byl v úpadku nebo který vedl k jeho úpadku. Jak již bylo uvedeno, tak se zde nevyžaduje a ani se neprokazuje úmysl dlužníka zkrátit věřitele. Avšak je-li učiněn ve prospěch osoby dlužníku blízké nebo osoby, která s ním tvoří koncern, pak nastává právní domněnka, že byl úkon učiněn v době, kdy byl dlužník v úpadku a je na této osobě, aby tvrdila a prokázala, že dlužník v úpadku nebyl, což vyplývá z rozhodnutí VS v Olomouci, sp.zn. 12 Cmo 9/2010 a obdobně též z rozsudku VS v Praze, sp.zn. 1 VSPH 247/2011⁹⁶. Zvláštní skutková podstata je spojena se zvláštní lhůtou, v níž lze odporovat, a sice byl-li úkon učiněn v posledních 3 letech před zahájení řízení ve prospěch osoby blízké nebo osoby, se kterou dlužník tvoří koncern nebo v době 1 roku před zahájením řízení ve prospěch jiné osoby.

Neúčinnost zvýhodňujících právních úkonů

Podle § 241 InsZ se jím rozumí právní úkon, v jehož důsledku se některému věřiteli dostane na úkor ostatních věřitelů vyššího uspokojení, než jaké by mu jinak náleželo v konkursu. Podstatné opět je, že se jím rozumí pouze úkon, učiněný v době, kdy byl dlužník v úpadku nebo který vedl k jeho úpadku a také se nevyžaduje a ani se neprokazuje úmysl dlužníka zkrátit věřitele. Avšak je-li učiněn ve prospěch osoby dlužníku blízké nebo osoby, která s ním tvoří koncern, pak se má za to, že byl učiněn v době, kdy byl v úpadku. Za zvýhodňující úkony lze považovat úkony, kterými dlužník splnil dluh dříve, než se stal splatným, dohodl změnu závazku ve svůj neprospěch, prominul svému dlužníku splnění dluhu nebo poskytl svůj majetek k zajištění již existujícího závazku. Zvláštní lhůty spojené s touto skutkovou podstatou jsou opět 3 roky před zahájením řízení v případě osob blízkých a 1 rok v případě jiných osob.

---

⁹⁶ Obé In: KUČERA, František. *Sbírka insolvenční judikatury*. 1. vyd. [online] Praha: C.H.Beck, 2012. Dostupné z: www.beck-online.cz.

Neúčinnost úmyslně zkracujících právních úkonů

Podle § 242 InsZ lze těmto úkonům odporovat, jestliže úmysl dlužníka zkrátit uspokojení věřitel byl druhé straně znám nebo jí se zřetelem ke všem okolnostem musel být znám. Oproti prvním dvěma se zde úmysl dlužníka již předpokládá a také ho správce musí prokázat. Avšak je-li učiněn ve prospěch osoby dlužníku blízké nebo osoby, která tvoří s dlužníkem koncern, pak se má za to, že takový úmysl dlužníka byl této osobě znám. Zvláštní lhůta stanoví, že takovému úkonu lze odporovat, byl-li učiněn v posledních 5 letech před zahájením řízení.

3.5 Spory o náhradu škody vzniklé porušením povinností správce

Oproti původnímu ZKV, kdy se odpovědnost správce za škodu a jinou újmu řídila podle § 420 odst. 1 ObčZ, je v § 37 InsZ nově zakotvena tato odpovědnost způsobená porušením povinností správce, když současně je v tomto ustanovení zahrnuta i zvláštní skutková podstata újmy vzniklé tím, že pohledávka za majetkovou podstatou nemohla být uspokojena. V odst. 4 pak zákon formuluje subjektivní a objektivní promlčecí lhůtu k uplatnění práva na náhradu škody proti správci.⁹⁷

Správce je při výkonu své činnosti povinen postupovat s odbornou péčí, když je povinen plnit povinnosti, které mu ukládá zákon nebo rozhodnutí insolvenčního soudu. Správce tak má při výkonu jeho funkce obecnou odpovědnost za celý průběh insolvenčního řízení, když se jedná o odpovědnost objektivní, při níž je důležité splnění základních předpokladů a) porušení právní povinnosti, b) vznik škody a c) příčinná souvislost mezi porušením a vznikem škody, když není důležité, zda porušení správce zaviniil či nikoliv. Zprostit se jí může, jen pokud prokáže, že škodě nebo jiné újmě nemohl zabránit ani při vynaložení veškerého úsilí, které je možné po něm spravedlivě požadovat s ohledem na průběh řízení. Zákon však vymezuje i odpovědnost zvláštní. Speciální odpovědnost správce za řádné plnění závazků, které sám inicioval a to za dobu jeho hospodaření či nakládání s podstatou dlužníka zákon upravuje v § 37 odst. 3 InsZ. Správce odpovídá za škodu nebo jinou újmu způsobenou věřitelům pohledávek za podstatou tím, že jejich vznik založil sám správce svým právním úkonem (např. uzavřením smlouvy na dodávku energií, na archivaci, na dodání nejrůznějších prací a výkonů) a nemohly tak být řádně uhrazeny pro nedostatek peněžních prostředků

---

⁹⁷ KOTOUČOVÁ, Jiřina, a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. Komentář. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 77.

v podstatě. Avšak i v tomto případě se může správce odpovědnosti zprostit, jen když prokáže, že v době, kdy tento právní úkon činil (tj. v době, kdy uzavíral smlouvy) nemohl poznat, že majetková podstata do budoucna nebude postačovat na úhradu takto vzniklé pohledávky.⁹⁸ Správce je tak veden k odpovědnosti za řádné plnění povinností a úhradu v budoucnu vzniklých pohledávek.

Předpokladem k uplatnění práva na náhradu škody nebo jiné újmy vzniklé na podstatě, jenž je předmětem incidenčního sporu, bude porušení právní povinnosti insolvenčním správcem, vznik škody, příčinná souvislost mezi porušením povinnosti a škodou, a neexistence okolností vylučujících protiprávnost. Aktivně legitimován k podání žaloby je věřitel s pohledávkou za majetkovou podstatou a pasivně legitimován je vždy insolvenční správce. Soudní poplatek činí 2.000,- Kč dle položky 13 odst. 1 písm. d) z.č. 549/1991 Sb. Žalobce může svůj nárok uplatnit u soudu v subjektivní (2 roky poté, kdy se dozví o výši škody a odpovědnosti správce) a objektivní promlčecí lhůtě (nejpozději do 3 let). Žalovaný v řízení nese břemeno důkazní i tvrzení z důvodu vyvinění se z objektivní odpovědnosti stanovené § 37 odst. 3 věta druhá InsZ. Přestože je funkce správce považována za výkon funkce veřejné (viz nálezy ÚS publikované ve Sbírce zákonů pod č. 403/2002 Sb.), není možné při vyrovnání náhrady škody použít postup podle zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, v platném znění, neboť podle rozsudku Nejvyššího soudu ČR⁹⁹ stát neodpovídá za škodu způsobenou porušením povinností správce konkursní podstaty (nyní insolvenčního správce) v řízení, z důvodu, že nemá postavení úřední osoby (viz § 3 písm. b z.č. 82/1998 Sb.).¹⁰⁰

Bude-li zjištěno, že je správce skutečně odpovědný za vzniklou škodu, tak i když došlo k porušení povinnosti při výkonu funkce správce, bude výkonem rozhodnutí postižen tentokrát osobní majetek správce.

3.6 Další spory, které zákon výslovně označí jako spory incidenční

InsZ v taxativním výčtu incidenčních sporů ještě vymezil prostor i pro další spory, které jsou za incidenční výslovně označeny v dalších ustanoveních v souvislosti s věcnou

---

⁹⁸ ZELENKA, Jaroslav a kol. *Insolvenční zákon (z.č. 182/2006 Sb.)*. Poznámkové vyd. s důvodovou zprávou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prov. předpisy. 2.aktual.vyd. Praha: Linde, 2008, s. 83-84.

⁹⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp.zn. 29 Cdo 3064/2000. In: *Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek*, č. Rc 24/2006.

¹⁰⁰ KOTOUČOVÁ, Jiřina, a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. Komentář. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 77-80.

problematikou, které se týkají. Slovy L. Vidovičové¹⁰¹ jsou to spory dohledatelné až po důkladném prostudování celého textu InsZ a řeší se jimi pouze situace, ke kterým nemůže dojít v jiném druhu soudního řízení, než je řízení insolvenční a také mnohdy představují obranu účastníků v insolvenčním řízení, kterou mají jako jedinou k dispozici.

3.6.1 Spory za nadsazenou přihlášku podle § 178 a 179 InsZ

Tato ustanovení se týkají, jak z nadpisu vyplývá, přihlášek, jejichž pohledávku nebo zajištění věřitel přehnaně nadhodnotil a uplatnil v insolvenčním řízení pro vlastní prospěch, což vyvolává další typ incidenčních sporů, jejichž smyslem je postihovat takové věřitele, kteří mají v úmyslu posílit svůj vliv a tak manipulovat s majetkovou podstatou dlužníka. Sankcemi se právní úprava snaží předejít riziku za podávání nadsazených přihlášek, tak jak to bylo běžnou praxí u konkursních věřitelů za působnosti ZKV. Za splnění uložené sankce ručí i osoby, které přihlášku podepsaly, a to společně a nerozdílně s přihlášeným věřitelem.

Takovou sankci však nelze uložit věřiteli, který práva spojená s nezjištěnou pohledávkou v průběhu řízení nevykonával. V tuto chvíli dochází k interpretačním problémům, neboť zákonodárce nestanovil, co se rozumí touto formulací a obsahové naplnění ponechal na judikatuře, když se k této nedbalé legislativní práci negativně vyjadřuje i D. Ševčík¹⁰². Podle něho věřitelé v řízení volí pasivní taktiku aspoň do přezkumu jejich pohledávek, aby aktivně nevykonávali práva, neboť jak vyplývá z judikatury¹⁰³ samotná účast věřitele na schůzi věřitelů a jeho žádost o přiznání hlasovacího práva nejsou úkony, jimiž by zhoršil nebo mohl zhoršit postavení jiného věřitele. Pasivní chování věřitelů v řízení je sice logické z důvodu nenaplnění podstaty § 180 InsZ, ale zcela směřuje proti smyslu InsZ, který má pozici věřitelů a jejich aktivitu spíše posilovat.

Z prvního ustanovení, § 178 InsZ, vyplývá, že se k přihlášené pohledávce, byla-li po přezkumu zjištěna tak, že skutečná výše činí méně než 50 % přihlášené částky, nepřihlíží ani v rozsahu, ve kterém byla zjištěna. Nadhodnocenou pohledávku tak správce z více než z poloviny popře a současně podá návrh soudu, tzn. žalobu proti

---

¹⁰¹ VIDOVIČOVÁ, Lenka. Incidenční spory. *Bulletin advokacie*. Praha: ČAK, 2012, č. 9, s. 40-41.

¹⁰² ŠEVČÍK, Daniel. Appendix insolvenčního zákona – povinnost věřitelů platit do majetkové podstaty v závislosti na výsledku přezkumu přihlášek. *Bulletin advokacie*. Praha: ČAK, 2010, č. 3, s. 29-30.

¹⁰³ Usnesení Vrchního soudu v Praze, sp.zn. 1 VSPH 771/2009. In: MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Související judikatura k semináři Insolvenční řízení v praxi*. [odborný seminář] Praha: Kongresové centrum, 20.11.2012, s. 35.

věřiteli neúspěšně přihlašujícímu pohledávku a vyvolá tím incidenční spor. Smyslem návrhu je takovému věřiteli uložit sankci, tj. povinnost zaplatit ve prospěch majetkové podstaty částku, kterou soud určí se zřetelem ke všem okolnostem přihlášení a přezkoumání, při tom se zejména posuzuje, zda byl věřitel v dobré víře, co přihláškou sledoval, atd. Částka nepřevyšuje výši odpovídající popřené části přihlášené pohledávky. Žalobu musí podat bez zbytečného odkladu po zjištění pohledávky věřitele, když lhůta není zákonem určena.¹⁰⁴ Od soudního poplatku se správce podle ust. § 11 odst. 2 písm. r) z.č. 549/1991 Sb., v řízení osvobozuje.

Druhé ustanovení, § 179 InsZ, se analogicky týká věřitelů, kteří přihlásili nadhodnocené zajištění své pohledávky. K právu na uspokojení přihlášené pohledávky ze zajištění, byla-li po přezkumu zjištěna tak, že právo na uspokojení ze zajištění je v rozsahu menším než 50 % hodnoty přihlášeného zajištění nebo že právo na uspokojení ze zajištění je v pořadí horším než uvedené v přihlášce, se nepřihlíží. Po tomto zjištění správce podá návrh soudu, aby takovému věřiteli uložil sankci, tj. povinnost zaplatit ve prospěch věřitelů zajištěných stejným majetkem částku, kterou určí se zřetelem ke všem okolnostem uplatnění a přezkoumání. Částka nepřevyšuje rozdíl hodnoty přihlášeného a zjištěného zajištění. Procesní stránka tohoto incidenčního sporu je na stejném principu jako u sporu podle § 178 InsZ.

Ukládání majetkových sankcí, jež nevyžadují ani prokázání úmyslu, může vést k přílišné tvrdosti zákona. Na jednu stranu toto ustanovení může po zvážení odradit věřitele od uplatňování přihlášek v insolvenčním řízení a na stranu druhou se pro ně může stát i likvidační, neboť, jak píše Richter, T. věřitelé, přestože postupovali v dobré víře, nedokázali při přezkumu či v incidenčním sporu před soudem obhájit svoji přihlášku pohledávky ani v rozsahu 50 % částky uvedené v přihlášce, či v uvedeném pořadí. Sankce má dva elementy: *element propadný*, kdy se k přihlášce, resp. jejímu zajištění nepřihlíží a *element platební*, kdy soud uloží ve prospěch podstaty zaplatit určenou částku. Platební element sankce podle § 179 InsZ ve skutečnosti nefunguje, protože InsZ v platném znění nestanovuje zajištěnému věřiteli povinnost uvést v přihlášce hodnotu zajištění a ani formulář přihlášky nemá pro tuto informaci prostor. Ve své podstatě je toto ustanovení neaplikovatelné.¹⁰⁵

---

¹⁰⁴ VIDOVIČOVÁ, Lenka. Incidenční spory. *Bulletin advokacie*. Praha: ČAK, 2012, č. 9, s. 40.

¹⁰⁵ RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. 1. vyd. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 253-254.

Důsledky této úpravy přináší problémy nejen věřitelům, ale i soudcům, kteří „z opatrnosti“ neukládají takové sankce, neboť nejsou schopni hluboce prozkoumat okolnosti dané věci a staví se k celé problematice rozpačitě s ohledem na dále navrhované. Konstrukce těchto ustanovení a postup v nich upravený je protiústavní (rovnost před zákonem, ochrana majetku, právo na spravedlivý proces) a s jejich uplatněním se vznikající platební povinnost neopírá o žádný hmotněprávní titul.¹⁰⁶ Uvedené lze doložit návrhem VS v Praze na zrušení šikanózních ust. § 178, 179, 180, 181 a 182 InsZ dosud vedeným u Ústavního soudu ČR pod sp.zn. Pl. ÚS 36/09.

Zákonodárce v návrhu novely InsZ ve znění sněmovního tisku č. 662 prosazuje v těchto ustanoveních změny, které mají podle důvodové zprávy zpřesňující charakter a reagují tak na současnou judikaturu. V ust. § 178 a 179 tak jsou přijata opatření, která neumožňují vzniku jimi předjímané sankce, jestliže takový následek věřitel nemohl smysluplně předvídat a současně u § 180 se zpřesňuje charakter textu „...*práva spojená s nezjištěnou pohledávkou...*“, když taxativním výčtem („*hlasovací práva, popírání přihlášené pohledávky, udělování pokynů osobě s dispozičními oprávněními týkající se řádné správy a zpeněžení zajištění*“) zákonodárce vypočítává ta práva, jejichž nevykonáváním se po dobu zjišťování své pohledávky věřitel vyhne možné sankci. Problémy s aplikací § 179 z hlediska pojmového zákonodárce řeší tím, že nahrazuje pojem „*hodnoty zajištění*“ pojmem „*její výše*“, což by již platební element sankce mohlo zajistit.

3.6.2 Spory o zánik přihlášky v průběhu řízení podle § 186 a 187 InsZ

V průběhu insolvenčního řízení může dojít k zániku přihlášené pohledávky ať už formou uspokojení či jiným způsobem (např. započtením, uspokojení ručitelem), avšak přihlášený věřitel nevzal bez zbytečného odkladu svou přihlášku zpět, čímž v řízení dále setrvává. Soud tak po zjištění těchto skutečností jeho účast v řízení ukončí rozhodnutím ve formě usnesení, které musí v odůvodnění obsahovat důvod zániku pohledávky a odvolání proti němu není přípustné. Věřitel, který tvrdí, že jeho pohledávka v řízení nezanikla, tak má proti rozhodnutí jedinou možnost obrany, tj. zahájit incidenční spor žalobou na určení, že jeho pohledávka i nadále trvá (§ 186 odst. 2 InsZ). Toto ustanovení tak věřiteli umožňuje prostřednictvím práva na spravedlivý proces zvrátit účinky vydaného rozhodnutí. Aktivně legitimován je tedy věřitel, jehož účast v řízení byla ukončena rozhodnutím soudu a pasivně legitimován je vždy insolvenční správce.

---

¹⁰⁶ ŠEVČÍK, Daniel. Appendix insolvenčního zákona – povinnost věřitelů platit do majetkové podstaty v závislosti na výsledku přezkumu přihlášek. *Bulletin advokacie*. Praha: ČAK, 2010, č. 3, s. 28-31.

Žaloba musí být podána ve lhůtě 30 dnů ode dne, kdy přihlášenému věřiteli bylo doručeno toto rozhodnutí, přičemž zmeškání této hmotněprávní lhůty nelze prominout. Soudní poplatek se vybere podle položky 13 odst. 1 písm. d) sazebníku poplatků z.č. 549/1991 Sb., a činí 2.000,- Kč. Vyhoví-li soud žalobě, pak se účast přihlášeného věřitele v řízení právní mocí rozhodnutí znovu obnovuje. Stejný postup InsZ předpokládá v § 187 nejen pro zánik části jedné přihlášené pohledávky, ale i pro zánik jednotlivé pohledávky uplatněné jednou přihláškou.¹⁰⁷

3.6.3 Spory z důvodu neplatnosti právního úkonu podle § 233 InsZ

Neplatnost učiněného právního úkonu týkající se majetku nebo závazků dlužníka v průběhu insolvenčního řízení zjišťuje pouze insolvenční soud jako otázku předběžnou nebo v incidenčním sporu týkající se předmětné otázky, přitom není vázán rozhodnutím jiného soudu či jiného orgánu, kterým došlo v průběhu insolvenčního řízení ke zjištění neplatnosti. Je však vázán rozhodnutím soudu o neplatnosti, které nabylo právní moci před zahájením řízení.

Neplatnost a její důvody vyplývají vždy z právní úpravy v ObčZ, který právní úkon označuje za neplatný, chybí-li mu některá z náležitostí. Podle Fialy, J. lze neplatnost charakterizovat, jako stav, kdy úkon vznikl, tj. považuje se za existující, ale z důvodu, že trpí vadou, je neplatný. Důsledky neplatnosti působí vůči všem, i vůči 3. osobám, které nejsou účastníky insolvenčního řízení a způsobují nulitu právního úkonu od jeho počátku. Neplatnost rozlišujeme absolutní a relativní, když rozdíl závisí v tom, zda určitý subjekt se musí takového stavu dovolat či nikoliv. Absolutní neplatnost je charakteristická tím, že nastává přímo ze zákona (ex lege) a přihlíží se k ní, aniž by bylo nutné se jejích následků nejprve dovolávat a zásadně působí od svého počátku (ex tunc), tzn. že právní úkon je neplatný od okamžiku svého vzniku. Takovými důvody absolutní neplatnosti mohou být: rozpor se zákonem, s dobrými mravy, obcházení zákona, nedostatek svobody a vážnosti vůle, neurčitost a nesrozumitelnost projevu apod. Oproti tomu relativní neplatnosti se musí osoba dotčená právním úkonem nejprve dovolat, jinak se právní úkon považuje za platný a vyvolává tak zamýšlené právní následky. Možnost dovolat se relativní neplatnosti je vázána určitou lhůtou, kdy právo oprávněného se promlčuje v obecné tříleté promlčecí době a začíná běžet dnem, kdy

---

¹⁰⁷ KOTOUČOVÁ, Jiřina, a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. Komentář. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 406-407.

došlo k uzavření právního úkonu. Neplatnost se týká takových vad, které jsou méně závažné oproti vadám vedoucím k absolutní neplatnosti, a proto se u nich předpokládá osobní iniciativa účastníka, která odvrátí následky neplatného úkonu. Takovými vadami mohou být nedodržení smluvené formy projevu (§ 40), chybějící obsahová náležitost (§ 852b), neplatnost z důvodu omylu (§ 49a), nedostatek souhlasu jiného subjektu (§ 145, § 701), opomenutí neopomenutelného dědice (§ 479) apod. Je-li neplatnost uplatněna, pak působí také od počátku (*ex tunc*), ale jestliže vada odpadne, nebo je-li zhojena, neplatnosti se již nelze dovolat.¹⁰⁸

Samostatná právní úprava neplatnosti, jak vyplývá z důvodové zprávy, neměla v úpravě ZKV své místo a z důvodu, že neplatnost právních úkonů má vliv na řešení úpadku z hlediska neodůvodněného zkracování majetkové podstaty, byla do nového InsZ zařazena ustanovení, která jsou zvláštní vůči obecné úpravě v ObčZ.¹⁰⁹ Podle Kotoučové, J. je důvodem této zvláštní úpravy právě samotné zjištění neplatnosti, které má deklaratorní povahu, což umožňuje, aby neplatnost byla uznána i mimo soudní řízení, ať již dohodou účastníků i jednostranným úkonem v případě relativní neplatnosti.¹¹⁰ Ačkoliv otázky neplatnosti nejsou běžně považovány za otázky insolvenčního práva zákonodárce tak učinil, aby zabránil roztržičování soudní pravomoci a příslušnosti ve vztahu k majetku a závazkům dlužníka.¹¹¹ Ale vzhledem k interpretačním nejasnostem, které jsou v praxi vyvolávány z důvodu nejistoty, zda se nejedná o další druh incidenční žaloby, neboť řešení otázky neplatnosti náleží v průběhu řízení výlučně insolvenčnímu soudu, zákonodárce v návrhu novely InsZ ve znění sněmovního tisku č. 662, takové posouzení neplatnosti právního jednání přímo pojmenovává jako jeden z incidenčních sporů v ust. § 159 odst. 1. písm. g).

Důsledkem postupů v řízení ve smyslu stávajícího ust. § 231 a 232 InsZ, kdy právě důvody neplatnosti vyplývají z obecné úpravy občanského práva a způsobují nulitu právního úkonu od jeho počátku, má být vydán majetkový prospěch získaný plněním z neplatného právního úkonu (viz § 451 a násl. ObčZ, o bezdůvodném obohacení), neboť to má značný význam pro zjištění majetkové podstaty a zajištění ochrany práv

---

¹⁰⁸ FIALA, Josef. *Občanskoprávní skutečnosti*. FIALA, Josef a kol. *Meritum Občanské právo*. 2. aktual. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2012, s. 56-57.

¹⁰⁹ ZELENKA, Jaroslav a kol. *Insolvenční zákon (z.č. 182/2006 Sb)*. Poznámkové vyd. s důvodovou zprávou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy. 2. aktual. vyd. Praha: Linde, 2008, s. 358.

¹¹⁰ KOTOUČOVÁ, Jiřina, a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. Komentář. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 488.

¹¹¹ RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. 1. vyd. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 335.

věřitelů na dosažení co nejvýše možného poměrného uspokojení. Správce, který je v dané věci osobou povinnou, však může vydání majetkového prospěchu z podstaty odmítnout, jestliže nedošlo k obohacení podstaty nebo je-li požadováno více, než činí případné obohacení. Osoba oprávněná z neplatného právního úkonu se proti takovému postupu správce může bránit podáním vylučovací žaloby v propadné 30 denní lhůtě od doručení negativního stanoviska správce k uplatněnému nároku podle § 159 odst. 1 písm. b) InsZ (§ 233 odst. 2 InsZ). Ale v případě, že správce zpeněžil plnění z neplatného právního úkonu, jehož vydání se oprávněná osoba z předmětného vztahu mohla domáhat, má možnost platnost smluv, kterými došlo ke zpeněžení napadnout pouze žalobou. Taková incidenční žaloba o určení platnosti smluv, kterými došlo ke zpeněžení plnění, vyvolá incidenční spor (§ 233 odst. 3 InsZ) a může být podána pouze v průběhu insolvenčního řízení u insolvenčního soudu nejpozději do skončení řízení. Soudní poplatek se vybere podle položky 13 odst. 1 písm. d) sazebníku poplatků z.č. 549/1991 Sb., a činí 2.000,- Kč. Zákonem určená lhůta může být poměrně nebezpečná pro samotný vývoj řízení, neboť s podáním lze vyčkávat až na samý závěr, čímž poměrně zásadně může ovlivnit výši výtěžku určenou k uspokojení věřitelů.¹¹² Problém institutu zákonného soudce je výrazně znatelný i v tomto případě, kdy ke zpeněžení plnění dojde na základě souhlasu věřitelského orgánu a insolvenčního soudu, který následně ve vyvolaném incidenčním sporu o platnosti těchto smluv rozhoduje.

3.6.4 Spory o platnost smluv zpeněžujících mimo dražbu podle § 289 InsZ

V rámci konkursu může dojít ke zpeněžení majetkové podstaty prodejem mimo veřejnou dražbu. Prodej tzv. „z volné ruky“ realizuje správce na základě úplatných smluv se souhlasem insolvenčního soudu a věřitelského výboru ve formě usnesení, jinak smlouvy nenabývají účinnosti. Kupní cenu lze stanovit i pod cenu odhadní, avšak správce při jejím stanovení přihlédne k nákladům, které by jinak bylo nutné vynaložit na správu zpeněžovaného majetku. K platnosti smluv s takto stanovenou cenou se vyjadřoval i náleží ÚS¹¹³, když zdůraznil, že smyslem insolvenčního řízení je dosažení rychlého, hospodárného a co nejvyššího uspokojení věřitelů a cílem je prodat veškerý majetek spadající do podstaty i pod cenou odhadní tak, aby konečný výsledek při započtení nákladů na správu zpeněžovaného majetku byl kladný a nikoli záporný. Mezi smlouvy, kterými došlo ke zpeněžení, patří tak především smlouvy kupní, ale lze

¹¹² VIDOVIČOVÁ, Lenka. Incidenční spory. *Bulletin advokacie*. Praha: ČAK, 2012, č. 9, s. 41.

¹¹³ Nález ÚS ČR, sp.zn. III. ÚS 3066/09 (KSHK 41 INS 640/2008). In. VIDOVIČOVÁ, Lenka. *op.cit.* s. 41.

připustit i smlouvy o postoupení pohledávky (§ 524 ObčZ), smlouvy o prodeji podniku nebo jeho části (§ 476 ObchZ) nebo smlouvy o převodu obchodního podílu (§ 115 ObchZ). Jediným obranným prostředkem účastníků insolvenčního řízení před nabytím vlastnického práva z titulu zpeněžení mimo dražbu je zpochybnění takových smluv incidenční žalobou. Aktivně legitimován k podání žaloby tak je mj. i dlužník¹¹⁴ a pasivně legitimován je správce. Žaloba o určení platnosti smluv, kterými došlo ke zpeněžení, vyvolá incidenční spor (§ 289 odst. 3 InsZ) a může být podána pouze v průběhu insolvenčního řízení u soudu nejpozději do skončení řízení. Tato lhůta může způsobit stejné následky jako v případě ust. § 233 odst. 3 InsZ.¹¹⁵ Soudní poplatek činí dle položky 13 odst. 1 písm. d) z.č. 549/1991 Sb., a činí 2.000,- Kč. V řízení o incidenčním sporu musí být účastni všichni, kdo uzavřeli spornou smlouvu, kterou došlo ke zpeněžení podstaty mimo dražbu, popř. jejich právní zástupci.¹¹⁶ Problém zákonného soudce je znatelný i zde, neboť ke zpeněžení dochází se souhlasem soudu.

Jak již bylo uvedeno u druhé kapitoly tak v rámci návrhu novely InsZ ve znění sněmovního tisku č. 662 se u § 159 InsZ zpřesňuje taxativní výčet sporů, když spor dle ust. § 289 odst. 3 zákonodárce výslovně pojmenovává a řadí do taxativního výčtu sporů. Současně se má navrhovanou úpravou zvýšit právní jistota nabyvatelů majetku zpeněžovaného z podstaty prodejem mimo dražbu stanovením propadné lhůty ke zpochybnění takových smluv v délce 3 měsíců ode dne zveřejnění smlouvy v rejstříku.

3.6.5 Spory u úpadku některých finančních institucí dle § 373 a 385 InsZ

InsZ rozlišuje úpadek některých finančních institucí, konkrétně bank, spořitelních a úvěrních družstev nebo poboček zahraničních bank (§ 373) a dále pojišťoven a tuzemských zajišťoven provozujících svoji činnost na území ČR (§ 385), jejichž ustanovení jsou si velmi podobná a pro potřebu vymezení dalšího incidenčního sporu tak budou v specifikována společně.

U obou těchto finančních institucí dochází ke zvláštnímu režimu pohledávek, kdy pohledávky věřitelů vyplývající z účetnictví insolventní finanční instituce se pokládají za přihlášené okamžikem prohlášení konkursu a dochází tak k právní fikci, v důsledku

---

¹¹⁴ Usnesení Vrchního soudu v Praze, sp.zn. 102 VSPH 111/2011. In: KUČERA, František. *Sbírka insolvenční judikatury*. 1. vyd. [online] Praha: C.H.Beck, 2012. Dostupné z: www.beck-online.cz.

¹¹⁵ KOTOUČOVÁ, Jiřina, a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. Komentář. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 702-703.

¹¹⁶ Usnesení Vrchního soudu v Praze, sp.zn. 102 VSPH 15/2012. In: KUČERA, František. *op.cit.*

kteřé věřitelé nemusí podávat přihlášku. Práva věřitelů obsažená v tomto ustanovení nevybočují z ústavního principu stejného zacházení s věřiteli, neboť zvláštní způsob zacházení se známými věřiteli dlužníka vyplývá ze směrnice č. 2001/24/ES a č. 1994/19/ES.¹¹⁷ Insolvenční správce je povinen bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 60 dnů od prohlášení konkursu, sdělit každému věřiteli v jaké výši a pořadí se jeho pohledávka považuje za přihlášenou a řádně jej poučit, jak má dále postupovat v případě, že nesouhlasí s takovým zjištěním a jaké jsou následky marného uplynutí stanovené lhůty. Věřitel, který nesouhlasí se zjištěním jeho pohledávky, podá ve lhůtě 4 měsíců od prohlášení konkursu u správce námitku, kterou řádně odůvodní a případně doloží listiny, které osvědčují uvedené skutečnosti. Následně zákon předpokládá, že dojde k mimosoudnímu jednání se správcem a dohodě, tedy ke smírnému vyřešení celé záležitosti bez nutnosti soudního řízení. Nedojde-li k dohodě mezi správcem a věřitelem ve dvouměsíční lhůtě, dává zákon věřiteli k dispozici jediný obranný prostředek, jímž je žaloba na určení svého práva, když je zákonem označován za incidenční spor (§ 373 odst. 6 a § 285 odst. 6 InsZ). Aktivně legitimován k podání incidenční žaloby je věřitel, který nesouhlasí se zjištěním své pohledávky a pasivně legitimován je správce. Žaloba musí být podána v propadné lhůtě 3 měsíců po uplynutí lhůty k uzavření dohody, jinak se k pohledávce nad rámec údajů uvedených v účetnictví dlužníka nepřihlíží a zůstane tak přihlášená ve výši, kterou správce zjistil. Soudní poplatek se určí podle sazebníku soudních poplatků stejně jako u incidenčního sporu dle § 159 odst. 1 písm. a) InsZ. Vyhoví-li soud žalobě na určení, pak přisouzené náklady řízení, které byly uhrazeny z majetkové podstaty dlužníka, je správce povinen ze svého nahradit do podstaty a pokud tak neučiní dobrovolně, může se splnění této povinnosti domáhat žalobou kterýkoli z věřitelů. Zákon správce této povinnosti zproští, jen když prokáže, že o skutečné výši nebo charakteru pohledávky nevěděl a ani při vynaložení odborné péče vědět nemohl. Zelenka J.¹¹⁸ tuto povinnost označuje jako odpovědnost za škodu vzniklou porušením povinností postupovat s odbornou péčí při výkonu funkce správce. Pravomocným rozhodnutím soudu je pohledávka zjištěna v takové výši či pořadí, které věřitel v žalobě navrhoval.¹¹⁹

---

¹¹⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ČR, sp.zn. 29 NSČR 4/2008. In: PACHL, Lukáš. *Insolvenční zákon s judikaturou*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011, s. 370.

¹¹⁸ ZELENKA, Jaroslav a kol. *Insolvenční zákon (z.č. 182/2006 Sb)*. Poznámkové vyd. s důvodovou zprávou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy. 2.aktual.vyd. Praha: Linde, 2008, s. 589.

¹¹⁹ KOTOUČOVÁ, Jiřina, a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. Komentář. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 899-901.

4 Průběh řízení o incidenčním sporu a jeho specifika

Specifika projednání incidenčních sporů jsou vymezena v § 160 až 164 InsZ a v této kapitole budou chronologicky zařazena do průběhu řízení o incidenčním sporu.

Z hlediska vlastního průběhu řízení o incidenčním sporu můžeme rozlišovat několik fází. První fází bych pojmenovala přípravné řízení, předchází samotnému zahájení incidenčního sporu, v jeho rámci správce zejména zkoumá přihlášené pohledávky, účetnictví dlužníka, činí soupis majetku, atd. V druhé fázi se již zahajuje incidenční spor, a to podáním žaloby, když tato fáze je značně provázaná s předchozí. Třetí fáze představuje samotný průběh řízení o incidenčním sporu vedený právě jako sporné řízení přiměřeně podle OSŘ. Čtvrtou fází je vyhlášení výsledku řízení ve věci samé, tj. rozhodnutí insolvenčního soudu, proti kterému zákon umožňuje použití opravných prostředků, když v této páté fázi může být takové rozhodnutí nadřazeným soudem potvrzeno, zrušeno nebo změněno. Cíl celého řízení směřuje především k šesté fázi, tj. k vydání pravomocného rozhodnutí ve věci samé, tedy k výsledku řízení o incidenčním sporu, který má vliv na insolvenční řízení, z něhož celý proces vzešel.

4.1 Zahájení incidenčního sporu

Jak již bylo uvedeno v první kapitole, incidenční spor se zahajuje na návrh oprávněné osoby, tedy účastníka insolvenčního řízení, v rámci kterého jej podá u insolvenčního soudu, přičemž takový návrh má z pohledu zákona povahu žaloby (incidenční žaloba). Podat incidenční žalobu lze formou písemného podání, buď v listinné nebo v elektronické podobě prostřednictvím veřejné datové sítě, telegraficky nebo telefaxem. S ústním podáním do protokolu OSŘ taktéž počítá, ovšem pro jiné druhy řízení než jsou incidenční spory, což vyplývá z taxativního výčtu § 42 odst. 1 OSŘ. Mluvíme tak o incidenčních sporech jako o řízeních návrhových¹²⁰.

4.1.1 Výzva a lhůta pro podání incidenční žaloby

U některých druhů incidentů zákon stanovuje insolvenčnímu správci povinnost vyrozumět konkrétní osobu o dané skutečnosti a vyzvat k podání incidenční žaloby v zákonem stanovené hmotněprávní lhůtě, s níž je spojena možnost zvrátit danou skutečnost. Není-li možné konkrétní osobu vyrozumět ústně, vyžaduje se písemné

---

¹²⁰ KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. Komentář. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 352.

vyrozumění splňující náležitosti vymezené vyhl. č. 311/2007 Sb., což také správce musí soudu doložit, kdy a jakým způsobem se této osobě dostalo příslušného poučení. Charakteru této lhůty je nezbytné věnovat pozornost s ohledem na možné následky spojené s opožděným podáním žaloby. K jejímu zachování je třeba, aby žaloba nejpozději posledního dne lhůty byla doručena k insolvenčnímu soudu. Zmeškání této lhůty nelze prominout a je-li podána opožděně, soud žalobu zamítne (srov. § 186 odst. 1, § 198 odst. 1, § 199 odst. 1, § 225 odst. 2, § 233 odst. 2).¹²¹ Následkem neuplatnění práva formou incidenční žaloby je pak nemožnost zvrátit daný stav řízení a to s ohledem na charakter daného typu řízení.

4.1.2 Účastníci řízení o incidenčním sporu

Účastníky řízení v incidenčních sporech jsou tak žalobce a žalovaný, není-li stanoveno jinak. Před zněním novely z. č. 69/2011 Sb. pro účastníky řízení v § 16 odst. 2 InsZ ještě platilo, že žalobcem nebo žalovaným je vždy insolvenční správce. Podle Kotoučové, J. bylo obligatorní účastenství správce do jisté míry dokladem o charakteru incidenčních sporů, neboť spor je vyvolaný právě insolvenčním řízením a vedený v jeho rámci.¹²² V současné právní úpravě, od účinnosti této novely, došlo k významným změnám, neboť insolvenční správce nemusí být vůbec účastníkem vedeného incidenčního sporu, srov. Nález ÚS č. 14/10. Není-li správce účastníkem incidenčního sporu, soud ho vždy neprodleně vyrozumí o rozhodnutích v tomto sporu vydaných. Zákon současně na rozdíl od vlastního insolvenčního řízení vedlejší účastenství v incidenčním sporu připouští, srov. usnesení VS v Praze, sp.zn. 1 VSPH 544/2009.

4.1.3 Obsahové náležitosti incidenční žaloby a jejich specifika

Žalobce jako věcně legitimovaný k zahájení jednotlivého typu řízení v žalobě určuje účastníky a vymezuje předmět sporu, včetně výsledku řízení, jehož má být dosaženo (petit). Právě petit musí odpovídat charakteru a smyslu podané incidenční žaloby, když musí být dostatečně vyspecifikovaný. Důvodem této specifikace je právě ust. § 164 InsZ, že: „*Pravomocný rozsudek vydaný v incidenčním sporu je závazný pro všechny procesní subjekty.*“ Pouze tedy meritorní rozhodnutí soudu obsahující jednoznačný petit může být podkladem pro insolvenční řízení.

---

¹²¹ KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. Komentář. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 428, 430, 474, 498.

¹²² KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *op.cit.*, s. 353.

Návrh musí kromě obecných náležitostí (§ 42 odst. 4 OSŘ) obsahovat též náležitosti vymezené v § 79 odst. 1 OSŘ, tedy náležitosti, které činí žalobu způsobilou zahájit řízení a jejich nedoplnění nebo neopravení může mít za následek odmítnutí žaloby dle § 43 odst. 2 OSŘ, ovšem jen v případě, že pro tyto vady není možné v řízení pokračovat.¹²³ Nezbytné je také vylíčení rozhodujících okolností osvědčující skutkový stav věci a označení důkazů, které je třeba také k návrhu připojit. Specifika skutkových tvrzení vyplývají z charakteru konkrétního druhu incidenční žaloby a jejich velmi úzké vazby na probíhající insolvenční řízení, když žalobce na prvním místě musí poukázat na probíhající řízení, na okolnosti osvědčující úpadek dlužníka a zmínit nebo doložit včasnost podané žaloby, např. s ohledem na výzvu správce. Soud tak odmítne také žalobu podanou opožděně nebo osobou k tomu neoprávněnou. Řízení o incidenční žalobě však soud zastaví, brání-li projednání nedostatek podmínky řízení, který nelze odstranit nebo který se nepodařilo odstranit anebo vzal-li žalobce za řízení zpět návrh na jeho zahájení. Soud v těchto případech činí procesní rozhodnutí ve formě usnesení.¹²⁴

Podáním žaloby je řízení, a to i s případnými hmotněprávními účinky, zahájeno. Přičemž na zahájení incidenčního sporu se nevztahuje ust. § 83 OSŘ o litispendenci, neboť vůči insolvenčnímu řízení nejde o řízení v „téže věci“ a také zde není shodnost stran.¹²⁵

4.1.4 Založení spisu a jeho evidence u insolvenčního soudu

Takto zahájenému řízení se přidělí spisová značka specifikující spisový materiál incidenčního sporu, která je odlišná od spisové značky samotného insolvenčního řízení. Incidenční spory se evidují v rejstříku ICM, přičemž se na spisovém obalu a na rozhodnutích soudu uvádí i aktuální spisová značka insolvenčního řízení, ze které incidenční spor vzešel. Pro vedení spisů incidenčních sporů platí, že jsou prvotně vedeny v listinné podobě a dokumenty v elektronické podobě zveřejněné v insolvenčním rejstříku se považují za elektronickou přílohu tohoto spisu.¹²⁶

---

¹²³ IŠTVÁNEK, František. Řízení v prvním stupni. In: DAVID, Ludvík, IŠTVÁNEK, František, JAVŮRKOVÁ, Naděžda, KASÍKOVÁ, Martina, LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. I.díl. Praha: Wolters Kluwer, 2009, s. 355-357.

¹²⁴ ZELENKA, Jaroslav a kol. *Insolvenční zákon (z.č. 182/2006 Sb)*. Poznámkové vyd. s důvodovou zprávou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy. 2.aktual.vyd. Praha: Linde, 2008, s. 266.

¹²⁵ RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. 1. vyd. Praha: ASPI, Wolters Kluwer, 2008, s. 260.

¹²⁶ Ust. § 215b z.č. 9/2010 Sb., instr. a sdělení Ministerstva spravedlnosti, kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy, úplné znění.

4.2 Projednání incidenčního sporu

4.2.1 Specifika soudního řízení a přiměřená aplikace OSŘ

Incidenční spor projedná jako běžné dvoustranné sporné řízení zákonný soudce, který postupuje v souladu s ust. § 7 odst. 1 InsZ, jenž pro projednání stanovuje přiměřené použití OSŘ, přičemž platí, že InsZ nesmí konkrétní úpravu samostatně vymezovat a daný postup podle OSŘ nesmí být v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení. Jak vyplývá z předchozí věty, tak pro nařízení jednání a v celém průběhu incidenčního sporu se pravidelně postupuje dle ustanovení o jednání upravených v OSŘ, zejména dle § 114 až 119a, když ustanovení o jednání v insolvenčním řízení zde neplatí.

V rámci přípravy jednání soudce vyzve žalovaného, aby se ve věci písemně vyjádřil nebo místo výzvy podle § 114a odst. 2 písm. a) OSŘ mu zašle kvalifikovanou výzvu, jejíž nerespektování má pro něho nepříznivé důsledky v podobě fikce uznání nároku stanovené v § 114b odst. 5 OSŘ, přičemž o tomto následku musí být poučen, včetně toho, že byl upozorněn na možnost vydat rozhodnutí v jeho neprospěch rozsudkem pro uznání podle § 153a odst. 3 OSŘ. Možnost vydat rozsudek pro uznání v incidenčním sporu potvrdil také Vrchní soud v Praze¹²⁷. Pokud se žalovaný nedostaví k prvnímu jednání ve věci a navrhne-li to žalobce, pak soudce za splnění zákonných předpokladů může rozhodnout rozsudkem pro zmeškání.¹²⁸ Aplikace OSŘ tak dává možnost dosáhnout poměrně snadno a rychle uspokojivého výsledku incidenčního sporu.

Řízení o incidenční žalobě podléhá úpravě v § 118b odst. 1 OSŘ, zásadě koncentrace řízení, tzn. že účastníci řízení musí rozhodné skutečnosti ve věci samé a důkazy k jejich prokázání uvést jen do skončení prvního jednání, popřípadě do uplynutí lhůty, která jim byla k doplnění soudem poskytnuta. K novým tvrzením a novým důkazům uplatněným po zákonem stanoveném okamžiku se nepřihlíží až do pravomocného skončení věci.¹²⁹

---

¹²⁷ Rozsudek VS v Praze, sp.zn. 102 VSPH 146/2012: „...Rozsudek pro uznání je institutem formální povahy, který podstatně redukuje možnost uplatnění procesních práv žalovaného a jeho použití je vázáno na řádné a prokazatelné naplnění podmínek ust. § 153a OSŘ. Možnost rozhodnout rozsudkem pro uznání by byla vyloučena, pokud by se jednalo o spor vyvolaný konkursem dle ZKV nebo o spor vyvolaný insolvenčním řízením podle OSŘ účinného do 30. 6. 2009...“

¹²⁸ BUREŠ, Jaroslav. Řízení v prvním stupni. DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád I., II.* 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2009, s. 1040-1042, 1050-51.

¹²⁹ IŠTVÁNEK, František. Řízení v prvním stupni. DAVID, Ludvík, IŠTVÁNEK, František, JAVŮRKOVÁ, Naděžda, KASÍKOVÁ, Martina, LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád. Komentář.* I.díl. Praha: Wolters Kluwer, 2009, s. 550-551.

4.2.2 Vstup státního zastupitelství do incidenčních sporů

Do incidenčního řízení může dle § 35 odst. 1 písm. l) OSŘ vstoupit státní zastupitelství (zvláště krajské státní zastupitelství), má-li za to, že jeho účast v řízení je odůvodněna veřejným zájmem. Z pohledu InsZ je státní zastupitelství považováno za procesní subjekt, na který se vztahují procesní práva a povinnosti. Oprávnění státního zastupitelství jsou omezena tím, že nemůže nakládat s předmětem řízení (uzavírat smíry, uznat nárok) a nepřísluší mu ani v řízení provádět hmotněprávní úkony (vzdát se nároku, namítnout promlčení či vznést námitku neplatnosti). Účast státního zastupitelství v řízení skončí nabytím právní moci meritorního rozhodnutí, z řízení také vystoupí, pokud zjistí, že veřejný zájem nevyžaduje jeho další účast v řízení před soudem.¹³⁰

4.2.3 Příslušnost soudu a jeho personální obsazení

Z hlediska určení věcné a místní příslušnosti soudu, který rozhoduje v incidenčních sporech, se v současné úpravě použije ust. § 9 odst. 4 OSŘ, ale v navrhované novele InsZ ve znění sněmovního tisku č. 662 se plánuje samostatné vymezení těchto příslušností. Věcně příslušné k projednání jsou krajské soudy jako soudy prvního stupně a ve druhém stupni rozhodují jako soudy odvolací, soudy vrchní, a to v senátě složeném ze tří profesionálních soudců. Z důvodu, že k řízení v prvním stupni je věcně příslušný krajský soud (v Praze je to městský soud), pak § 85a OSŘ vymezuje obecnou místní příslušnost soudu, jenž určuje k projednání sporů, ty krajské soudy, v jejichž obvodu je obecný soud účastníka. Dále v § 87 odst. 2 se zakládá zvláštní místní příslušnost daná na výběr u 3. osoby, u které byl podán návrh na zahájení insolvenčního řízení pro úpadek nebo hrozící úpadek a která tvoří s dlužníkem koncern¹³¹, kdy takto je pro 3. osobu k řízení příslušný soud uvedený v § 85a, ale také je umožněno zvolit soud, u něhož probíhá insolvenční řízení týkající se dlužníka. Jde tak o zvláštní případ příslušnosti soudu umožňující soustředěné projednání věcí vzájemně ekonomicky spjatých subjektů.¹³²

---

¹³⁰ KOUDELKA, Zdeněk, RŮŽIČKA, Miroslav, VONDRUŠKA, František. *Zákon o státním zastupitelství s komentářem a judikaturou*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010, s. 032-037.

¹³¹ § 66a zákona č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník, v platném znění.

¹³² NOVOTNÝ, Zdeněk. Řízení v prvním stupni. DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád I., II.* 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2009, s. 569. ISBN 978-80-7400-107-9.

Ust. § 12 odst. 1 InsZ modifikuje specifickou procesní úpravu incidenčních sporů z hlediska obsazenosti soudu, kdy se určuje, že v prvním stupni jedná a rozhoduje v incidenčních sporech jediný soudce (samosoudce), který vykonává dohled v rámci insolvenčního řízení, jehož se spor týká. Jak vyplývá z předchozí věty, tak veškeré spory, tj. i spor správce s třetími subjekty, rozhoduje zákonný soudce, tedy též soudce, který má na starosti insolvenční řízení. Z toho je zřejmý vztah subordinační mezi insolvenčním soudcem a správcem a není tedy vztahem neutrálním, nýbrž vztahem vzájemné funkční závislosti a do jisté míry i spolupráce, avšak to dovedl v minulosti i Ústavní soud ČR¹³³. Přestože existuje ústavní zásada nezávislého a nestranného soudu, pak soudce, který vykonává dohlédací činnost dle § 11 InsZ, rozhoduje o zproštění funkce insolvenčního správce, vyžaduje od něho součinnost v rámci řízení a dává mu pokyny, je až příliš zainteresován vůči vedlejšímu sporu. Soudce tak zpravidla podle názoru Blažka, J.¹³⁴ zná rozhodné skutečnosti, ještě před podáním žaloby, tedy z nepovoleného pramene. Jestliže pak soudce v insolvenčním řízení navrhne správcovi popřít určitou přihlášku pohledávky, z důvodu jistých pochybností, pak také tentýž soudce by měl v takto vyvolaném sporu rozhodovat, což generuje určitou pochybnost o nepodjatosti a nestrannosti soudce, který vede a rozhoduje incidenční řízení.¹³⁵ Značnou možnost konkrétního insolvenčního soudce ovlivňovat vedlejší řízení (incidenční) dovozují i někteří právní experti.¹³⁶

Pokud by však bylo vyvoláno takové množství incidentů, jejichž projednání a rozhodnutí by vedlo k průtahům v hlavním řízení, pak zákon umožňuje výjimku z povinné zásady zákonného soudce, a to, že předseda insolvenčního soudu je oprávněn přikázat spor k projednání v souladu s rozvrhem práce jinému soudci insolvenčního soudu formou písemného opatření (Příloha E), které se zakládá do incidenčního spisu a nemá povahu rozhodnutí (§ 4 vyhl. č. 311/2007 Sb.). Toto ust. § 160 odst. 2 InsZ bylo do přijatého znění zákona zakomponováno z důvodů podnětů ze soudní praxe a námitek proti vládnímu návrhu, aby se spory vždy povinně vyřizovaly v rámci insolvenčního řízení.¹³⁷ Blíže se této problematice budu věnovat v páté kapitole.

---

¹³³ Nález Ústavního soudu ČR, sp. zn. II. ÚS 369/04. In: *Sbírka nálezů a usnesení Ústavního soudu*, č. 22/2005 USn. (1. 2. 2005).

¹³⁴ Konzultace: JUDr. Jan Blažek, soudce Krajského soudu v Plzni. Plzeň 22. 3. 2012.

¹³⁵ LISSE, Luděk. *Insolvenční právo*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2007, s. 61.

¹³⁶ SCHÖNFELD, Jaroslav, SMRČKA, Luboš. Důvody diskvalifikace sanačního principu v insolvenční praxi. *Sborník z mezinárodní vědecké konference*. Praha: VŠE, květen 2012, s. 68.

¹³⁷ RICHTER, Tomáš. Insolvenční zákon: od vládního návrhu k vyhlášenému znění. In: SCHELLE, Karel. *Sbírka prací na téma nové insolvenční právo*. Ostrava: KEY Publishing, 2006, s. 51.

4.2.4 Průběh soudního jednání

Insolvenční soud pro projednání sporu musí vždy nařídít jednání, ledaže je možné ve věci rozhodnout jen na základě listinných důkazů předložených účastníky a účastníci se práva účasti na projednání věci vzdali, popř. s rozhodnutím věci bez jednání souhlasí. K jednání soud předvolá účastníky a osoby, jejichž účasti je na jednání třeba (např. svědky, znalce, tlumočníka aj.) a mohou přispět k dosažení účelu řízení, zejména tím, že pravdivě a úplně vylicí všechny potřebné skutečnosti.¹³⁸ V průběhu již zahájeného sporu může nastat situace, kdy účastník řízení (popírající věřitel popírá pohledávku jiného věřitele) ztratí věcnou legitimaci v důsledku ukončení jeho účasti v insolvenčním řízení soudem, což by nemělo být překážkou dokončení řízení. V řízení jej pak, jako jeho procesní nástupce, může nahradit insolvenční správce, přičemž nepůjde o klasické procesní nástupnictví (přiměřeně se použije § 92 odst. 2 OSŘ o záměně účastníka), neboť to, zda se bude v incidenčním řízení pokračovat, závisí na rozhodnutí správce.¹³⁹ Navrhne-li správce v soudem určené lhůtě pokračovat v řízení, pak se stane účastníkem řízení na místo popírajícího věřitele, v opačném případě (nepodá-li návrh nebo jej podá opožděně) soud řízení zastaví.¹⁴⁰

4.2.5 Doručování

Pro incidenční řízení se ze speciálních ustanovení InsZ o řízení (§71 až § 96) použije pouze úprava o doručování, tj. § 71 až § 80 (§160 odst. 3 InsZ), kdy se účastníkům řízení doručují písemnosti (soudní rozhodnutí, předvolání, vyrozumění a jiné) vždy zvlášť a rozhodnutí ve věci samé (tj. rozsudek, usnesení o schválení smíru) se jim doručuje vždy do vlastních rukou. Přičemž nedaří-li se účastníkům písemnost doručit, pak se náhradní způsoby doručování upravené v OSŘ neuplatní a náhradním způsobem tak bude opětovné doručení vyhláškou, a to zveřejněním na úřední desce insolvenčního soudu a v insolvenčním rejstříku. Jinak se rozhodnutí vydaná v incidenčních sporech zveřejní v insolvenčním rejstříku podle § 421 odst. 1 písm. a) InsZ, a to nikoli za účelem jejich doručení, ale pro informaci ostatním účastníkům insolvenčního řízení.¹⁴¹

---

¹³⁸ KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. Komentář. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 353-354.

¹³⁹ Důvodová zpráva, zvláštní část, k bodu 7. Vládní návrh č. 233/0 z. o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) In: *Codexis academia*. ATLAS consulting, 2010, č. 1/2013.

¹⁴⁰ MARŠÍKOVÁ, Jolana a kol. *Insolvenční zákon s poznámkami, judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy*. Praha: Leges, 2011, s. 258.

¹⁴¹ KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. Komentář. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 353.

4.2.6 Soudní poplatky

Nejen, že incidenční řízení probíhá za přiměřené aplikace OSŘ, ale také podání žaloby podléhá poplatkové povinnosti. Soudní poplatky se ve znění od 1. 9. 2011 vybírají podle zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, kdy za návrh na zahájení řízení incidenčního sporu, jehož předmětem je peněžité plnění se postupuje podle položky 12, za návrh, jehož předmětem není peněžité plnění, se postupuje podle položky 13 a za návrh na vypořádání společného jmění manželů se postupuje podle položky 6 Sazebníku poplatků, který tvoří přílohu zákona. Zákonné osvobození od soudních poplatků náleží správci a dlužníku s dispozičními oprávněními (§ 11 odst. 2 písm. q) z.č. 549/1991 Sb.).

4.2.7 Náklady incidenčního sporu

Pro náklady řízení incidenčního sporu a jejich náhradu platí v zásadě zcela pravidla upravená v OSŘ, nestanoví-li InsZ jinak. Náklady řízení představují hotové výdaje účastníků a jejich zástupců, soudní poplatek, ušlý výdělek účastníků a jejich zákonných zástupců, náklady důkazů, náhrada za daň z přidané hodnoty a odměna za zastupování advokátem. Přičemž platí, že každý účastník si nese náklady, které vznikají přímo jemu a jeho zástupci a z hlediska rozhodování o náhradě platí zásada úspěšnosti ve věci. O náhradě rozhodne insolvenční soud v rozhodnutí o incidenčním sporu. Takto přiznaný nárok účastníka řízení ve sporu vedeném proti insolvenčnímu správci je zvláštní pohledávkou, na kterou se nevztahuje § 170 písm. f), neboť může být uhrazena z prostředků podstaty kdykoli v průběhu insolvenčního řízení (§ 168 odst. 2 písm. j) InsZ)¹⁴². Zvláštní úprava se týká sporů o pravost, výši nebo pořadí přihlášených pohledávek, u nichž na rozdíl od § 163 InsZ nemá úspěšný žalobce právo na náhradu nákladů řízení proti správci (§ 202 odst. 1 InsZ). Přičemž náhrada nákladů řízení přiznaná správci náleží do majetkové podstaty.

Směřuje-li pravomocný a vykonatelný rozsudek proti osobě insolvenčního správce, který v řízení o incidenčním sporu vystupoval z titulu výkonu své funkce, nemůže být pak výkonem rozhodnutí nebo exekucí nikdy postižen osobní majetek této osoby.¹⁴³

---

¹⁴² ZELENKA, Jaroslav a kol. *Insolvenční zákon (z.č. 182/2006 Sb)*. Poznámkové vyd. s důvodovou zprávou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy. 2.aktual.vyd. Praha: Linde, 2008,s. 267.

¹⁴³ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR, sp.zn. 29 Cdo 2225/2008 In: *Sbírka soudních rozhodnutí a stanovisek*, č. R 63/2009.

4.3 Výsledek řízení o incidenčním sporu

4.3.1 Formy rozhodnutí ve věci samé a informativní povinnost soudu

Ve věci samé rozhoduje insolvenční soud rozsudkem, když současně InsZ nevyklučuje v incidenčním řízení rozhodnout i rozsudkem pro uznání nebo pro zmeškání. Jediným případem, kdy soud rozhoduje ve věci samé usnesením je, pokud schvaluje smír mezi účastníky. U smíru uzavřeného insolvenčním správcem je však zvláštností, že se vyžaduje ještě schválení věřitelským výborem (zástupcem věřitelů). Z důvodu, že incidenční spory splňují požadavky § 99 OSŘ, je možné řízení skončit smírem. Soud má tedy i zde povinnost usilovat o smír mezi účastníky, avšak jak vyplývá z dikce zákona, není-li v řízení o incidenčním sporu účasten správce, není platnému schválení smíru podmíněn souhlas stanovený v § 162 odst. 2 InsZ. Rozhodnutím soudu má schválený smír účinky pravomocného rozsudku.¹⁴⁴

Po nabytí účinnosti novely z. č. 69/2011 Sb. vyvstala insolvenčnímu soudu ještě povinnost, v případě, že insolvenční správce není účastníkem samotného incidenčního sporu (např. půjde o spor o popření pohledávky věřitelem, kde žalobcem je popírající věřitel a žalovaným je nositel popřené pohledávky), jej vždy o vydaných rozhodnutích v tomto sporu neprodleně vyrozumět. Smyslem této úpravy je pouze informovat správce o rozhodnutích zásadní povahy mající vliv na průběh insolvenčního řízení. Tuto povinnost soud splní tím, že mu na vědomí zašle stejnopis vydaného rozhodnutí.¹⁴⁵

4.3.2 Řádné opravné prostředky v řízení o incidenčním sporu

Jak již bylo uvedeno, tak z ustanovení týkajících se insolvenčního řízení se pro incidenční spory použijí jen ust. o doručování, nepoužijí se tak ust. o opravných prostředcích a v této otázce se tak postupuje dle ust. o jednání upravených v OSŘ.

Proti rozsudku krajského soudu ve věci samé je účastník incidentu oprávněn podat odvolání ve lhůtě 15 dnů od doručení písemného vyhotovení rozhodnutí k vrchnímu soudu a to prostřednictvím soudu, který napadané rozhodnutí vydal. Proti usnesení, kterým soud schválí ve věci samé smír, je odvolání nepřipustné.

---

¹⁴⁴ KOTOUČOVÁ, Jiřina a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. Komentář. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2010, s. 355.

¹⁴⁵ MARŠÍKOVÁ, Jolana a kol. *Insolvenční zákon s poznámkami, judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy*. Praha: Leges, 2011, s. 256.

4.3.3 Konečný výsledek řízení a jeho uplatnění

Pravomocný rozsudek vydaný v incidenčním sporu je závazný nejen pro účastníky incidenčního řízení, ale též pro všechny procesní subjekty insolvenčního řízení (§ 164 InsZ). Bez tohoto ustanovení by rozhodnutí v incidenčním sporu bylo pro insolvenční řízení zcela bez významu.¹⁴⁶ Výsledkem řízení o incidenčním sporu, o němž je především usilováno, je samotné určení, meritorní výrok o charakteru daného typu sporu, který deklaruje určitou skutečnost a uplatní se v insolvenčním řízení. Skutečnost, že incidenční spory v insolvenčním řízení, konkrétně v konkursu, nejsou pravomocně ukončeny, nebrání správci, aby předložil konečnou zprávu, pokud jejich výsledek nemůže podstatně ovlivnit její závěr. Samotná koncepce ust. § 302 odst. 1 InsZ je však poměrně nebezpečná, neboť závisí na uvážení správce, zda se spory netýkají takových pohledávek, které by mohly představovat významné položky pro konečnou zprávu.

4.3.4 Mimořádné opravné prostředky

Ust. § 7 odst. 1 InsZ stanoví, že i pro incidenční spory jsou ustanovení OSŘ o přípustnosti dovolání přiměřeně aplikovatelná. K projednání a rozhodnutí je funkčně příslušný Nejvyšší soud a platí, že dovolání směřuje jen proti pravomocným rozhodnutím odvolacích soudů, přičemž musí být podáno do dvou měsíců od doručení rozhodnutí. Úprava dovolacího řízení prošla výraznou změnou provedenou z.č. 404/2012 Sb. s účinností od 1. 1. 2013, přičemž dovolání proti rozhodnutím odvolacího soudu vydaným přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se projednají a rozhodnou podle dosavadních právních předpisů (čl. II, bod 7). Věcná přípustnost dovolání je tak nově upravena v § 237 OSŘ.

Podle závěrů Vrchního soudu v Praze je v incidenčních sporech přípustná i obnova řízení a ust. § 96 InsZ se tedy nepoužije, avšak výjimka z toho je ve věci odmítnutí přihlášky pohledávky, kdy obnova řízení přípustná není.¹⁴⁷

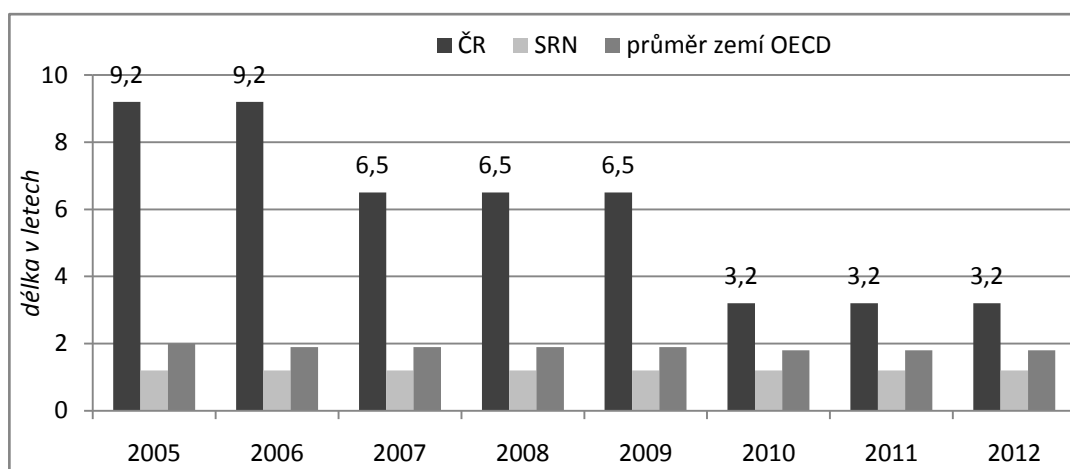
¹⁴⁶ ZELEŇKA, Jaroslav a kol. *Insolvenční zákon (z.č. 182/2006 Sb)*. Poznámkové vyd. s důvodovou zprávou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy. 2.aktual.vyd. Praha: Linde, 2008, s. 268.

¹⁴⁷ *Usnesení VS v Praze, sp.zn. 15 Cmo 95/2011: „...Na incidenční spory se v souladu s § 160 odst. 3 InsZ užije z části první hlavy třetí (kam § 96 InsZ spadá) pouze ustanovení o doručování. Z toho lze výkladem a contrario dovodit, že na incidenční spory ustanovení § 96 InsZ aplikovat nelze, a proto je obnova řízení v incidenčních sporech přípustná. Z důvodu procesní povahy obou institutů je nutné rozlišovat incidenční spory a přihlašování pohledávek, u kterých v případě odmítnutí není obnova přípustná, což lze opřít o poslední větu § 185 InsZ, podle které právní mocí rozhodnutí o odmítnutí přihlášky pohledávky účast věřitele v insolvenčním řízení končí...“*

5 Praktická část

Zákonodárce zařadil projednání incidenčních sporů do rámce insolvenčního řízení, čímž se snažil o urychlení celého řízení, neboť v původní úpravě ZKV byly takové spory jednou z příčin prodlužování konkursního řízení, když byly považovány za samostatnou právní věc, která mohla, ale nemusela být odděleně projednávána s ohledem na skutkový stav a okruh účastníků, mimo konkursní soud, jako věcně příslušný. Délka insolvenčních řízení sice oproti původnímu ZKV pozvolna začala klesat i při stále se zvyšujícím počtu insolvenčních návrhů, ale ve srovnání s průměrem zemí OECD, který je takřka konstantní, zdaleka ještě nenaplnuje cíle InsZ, ve které tvůrci zákona doufali.

Obr. č. 1 Doba trvání insolvenčního řízení (od podání do ukončení řízení)

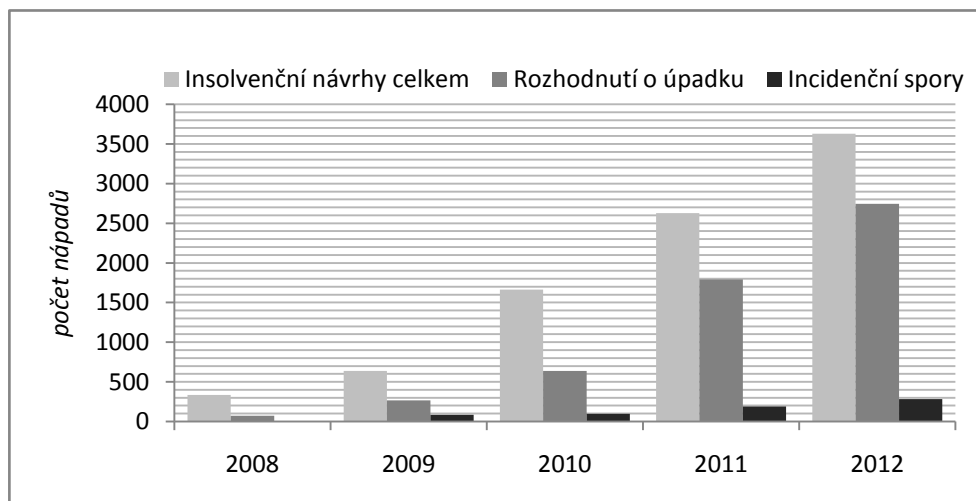
Zdroj: vlastní zpracování na základě dat WBG, 2013. World Bank Group, 2013. Dostupné z: <http://data.worldbank.org/indicator/IC.ISV.DURS>. In: SCHÖNFELD, Jaroslav, SMRČKA, Luboš. Důvody diskvalifikace sanačního principu v insolvenční praxi. *Sborník z mezinárodní vědecké konference. Transakční náklady českých ekonomických subjektů v insolvenčním řízení, možnosti jejich snižování a zlepšení statistiky insolvenčních řízení*. Praha: VŠE, květen 2012, s. 68. ISBN 978-80-245-1868-8.

V úvodu této práce jsem si stanovila cíl, a sice zhodnotit vývoj incidenčních sporů u Krajského soudu v Plzni pomocí statistických dat. V následujících řádcích se tedy dočtete jaká je četnost incidenčních sporů u Krajského soudu v Plzni a vzhledem k nárůstu insolvenčních návrhů, uvedu, jaká opatření na tomto soudě přijali a zda byla účinná.

Z níže uvedeného obrázku je zjevné, jaký je prudký nárůst návrhů na zahájení insolvenčního řízení, když jak se dozvíme z jiných statistik¹⁴⁸, mají na tomto růstu podíl hlavně fyzické osoby – nepodnikatelé žádající v hojné míře o oddlužení.

¹⁴⁸ Creditreform. *Vývoj insolvencí v ČR v roce 2012*. Tisková informace[online]. Praha: Creditreform, 2007. Dostupné z: http://web.creditreform.cz/cs/content/press/information/Insolvenzen_2012.pdf.

Obr. č. 2 Vývoj incidenčních sporů u Krajského soudu v Plzni

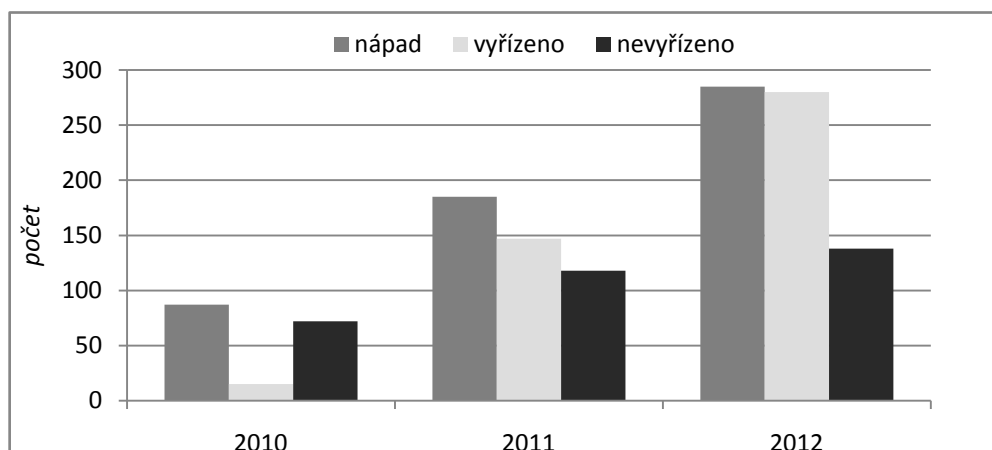
Zdroj: vlastní zpracování statistických dat, 2013. In: Expertní skupina S22. Statistika [online].
Praha: Ministerstvo spravedlnosti, 2013. Dostupné z: <http://insolvenni-zakon.justice.cz/>.

U Krajského soudu v Plzni napadlo řízení po rozhodnutí o úpadku v daných letech v průměru 14,7 % incidenčních sporů. V souvislosti s navyšujícími se úpadky dlužníků rostou i spory, když v prvním roce účinnosti InsZ byly vyvolány pouze 3 spory. Četnost jednotlivých druhů incidentů není možné dohledat, neboť soud ani Ministerstvo spravedlnosti ČR takovou statistiku nevede. Podle subjektivních odhadů lze tak říci, že v roce 2012 měli zastoupení cca ze 70 % spory dle § 159 odst. 1 písm. a), zvláště žaloby věřitelů nevykonatelných pohledávek vůči správci, když hojně se vyskytovali i žaloby správce na to, že přihlášená vykonatelná pohledávka je nevykonatelnou (zejm. rozhodčí nálezy). V pořadí druhými nejvíce zastoupenými byly spory dle § 159 odst. 1 písm. b), také se vyskytly spory dle § 159 odst. 1 písm. c) čítající cca jen 2 spory a dle § 178 byla zaznamenána jediná žaloba, která však byla pravomocně zamítnuta. Vzhledem k diskutované problematice popěrného práva věřitelů, se domnívám, že u KS v Plzni nedochází ke zneužívání tohoto práva, neboť četnost sporů dle § 200 InsZ čítá podle odhadu cca 5 %.

Krajský soud v Plzni od 1. 1. 2012 vytvořil na insolvenčním úseku nové místo samostatného soudce specialisty na incidenční spory, kterému jsou přikazovány veškeré incidenční případy. V rámci současné úpravy InsZ tak k přikázání může dojít jen na základě § 160 odst. 2, kterým je sice zajišťováno ústavně zaručené právo na spravedlivý proces a právo na projednání věci bez zbytečných průtahů, ale domnívám se, že může být oprávněně použito jen v případě, jak vyplývá z dikce ustanovení, že by projednání a rozhodnutí incidenčního sporu vyvolalo reálné nebezpečí průtahů v insolvenčním řízení. Podle mého názoru je tímto postupem porušováno ústavní právo zakotvené v čl. 38

odst. 1 LZPS „Nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci.“ V posledním roce tak byl tento „trend“ využit u každého incidentu. Avšak domnívám se, že takový postup dle současné úpravy, pokud není naplněno ust. § 160 odst. 2 InsZ, není takovou formou možný. Na základě statistických dat z ISIRu zanesených do obrázku níže, však musím konstatovat, že takové opatření výrazným způsobem přispělo k projednávání incidentů, neboť soudce „specialista“ vyřídil 98 % sporů ku novým nápadům. Oproti předchozímu roku, ve kterém rozhodoval insolvenční soudce, tak bylo vyřízeno o více než 18 p. b. více sporů ku novým nápadům. Z toho vyplývá, že incidenčnímu soudci, přestože došlo k takřka polovičnímu nárůstu nápadů, zbyl přibližně stejný počet nevyřízených sporů jako v předchozím období.

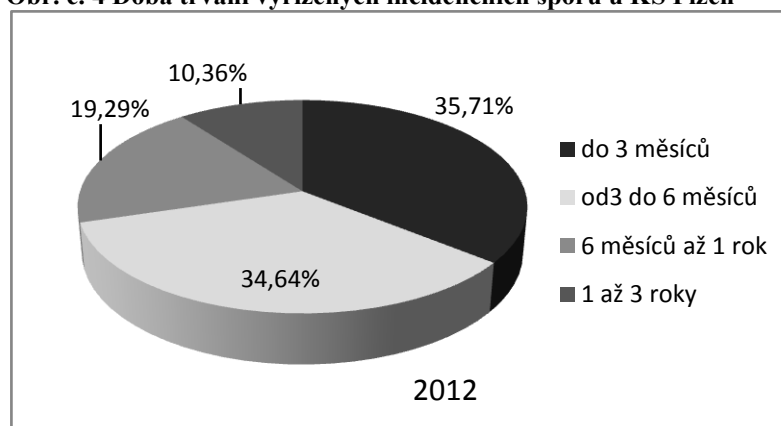
Obr. č. 3 Stav incidenčních sporů u Krajského soudu v Plzni

Zdroj: vlastní zpracování statistických dat, 2013. In: MSCR. Výkaz o pohybu agendy incidenčních sporů I. stupeň. Infodata [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti, 2013. Dostupné z: <http://eslav.justice.cz/InfoData/vykazy-soudu-a-statnich-zastupitelstvi.html>

Takovou úspěšnost rozhodnutých sporů lze už jen podtrhnout tím, že na níže uvedeném grafu vymezím dobu trvání vyřízení.

Obr. č. 4 Doba trvání vyřízených incidenčních sporů u KS Plzeň

Zdroj: vlastní zpracování statistických dat, 2013. In: zdroj viz obr. č. 3

Z grafu je patrné, že cca 90 % všech vyřízených sporů, bylo rozhodnuto do 1 roku od nápadu, z toho do 6 měsíců cca 70 %. U více jak 1/3 všech rozhodnutí netrval proces

déle než 3 měsíce od zahájení řízení. Oproti roku 2011 bylo rozhodnuto do 3 měsíců o 11 p. b. méně sporů, ovšem v absolutní hodnotě se jedná o takřka poloviční nárůst díky celkovému zvýšení počtu vyřízených sporů, což lze vypočítat v obr. č. 3. Na základě výše uvedeného lze tedy konstatovat, že v roce 2012 došlo u KS v Plzni i přes nárůst zahájených incidenčních sporů k výraznému zrychlení vyřizování těchto sporů.

Opět musím s politováním konstatovat, že ze statistických údajů není možné zjistit četnost typů rozhodnutí (meritorní x procesní), ani zda se věc stala pravomocnou u Krajského soudu v Plzni. Pracovníkem z odboru dohledu na odd. justiční metodiky a statistiky Ministerstva spravedlnosti ČR mi bylo sděleno, že u těchto údajů ve výkazu o pohybu agendy incidenčních sporů jsou nepřesnosti, spočívající v nesprávném rozřazení způsobů vyřízení.

O názor na problematiku řešenou v této práci, týkající se ust. § 160 odst. 2 InsZ a soudce specialisty na incidenční spory, jsem požádala jednotlivé místopředsedy krajských soudů. Do odevzdání práce jsem neobdržela odpověď pouze od Krajského soudu v Praze, Českých Budějovicích a v Brně.

Podle názoru JUDr. Jolany Maršíkové, místopředsedkyně Krajského soudu v Hradci Králové, by v případě napadení institutu zákonného soudce (viz § 160 odst. 1 InsZ) Ústavní soud ČR nemohl namítat neústavnost s čl. 36 odst. 1 LZPS, neboť krajské soudy jsou zahlcené insolvenčními nápadami a samotní soudci, kteří by měli rozhodovat incidenční spory, by pro přetíženost nedostáli zásadám InsZ, zejm. rychlého a hospodárneho vyřízení insolvenčního řízení. Podle ní příkázání incidenční věci jinému soudci je ku prospěchu krajského soudu a od roku 2013 se chystá zavést stejným způsobem.

Mgr. Rostislav Krhut, místopředseda Krajského soudu v Ostravě, sdělil, že incidenční spory jsou insolvenčními soudci projednávány s cca dvouletým zpožděním. Takovýto stav tedy bezpochyby naplňuje hypotézu soudce specialisty, proto již počet specialistů zvýšili ze dvou na čtyři a v letošním roce zvažují vytvoření místa ještě pro pátého.

U Krajského soudu v Ústí nad Labem jsou incidenční spory řešeny příslušnými insolvenčními soudci a jen v případě možných průtahů řízení se spory překládají k příkázání. Sdělení JUDr. Ivety Hendrychové, místopředsedkyně. Stejný postup je i u Městského soudu v Praze. JUDr. Jaromír Jirsa, místopředseda, však ještě dodává, že soudce specialista směřuje podle jeho názoru proti duchu InsZ.

6 Komparace se zahraniční právní úpravou

Pro potřeby komparace jsem si vybrala Spolkovou republiku Německo, kde úpadkové řízení dlužníka upravuje „Insolvenzordnung“ (dále jen „InsO“) z roku 1994, přičemž v účinnost vstoupil až roku 1999. Podle Zoulíka, F.¹⁴⁹ byla dlouhá legisvakanační lhůta zapříčiněna rozdílnou situací právní úpravy v zemích východních a západních, a zvýšenými požadavky na státní rozpočet v souvislosti s úpadkem nepodnikatelů. InsO se stal inspiračním zdrojem legislativní komise Ministerstva spravedlnosti pro novou právní úpravu insolvenčního řízení u nás a proto jsou si obě úpravy velmi podobné. V úvodu této kapitoly krátce vymezím základní instituty německé úpravy a jejich odlišnosti a v dalších částech učiním srovnání z hlediska zaměření práce.

Ze všeobecných ustanovení vyplývá, že obě úpravy vycházejí ze stejného účelu insolvenčního řízení (§ 1 InsO), jímž je poměrné uspokojení dlužníkových věřitelů na základě zpeněžení jeho majetku a rozdělení výtěžku nebo ozdravení chodu podniku pomocí insolvenčního plánu a možnost poctivých dlužníků se po ukončení řízení od zbylých závazků osvobodit. Obě úpravy dávají přednost jiným způsobům řešení úpadku dlužníka před likvidací prostřednictvím konkursního řízení.

Procesní postup je až na drobné odchylky shodný s InsZ. Řízení se zahajuje pouze na návrh, kdy k podání je oprávněn nejen samotný dlužník, ale i věřitelé, kteří jen musí mít na zahájení insolvenčního řízení právní zájem a důvod zahájení musí věrohodně doložit (§ 13 InsO), což je oproti InsZ značně zjednodušené. Důvody zahájení jsou zákonem vymezeny v § 16 a násl. InsO, a jsou jimi platební neschopnost, hrozící platební neschopnost navrhuje-li zahájení sám dlužník nebo předlužení u právnických osob. Předpokladem pro zahájení insolvenčního řízení z důvodu platební neschopnosti však není mnohost věřitelů, tak jak to předpokládá InsZ, ale pouze skutečnost, že dlužník není schopen plnit své splatné závazky vůči jednomu věřiteli (§ 17 odst. 2 InsO). Určit rozdílnost mezi platební neschopností a hrozící platební neschopností je podle Breuer, W.¹⁵⁰ obtížné, a z toho důvodu odkazuje na indicie: přijetí výzev k úhradě, přijetí oznámení o výkonu rozhodnutí, exekucí, vypovězení půjčky, nevyplacená mzda více než jeden měsíc atd.

---

¹⁴⁹ ZOULÍK, František. Vývoj insolvenčních řízení - moderní vývojové trendy. *Právní fórum*. [online] Praha: Wolters Kluwer, 2009, č. 4. [cit. 2013-02-12] Dostupné na: <http://www.pravnickeforum.cz/>.

¹⁵⁰ BREUER, Wolfgang. *Insolvenzrecht: eine Einführung*. München: C.H.Beck, 2003, s. 51.

Věcně příslušným k přijetí návrhu a k vedení insolvenčního řízení je okresní soud (Amtsgericht - obvodní soud), konkr. oddělení insolvenčního soudu, bez ohledu na výši dluhu, k němuž je dlužník místně příslušný podle svého bydliště či sídla. Avšak ne každý okresní soud má insolvenční oddělení, pak by byl příslušný takový, v jehož obvodu sídlí krajský soud (Landgericht - zemský soud).¹⁵¹

Usnesením o zahájení insolvenčního řízení, které soud zveřejní na své úřední desce a také na internetu (www.justiz.de/bekanntmachungen), se řízení zahájí. Soud mj. vyzve věřitele, aby přihlašovali své pohledávky přímo u insolvenčního správce v určené lhůtě (min. 2 týdny max. 3 měsíce) a stanoví i datum konání prvního přezkumného jednání, kde se rozhoduje o dalším průběhu řízení (Berichtstermin) a druhého přezkumného jednání, kde se zkoumají přihlášené pohledávky zanesené v seznamu pohledávek (Prüfungstermin). Věřitelé dle § 174 InsO své pohledávky přihlašují písemně na předepsaném formuláři s udáním důvodů a ve vyčíslené výši přímo u insolvenčního správce, což je značný rozdíl s českou úpravou, kde veškerá podání věřitelů (i vysvětlení nejasností správci formou opravy či doplnění) musí jít přes insolvenční soud. Správce pak také sestaví soupis přihlášek. Zahájením řízení se přerušují soudní řízení týkající se majetku podstaty nebo nároků na vyloučení z podstaty a správce pak může do těchto řízení vstoupit na místo dlužníka (§ 85, 86 InsO)¹⁵².

Na rozdíl od české úpravy přechází na správce dispoziční oprávnění nakládat s majetkem dlužníka ihned po zahájení insolvenčního řízení (§ 148 InsO). Jeho povinností je sepsat seznam majetku, když je oprávněn vynutit si na dlužníku soudní exekucí vydání věcí náležejících do majetkové podstaty, titulem pak je rozhodnutí o zahájení řízení. Myslím si, že takový postup je příliš zdlouhavý oproti InsZ, který přímo vymezí majetek patřící do podstaty. Podle Sojky, D.¹⁵³ lze obohatit majetkovou podstatu nejsilnějším nástrojem v rukou správce, tj. právo odporovat právním úkonům.

Německý InsO nezná pojem incidenční spor, když ani neobsahuje žádný taxativní výčet sporů vyvolaných insolvenčním řízením tak jako InsZ. Z důvodu, že InsO nevyžaduje ani projednání a rozhodnutí vyvolaných sporů v rámci insolvenčního řízení, lze říci, že jsou veškeré spory takto vyvolané v řízení považovány za určité oddělené procesní otázky, které pak jsou projednávány samostatně.

---

¹⁵¹ ZIMMERMANN, Walter. *Grundriss des Insolvenzrechts*. 8. vyd. Heidelberg: C.F.Müller, 2010, s. 2.

¹⁵² SKŘIVÁNKOVÁ, Kateřina. Krátký exkurz do německého insolvenčního práva. *Konkursní noviny*. Brno: Cooper press, 2010, č. 24. Dostupné z: <http://www.konkursni-noviny.cz/>.

¹⁵³ SOJKA, Drahošlav, SOJKOVÁ, Petronela. *Konkurz na počátku třetího tisíciletí*. Praha: Linde, 2002, s. 43.

Z kontextu zákona lze vyjmenovat spory, které by se daly podle české úpravy za incidenční označit, když jsou si v mnohém podobné.

Spor o určení přihlášených pohledávek

Na přezkumném jednání může kteroukoli z pohledávek v soupisu popřít správce, věřitel nebo dlužník, přičemž námitky dlužníka nebrání jejímu zjištění. Takto lze popřít nevykonatelnou i vykonatelnou pohledávku co do důvodu, výše a pořadí, přičemž charakter pohledávky stejně jako v české úpravě ovlivňuje věcnou legitimaci k podání určovací žaloby. Přezkouvávají se i přihlášky, které přišly správci po lhůtě k jejich přihlašování a po přezkumném jednání, ale pak se jejich přezkum děje v mimořádném termínu nebo písemně na náklady těchto věřitelů. Na rozdíl od InsZ podle § 177 InsO právo věřitele na projednání jeho pohledávky po marném uplynutí lhůty k přihlašování pohledávek nezaniká. Popřená pohledávka může být dodatečně zjištěna na základě rozhodnutí soudu o žalobě na určení, k jejímu projednání je výlučně příslušný soud, který insolvenční řízení projednává.

Věřitel sporné pohledávky musí do propadné dvoutýdenní lhůty správci prokázat, pro jakou výši podal určovací žalobu. Správce pak tuto skutečnost zohlední při rozdělování výtěžku z podstaty dlužníka v konečné zprávě, kdy podíl připadající na spornou pohledávku až do skončení sporu zadrží. Je-li však soudem následně pohledávka popřena rozdělí se takový podíl dodatečně částečným rozvrhem mezi ostatní věřitele.

Spory o vyloučení věci z majetkové podstaty

Takové spory jsou stejně jako podle české úpravy oprávněny vyvolat osoby, které tvrdí, že disponují věcným nebo osobním právem k dané věci, jenž nepatří do majetkové podstaty. Oprávněné osoby se mohou vylučovací (excindační) žalobou domáhat nároku na vyloučení věci z podstaty. Na rozdíl od české úpravy se takový spor vede mimo insolvenční řízení podle pravidel občanského soudního řádu (§ 771 Zivilprozessordnung)¹⁵⁴. Stejně oprávněné jsou i osoby, jejichž věc byla neoprávněně zcizena dlužníkem před zahájením řízení nebo správcem po zahájení řízení. Takové osoby pak mohou žádat postoupení práva na úhradu, pokud ještě nebyla uhrazena nebo mohou požadovat úhradu z podstaty, je-li ještě v podstatě rozpoznatelná.

---

¹⁵⁴ FUCHS, Karlhans. Insolvenzmasse. In: GRAF-SCHLICKER, Marie Luise. *InsO - Kommentar zur Insolvenzordnung*. Köln: RWS, 2010, s. 287.

Spory o vypořádání společenství

Existuje-li mezi dlužníkem a třetím subjektem podílové spoluvlastnictví nebo jiné společenství, pak se musí provést jeho vypořádání. Jakákoli dohoda o vyloučení možnosti domáhat se zrušení a vypořádání spoluvlastnického podílu, je v insolvenčním řízení ex lege neúčinná. Podle zákona se vypořádání provede jen mimo insolvenční řízení, a sice podle pravidel občanského zákoníku (§ 749, 752 Bürgerliches Gesetzbuch, také „BGB“)¹⁵⁵.

Spory odporovatelnosti

Veškeré právní úkony dlužníka, ke kterým došlo před zahájením insolvenčního řízení nebo i po zahájení a které znevýhodňují některé věřitele, může správce napadnout odpůřčí žalobou. InsO vymezuje v ust. § 130 až 136 důvody, pro které lze právním úkonům dlužníka odporovat. Významem odporovatelnosti je objektivně nepřiměřené přesouvání majetku, které vedlo ke zkracování majetkové podstaty a v neprospěch insolvenčních věřitelů. Jak už bylo dříve uvedeno, je právo odporu prostředkem k rozšíření majetkové podstaty a promlčí se po dvou letech od zahájení insolvenčního řízení.¹⁵⁶ Institut odporovatelnosti umožňuje napadnout i úplatné smlouvy, ke kterým došlo již dávno. Mezi zvláštní druhy odporovatelnosti tak patří: kongruence (poskytnuté jištění - § 130), inkongruence (poskytnuté zajištění, na nějž věřitel neměl právo nebo ne v takové míře - § 131), nevýhodný právní úkon (§ 132), úmyslně poškozující právní úkon za posledních deset let (§ 133), bezplatná plnění (§ 134) a další druhy směřující k zachování kapitálu (§ 135, 136). V případě, že byl konkurs zrušen pro nedostatek majetku, věřitelé mohou napadnout právní úkony dlužníka mimo insolvenční řízení, podle samostatného z. o odporovatelnosti (Anfechtungsgesetz, BGBl. I S. 1900)¹⁵⁷.

Spory o náhradu škody vzniklé porušením povinností insolvenčního správce

Správce je odpovědný za výkon své činnosti. Založí-li správce svým právním úkonem závazek podstaty, který však nemůže být z podstaty plně uspokojen pro nedostatek prostředků, vzniká správci povinnosti nahradit takovým věřitelům podstaty škodu podle odpovědnosti stanovené v občanském zákoníku (BGB). Přesto se správce takové

---

¹⁵⁵ SCHERER, Josef. Allgemeine Wirkungen. In: GRAF-SCHLICKER, Marie Luise. *InsO - Kommentar zur Insolvenzordnung*. Köln: RWS, 2010, s. 445.

¹⁵⁶ HUBER, Michael. Insolvenzanfechtung. In: GRAF-SCHLICKER, Marie Luise. *op.cit.*, s. 642, 767.

¹⁵⁷ BOUČEK, Vladimír, KRAFTTOVÁ, Libuše. Nejambicióznější reforma. *Konkursní noviny*. Brno: Cooper press, 2012, č. 24. Dostupné z: <http://www.konkursni-noviny.cz/>.

povinnosti může zprostit, prokáže-li, že při zakládání závazků nemohl poznat, že podstata nebude na splnění stačit.

Spory o společný majetek manželů

InsO neprovádí vypořádání SJM tak jako v české úpravě, kde je považováno za incidenční spor, neboť jak vyplývá z § 11 odst. 2 bod 2. tvoří jedno z insolvenčních řízení, kdy na veškerý majetek, který je spravován oběma manžely i na celý majetek pokračujícího majetkového společenství může být zahájeno insolvenční řízení. Návrh na zahájení řízení je oprávněn podat podle § 332 InsO jen ten věřitel, jehož pohledávka vznikla za trvání SJM a dle § 333 InsO každý věřitel, který má právo požadovat splnění závazku ze společného majetku manželů a také každý manžel. Není-li však návrh současně podán oběma, je přípustný jen tehdy, prokáže-li se věrohodně platební neschopnost společného majetku. Majetkovou podstatu tak tvoří veškerý majetek k okamžiku vstupu do společného jmění manželů a nabytý v průběhu manželství, viz § 1416 občanského zákoníku (BGB).¹⁵⁸ InsO již v sobě zahrnuje úpravu, kterou do české úpravy má přinést teprve novela InsZ ve znění sněmovního tisku č. 662, a sice že pokud je veškerý majetek spravován jedním z manželů, na kterého je vyhlášeno insolvenční řízení, patří do podstaty celý tento majetek manželů a vzájemné majetkové vypořádání se neprovede. Je-li však majetek spravován oběma manželi a pouze na majetek jednoho z nich bude vyhlášeno insolvenční řízení, pak společný majetek nebude dotčen.

V komplexním srovnání je česká úprava InsZ v určitých ustanoveních daleko propracovanější, už jen vzhledem k vymezení úpadku v § 3, kdy insolvence nemůže být svévolně¹⁵⁹ zahajována jen při existenci jednoho věřitele a při domnělé neschopnosti dlužníka platit, neboť InsZ stanovuje pevně vymezený časový úsek této neschopnosti a mnohost věřitelů. Přesto, i když je InsO z roku 1999, byl ve své době velmi dobře zpracovaný, neboť už v tu dobu pamatoval na sociální aspekt způsobu řešení úpadku. V závěru musím poznamenat, že se nejedná o úplný výčet sporů vyvolaných insolvenčním řízením v Německu, ale pouze o můj subjektivní pohled, který jsem studiem InsO nabyla.

---

¹⁵⁸ BUSCH, Klaus-Peter. Besondere Arten des Insolvenzverfahrens. In: GRAF-SCHLICKER, Marie Luise. *InsO - Kommentar zur Insolvenzordnung*. Köln: RWS, 2010, s. 1228-9.

¹⁵⁹ Rozhodnutí Bundesgerichtshof, sp.zn. IX ZB 214/10: „Jedná se o zneužití práva, pokud návrhovětel zneužil důvody pro zahájení insolvenčního řízení, čímž sledoval pouze odstranění konkurenta v rámci hospodářské soutěže.“ [cit. 2013-03-23] Dostupné z: <http://openjur.de/u/165448.html>.

7 Závěr

Cílem této práce bylo vymezit pojem incidenční spor a jeho jednotlivé druhy pojmenované taxativním výčtem v insolvenčním zákoně, i ty které zákon nepojmenovává, avšak za incidenční je výslovně označuje v dalších ustanoveních v souvislosti s věcnou problematikou, a to i se zaměřením na procesní stránku tématu.

Komplexní úprava obsažená v InsZ, jenž zcela nahradila ZKV, je z mého pohledu pro incidenční spory i insolvenční řízení přínosná, i když zpočátku účinnosti InsZ tomu tak nebylo, neboť se domnívám, že statistické údaje byly z větší části ovlivněny ještě neukončenými řízeními z minulých let. Přínos spatřuji nejen v tom, že InsZ zakotvuje speciální ustanovení o incidenčních sporech, čímž jednoznačným způsobem vymezuje jejich výčet, ale také v jejich zařazení a projednání v rámci insolvenčního řízení, což značným způsobem přispívá ke zrychlení samotného insolvenčního řízení oproti původní úpravě ZKV.

Současná explicitní úprava incidenčních sporů je reakcí na obecné vymezení těchto sporů za účinnosti ZKV v OSŘ § 9 odst. 3 písm. t) a také je reakcí na výkladové problémy s posouzením toho, co je či není spor vyvolaný konkursem. Z těchto důvodů již není potřeba v judikatuře vymezovat, co lze za incidenční spor považovat, tak jako právě u sporů vyvolaných konkursem, dnes se spíše setkáváme v rozhodovací praxi soudů s negativním vymezením v jednotlivých případech, kdy vrchní soud rozhodne, co incidenčním sporem není. Za tento postřeh vděčím Mgr. Rostislavu Krhutovi, místopředsedovi Krajského soudu v Ostravě.

Vzhledem k neustále narůstajícímu počtu insolvenčních návrhů lze předpokládat, že bude i stále narůstat počet incidenčních sporů, které představují hrozbu prodloužení insolvenčního řízení. Domnívám se, že se takto rozšíří i diskuze na téma nestrannost insolvenčního soudce v incidenčním sporu.

Problematika přikázání incidenčního sporu soudci specialistovi a tedy i problematika zákonného soudce, se prolévala celou touto diplomovou prací, když byla konstatována přílišná zainteresovanost insolvenčního soudce vůči vedlejšímu sporu, dále vztah subordinace insolvenčního soudce a správce a tedy otázka podjatosti, dikce ust. § 160 odst. 2 InsZ, zájem rychlosti řízení nad zásadou spravedlivého procesu aj. Ovšem praktická část této práce ještě více přitakala mému názoru, a sice že soudce specialista je spíše přínosem pro krajský soud, neboť výrazným způsobem přispívá ke zrychlení

řízení při zachování zásady spravedlivého procesu, a tedy k naplnění cílů InsZ. Přiznávám, že lze namítat měření jen za jeden rok, ale s přihlédnutím k názorům dotázaných soudů je zjevné, že nepůjde jen o výjimečný stav. V úvodu naznačený negativní postoj k pracovní hypotéze se v průběhu této práce změnil. V závěru musím konstatovat, že bych navrhovala takový postup zavést celoplošně, ale vzhledem k mým obavám kvůli dikci ust. § 160 odst. 2 InsZ se domnívám, že je nutné doporučit úpravu de lege ferenda.

I přestože by, podle názoru Maršíkové, J. místopředsedkyně KS v Hradci Králové, Ústavní soud nemohl namítat neústavnost postupu dle § 160 odst. 2 InsZ s čl. 36 odst. 1 LZPS, navrhovala bych přizpůsobit úpravu de lege ferenda rozvíjejícímu se trendu. Krajské soudy sice vzhledem k narůstajícím insolvenčním nápadům vždy prokážou přetíženost a možné průtahy v insolvenčním řízení, ale i tak už z důvodu omezení přílišné byrokracie (opatření, příkázání) a protahování délky incidenčního řízení navrhuji nové ustanovení, jímž by zákonodárce vymezil pravomoc speciálního soudce pro veškeré incidenční spory vyvolané v insolvenčním řízení nebo takové spory přidělil občanskému nebo obchodnímu oddělení krajských soudů.

Vzhledem k problematickým ustanovením § 178 a 179 InsZ týkajících se nadsazených přihlášek, kdy soudní praxe je zdrženlivá v ukládání tvrdých postihů za nahodnocenou pohledávku, je na místě navrhnout zpřesnění textu ustanovení, neboť i přesto, že jejich znění je předloženo Ústavnímu soudu k posouzení souladu s ústavně zaručenými základními právy, hrají významnou prevenční roli v rámci procesu přezkoumávání přihlašovaných pohledávek.

V rámci úpravy de lege ferenda je namístě zmínit i novelu InsZ ve znění sněmovního tisku č. 662, která reaguje na úpravu nového ObčZ a zákona o obchodních korporacích, a dále na veřejnou konzultaci o zkušenostech s úpravou InsZ a na ustálenou judikaturu. Novela, ke dni odevzdání diplomové práce, se nachází ve stádiu 3. čtení v Poslanecké sněmovně ČR a zákonodárce v ní pojmenovává další dva druhy incidenčních sporů a upravuje procesní stránku incidenčních sporů.

8 Seznam použitých zkratk a obrázků

Seznam použitých zkratk

ČR	Česká republika
InsO	insolvenční řád - Insolvenzordnung z 5. 10. 1994, BGBl. I, 2866, v platném znění
InsZ	zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), v platném znění
KS	krajský soud
LZPS	zákon č. 2/1993 Sb., usnesení o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, v platném znění
ObčZ	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, v platném znění
ObchZ	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, v platném znění
OECD	organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (Organisation for Economic Co-operation and Development)
OSŘ	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění
SJM	společné jmění manželů
ÚS	Ústavní soud České republiky
VS	vrchní soud
ZKV	zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání

Seznam obrázků

Obr. č. 1 Doba trvání insolvenčního řízení (od podání do ukončení řízení).....	67
Obr. č. 2 Vývoj incidenčních sporů u Krajského soudu v Plzni	68
Obr. č. 3 Stav incidenčních sporů u Krajského soudu v Plzni	69
Obr. č. 4 Doba trvání vyřízených incidenčních sporů u KS Plzeň.....	69

9 Seznam použité literatury

Knižní zdroje:

- BREUER, Wolfgang. *Insolvenzrecht: eine Einführung*. München: C.H.Beck, 2003. ISBN 3-406-49729-2.
- BŘEZINOVÁ, Hana. *Ekonomické aspekty insolvenčního zákona*. Účetnictví jako základní zdroj informací pro insolvenční řízení. Praha: BOVA POLYGON, 2009. ISBN 978-80-7273-159-6.
- DAVID, Ludvík, IŠTVÁNEK, František, JAVŮRKOVÁ, Naděžda, KASÍKOVÁ, Martina, LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. I.díl. Praha: Wolters Kluwer, 2009. ISBN 978-80-7357-460-4.
- DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád I., II*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-107-9.
- ELIÁŠ, Karel, BEJČEK, Josef, HAJN, Petr, JEŽEK, Jiří a kol. *Kurs obchodního práva*. Obecná část. Soutěžní právo. 5.vyd. Praha: C.H.Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-583-4.
- FIALA, Josef a kol. *Meritum Občanské právo*. 2. aktual. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2012. ISBN 978-80-7357-948-7.
- FIALA, Josef, KINDL, Milan a kol. *Občanský zákoník: Komentář*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2009. ISBN 978-80-7357-395-9.
- GRAF-SCHLICKER, Marie Luise. *InsO - Kommentar zur Insolvenzordnung*. Köln: RWS, 2010. ISBN 978-3-8145-8139-2.
- HENDRYCH, Dušan, a kol. *Právníkový slovník*. 3. vyd. [online] Praha: C.H.Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-059-1. Dostupné z: <http://www.beck-online.cz/>.
- KOTOUČOVÁ, Jiřina, a kol. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. Komentář. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-320-2.
- KOUDELKA, Zdeněk, RŮŽIČKA, Miroslav, VONDRUŠKA, František. *Zákon o státním zastupitelství s komentářem a judikaturou*. 1. vyd. Praha: Leges, 2010. ISBN 978-80-87212-25-7.
- KOZÁK, Jan, BUDÍN, Petr, PACHL, Lukáš. *Insolvenční právo aneb osobní bankroty začínají*. Brno: Rašínova vysoká škola, 2008. ISBN 978-80-87001-10-3.
- KUČERA, František. *Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)*. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-163-5.
- LANDA, Martin. *Ekonomika insolvenčního řízení*. Ostrava: KEY Publishing, 2009. ISBN 978-80-7418-031-6.
- LISSE, Luděk. *Insolvenční právo*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2007. ISBN 978-80-86754-91-8.
- MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele*. 2. aktual. vyd. Praha: Linde, 2011. ISBN 978-80-7201-862-8.
- MARŠÍKOVÁ, Jolana a kol. *Insolvenční zákon s poznámkami, judikaturou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy*. Praha: Leges, 2011. ISBN 978-80-87212-75-2.
- PACHL, Lukáš. *Insolvenční zákon s judikaturou*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2011. ISBN 978-80-7357-675-2.
- RICHTER, Tomáš. *Insolvenční právo*. 1.vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2008. ISBN 978-80-7357-329-4.
- SIGMUNDOVÁ, Michaela, JANÁK, Martin, LOMNICKÝ, Radek, BLAŽEK ČERVENKOVÁ, Pavlína. *Péče řádného hospodáře v širším kontextu českého soukromého práva*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-411-4.

- SOJKA, Drahošlav, SOJKOVÁ, Petronela. *Konkurz na počátku třetího tisíciletí*. Praha: Linde, 2002. ISBN 80-7201-355-6.
- WINTEROVÁ, Alena a kol. *Civilní právo procesní*. 6. aktual.vyd. Praha: Linde, 2011. ISBN 978-80-7201-842-0.
- ZELENKA, Jaroslav a kol. *Insolvenční zákon (z.č. 182/2006 Sb)*. Poznámkové vyd. s důvodovou zprávou, nařízením Rady ES 1346/2000 a prováděcími předpisy. 2.aktual.vyd. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-707-2.
- ZELENKA, Jaroslav, MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Zákon o konkursu a vyrovnání a předpisy související*. Komentář. 2. přepr. vyd. Praha: Linde, 2002. ISBN 80-7201-323-8.
- ZIMMERMANN, Walter. *Grundriss des Insolvenzrechts*. 8. vyd. Heidelberg: C.F.Müller, 2010. ISBN 978-3-8114-9636-1.

Právní předpisy:

- zákon č. 2/1993 Sb., usnesení o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky, v platném znění
- zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění
- zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, v platném znění
- zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání
- zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, v platném znění
- zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, v platném znění
- zákon č. 283/1993 Sb., o státním zastupitelství v platném znění
- zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů, v platném znění
- insolvenční řád - Insolvenzordnung z 5. 10. 1994, BGBl. I, 2866, v platném znění
- zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), v plat. znění
- zákon č. 9/2010 Sb., instr. a sdělení Ministerstva spravedlnosti, kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy, úplné znění
- Vyhláška č. 311/2007 Sb., o jednacím řádu pro insolvenční řízení, v platném znění
- Vládní návrh č. 1120/0 Sb., na vydání zákona o úpadku a způsobech jeho řešení
- Vládní návrh č. 233/0 na vydání zákona, kterým se mění z.č. 182/2006 Sb. a z.č. 99/1963 Sb.
- Důvodová zpráva k novele insolvenčního zákona ve znění sněmovního tisku č. 662

Soudní rozhodnutí

Ústavní soud České republiky

sp. zn.

- II. ÚS 369/04
- III. ÚS 3066/09
- Pl. ÚS 36/09
- Pl. ÚS 14/10

Nejvyšší soud České republiky

sp. zn.

- 29 NSČR 16/2011
- 31 Odo 677/2005
- 29 Cdo 3582/2010
- 28 Cdo 2199/2008

- 29 Cdo 3064/2000
- 29 NSČR 4/2008
- 29 Cdo 2225/2008

Vrchní soud v Praze

sp. zn.

- 1 VSPH 3/2008
- 1 VSPH 94/2008
- 1 VSPH 109/2009
- 1 VSPH 544/2009
- 1 VSPH 669/2009
- 1 VSPH 771/2009
- 2 VSPH 271/2009
- 2 VSPH 76/2010
- 3 VSPH 934/2010
- 1 VSPH 247/2011
- 2 VSPH 175/2011
- 2 VSPH 1395/2011
- 103 VSPH 39/2011
- 102 VSPH 90/2011
- 102 VSPH 111/2011
- 102 VSPH 15/2012
- 102 VSPH 146/2012
- 103 VSHP 29/2012
- 15 Cmo 53/2009
- 15 Cmo 245/2009
- 15 Cmo 16/2010
- 15 Cmo 95/2011

Vrchní soud v Olomouci

sp. zn.

- 1 VSOL 150/2008
- 2 VSOL 117/2009
- 12 Cmo 9/2010

Bundesgerichtshof sp.zn. • IX ZB 214/10

Odborné články

- BOUČEK, Vladimír, KRAFTTOVÁ, Libuše. Nejambicióznější reforma. *Konkursní noviny*. Brno: Cooper press, 2012, č. 24. ISSN 1213-4023. Dostupné z: <http://www.konkursni-noviny.cz/>.
- DVOŘÁK, Tomáš. Společné jmění manželů a insolvenční zákon. *Právní fórum*. Praha: Wolters Kluwer, 2010, č. 2. ISSN 1214-7966.
- HAVEL, Bohumil. Ústavní soud o zrušení části insolvenčního zákona a chyba systému. [online] *EPRAVO.CZ*, 28. 7. 2010. ISSN 1213-189X. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/>.
- JINDRA, Václav. Insolvenční řízení. [online] *EPRAVO.CZ*, 12. 10. 2007. ISSN 1213-189X. Dostupné z: <http://www.epravo.cz/top/clanky/>.
- MARŠÍKOVÁ, Jolana. Insolvenční poradna. *Konkursní noviny*. Brno: Cooper press, 2012, č. 7, s. 2 (28. 3. 2012). ISSN 1213-4023.
- RICHTER, Tomáš. Insolvenční zákon: od vládního návrhu k vyhlášenému znění. In: SCHELLE, Karel. Sbíрка prací na téma nové insolvenční právo. Ostrava: KEY Publishing, 2006. ISBN 80-87071-04-2.
- ŘEHÁČEK, Oldřich, VRBA, Martin. K možnosti zpochybnění vykonatelných pohledávek v insolvenčním řízení. *Právní rozhledy*. Praha: C.H.Beck, 2012, č. 17. ISSN 1210-6410.
- SIGMUND, Adam. Pohledávky věřitelů. *Bulletin advokacie*. Praha: ČAK, 2012, č. 9. ISSN 1210-6348

- ŠEVČÍK, Daniel. Appendix insolvenčního zákona – povinnost věřitelů platit do majetkové podstaty v závislosti na výsledku přezkumu přihlášek. *Bulletin advokacie*. Praha: ČAK, 2010, č. 3. ISSN 1210-6348.
- SKŘIVÁNKOVÁ, Kateřina. Krátký exkurz do německého insolvenčního práva. *Konkursní noviny*. Brno: Cooper press, 2010, č. 24. ISSN 1213-4023. Dostupné z: <http://www.konkursni-noviny.cz/>.
- VIDOVIČOVÁ, Lenka. Incidenční spory. *Bulletin advokacie*. Praha: ČAK, 2012, č. 9. ISSN 1210-6348
- WINTEROVÁ, Alena. Incidenční spory. *Bulletin advokacie*. Praha: Česká advokátní komora, 2003, č. 4. ISSN 1210-6348.
- ZOULÍK, František. Vývoj insolvenčních řízení - moderní vývojové trendy. *Právní fórum*. [online] Praha: Wolters Kluwer, 2009, č. 4. ISSN: 1214-7966. Dostupné na: <http://www.pravnickeforum.cz/>.

Internetové zdroje:

- www.justice.cz
- www.insolvencni-zakon.justice.cz
- www.beck-online.cz/
- www.psp.cz
- www.dejure.org
- Člověk v právu. *Oddlužení. Přezkum přihlášených pohledávek*. [online] Praha: Czechia.com, 2013. [cit. 2013-07-03] Dostupné z: <http://www.clovekvpravu.cz/>.
- Creditreform. *Vývoj insolvencí v ČR v roce 2012*. Tisková informace[online]. Praha: Creditreform, 2007. Dostupné z: <http://web.creditreform.cz/>.

Odborné semináře a konzultace:

- MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Související judikatura k semináři Insolvenční řízení v praxi*. [odborný seminář] Praha: Kongresové centrum, 20. 11. 2012.
- SCHELLE, Karel, SCHELLEOVÁ, Ilona. Jaké znalosti by měli mít podnikatelé o právních nástrojích krizového řízení v případě hrozby úpadku podniku (vybrané problémy). In: *Význam lidského potenciálu v regionálním rozvoji* (zborník z konferencie). Podhájska, Slovenská republika: Východoeurópska agentúra pre rozvoj, 2010. ISBN 978-80-970277-5-9.
- SCHÖNFELD, Jaroslav, SMRČKA, Luboš. Důvody diskvalifikace sanačního principu v insolvenční praxi. *Sborník z mezinárodní vědecké konference*. Praha: VŠE, květen 2012. ISBN 978-80-245-1868-8.
- JUDr. Jan Blažek, soudce Krajského soudu Plzeň
- JUDr. Jolana Maršíková, soudkyně Krajského soudu v Hradci Králové
- Mgr. Ivana Žánová, soudkyně Krajského soudu Plzeň

Jiné zdroje:

- Codexis academia   ATLAS consulting, 2010, verze č. 1/2003

10 Seznam příloh

Příloha A: Vzor žaloby o určení popřené nevykonatelné pohledávky

Příloha B: Vzor žaloby z popření vykonatelné pohledávky

Příloha C: Vzor formuláře - popření pohledávky přihlášeným věřitelem

Příloha D: Vzor žaloby na vyloučení z majetkové podstaty

Příloha E: Opatření

Příloha F: Resumé

Příloha A: Vzor žaloby o určení popřené nevykonatelné pohledávky

Krajský soud v Plzni
(*adresa insolvenčního soudu*)

sp.zn. KSPL 38 INS 67/2013
(*spisová značka, pod kterou je vedeno insolvenční řízení*)

Žalobce: Jan Novák, bytem .....
(*nositel popřené nevykonatelné pohledávky*)
Žalovaný: JUDr. Jan Nový, insolvenční správce dlužníka ABC s.r.o., se sídlem ...
(*správce popř. dlužník, má-li popření pohledávky dlužníkem účinky*)

Věc: žaloba o určení pohledávky ve výši .....,- Kč
(*předmět řízení v té části, která byla při přezkumném jednání popřena*)

D v o j m o

Přílohy: .....

I.

Žalobce přihlásil do insolvenčního řízení vedeného u Krajského soudu v Plzni, pod sp. zn. KSPL 38 INS 67/2013 na majetek dlužníka ABC s.r.o., ..., přihláškou ze dne ... svoji pohledávku ve výši ...,- Kč. Pohledávka vznikla z titulu nezaplacené kupní ceny vyúčtované dokladem č. ... na základě kupní smlouvy ze dne...

Důkaz: .....

(*vylicít důvod pohledávky – skutečnosti, na kterých se pohledávka zakládá*)

II.

Při přezkumném jednání dne... byla pohledávka co do důvodu popřena správcem s odůvodněním, že je promlčena.

Žalobce nebyl přítomen přezkumnému jednání a dne... obdržel vyrozumění správce o popření pohledávky. Žaloba je tedy podána v zákonné lhůtě 15 dnů.

(*vylicít dosavadní průběh řízení, vč. hmotněprávních lhůt, jichž je potřeba dodržet*)

III.

Žalobce je přesvědčen, že přihlášená pohledávka je po právu, neboť dlužník pohledávku dne... co do důvodu a výše uznal. Není tedy důvod k jejímu popření.

Důkaz: .....

(*uvést skutečnosti a navrhnout důkazy, kterými lze zpochybnit důvod popření*)

IV.

S ohledem na výše uvedené žalobce navrhuje, aby insolvenční soud vydal tento

r o z s u d e k:

Určuje se, že pohledávka žalobce ve výši ...,- Kč přihlášená do insolvenčního řízení vedeném u Krajského soudu v Plzni, sp.zn. KSPL 38 INS 67/2013 proti dlužníku ABC s.r.o. ..., jakožto nevykonatelné, nezajištěná je zcela po právu.

V ....., dne.....

Jan Novák
(*podpis*)

Příloha B: Vzor žaloby z popření vykonatelné pohledávky

Krajský soud v Plzni
(*adresa insolvenčního soudu*)

sp.zn. KSPL 38 INS 67/2013
(*spisová značka, pod kterou je vedeno insolvenční řízení*)

Žalobce: JUDr. Jan Nový, insolvenční správce dlužníka ABC s.r.o., se sídlem ...
(*správce popř. dlužník, má-li popření pohledávky dlužníkem účinky*)

Žalovaný: Jan Novák, bytem .....
(*nositel popřené vykonatelné pohledávky*)

Věc: žaloba na popření pohledávky ve výši .....,- Kč
(*předmět řízení v té části, která byla při přezkumném jednání popřena*)

D v o j m o

Přílohy: .....

I.

Žalovaný přihlásil do insolvenčního řízení vedeného u Krajského soudu v Plzni, pod sp. zn. KSPL 38 INS 67/2013 na majetek dlužníka ABC s.r.o., ..., přihláškou ze dne ... svoji pohledávku ve výši ...,- Kč. Pohledávka žalovaného vznikla v důsledku nezaplacení kupní ceny vyúčtované dokladem č. ... na základě kupní smlouvy ze dne... Pohledávka byla žalovanému přiznána platebním rozkazem č.j. ..., který nabyl právní moci dne...

Důkaz: ..... - viz insolvenční spis pohl. č. ...
(*vylicít důvod pohledávky – skutečnosti, na kterých se pohledávka zakládá*)

II.

Při přezkumném jednání dne... byla pohledávka co do důvodu žalobcem popřena s odůvodněním, že zanikla promlčením. Dlužník tak započítal svoji pohledávku ve výši ...,- Kč proti pohledávce žalovaného ve výši ...,- Kč. Přezkumné jednání proběhlo dne... Žaloba je tedy podána v zákonné lhůtě 30 dnů.

Důkaz: .....
(*vylicít dosavadní průběh řízení, kdy žalobce může uplatnit jen ten důvod, který uvedl při přezkumném jednání, viz § 199 odst. 2 InsZ, vč. hmotněprávních lhůt, jichž je potřeba dodržet*)

III.

S ohledem na výše uvedené žalobce navrhuje, aby insolvenční soud vydal tento

r o z s u d e k:

Určuje se, že žalovaný nemá za dlužníkem ABC s.r.o., ..., pohledávku ve výši ...,- Kč určenou vykonatelným platebním rozkazem č.j. ... vydaným Okresním soudem Plzeň-město.

V ....., dne.....

JUDr. Jan Nový, insolvenční správce
(*podpis*)

Zdroj: vlastní zpracování, 2013; publikace: MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele*. 2. aktual. vyd. Praha: Linde, 2011, s. 220-221. ISBN 978-80-7201-862-8.

Příloha C: Vzor formuláře - popření pohledávky přihlášeným věřitelem

POPŘENÍ POHLEDÁVKY PŘIHLÁŠENÝM VĚŘITELEM					
Soud	Městský soud v Praze	Spls. značka	MSPH 28	INS 3	/2011
Věřitel, který popírá pohledávku					
☒ 01 Fyzická osoba ☐ 02 Právnícká osoba Státní příslušnost ¹					
Osobní údaje	Příjmení:	Soudil	Jméno:	Anton	
	Titul za jm.:	Ph.D.	Titul před jm.:	JUDr.	
	Datum narození ² :	11.11.1971	Rodné číslo:	711111/1106	
Údaj o podnik. ³	IČ:		Jiné registr.č.:		
Trvalé bydliště	Obec:	Praha	PSČ:	110 00	
	Ulice:	Václavské náměstí	Č.p.:	54	
	Stát:	Ceska republika			
03 Korespondenční adresa ⁴ ☐					
Elektronická adresa:			Akreditovaný poskytovatel certifikačních služeb:		
Věřitel, jehož pohledávka je popírána					
☒ 04 Fyzická osoba ☐ 05 Právnícká osoba Státní příslušnost ¹					
Osobní údaje	Příjmení:	Prošel	Jméno:	Jiří	
	Titul za jm.:	Ph.D.	Titul před jm.:	Mgr.	
	Datum narození ² :	22.12.1972	Rodné číslo:	721222/2215	
Údaj o podnik. ³	IČ:		Jiné registr.č.:		
Trvalé bydliště	Obec:	Praha	PSČ:	100 00	
	Ulice:	Václavské náměstí	Č.p.:	32	
	Stát:	Ceska republika			
Popření pohledávky přihlášeným věřitelem					
Popíraná pohledávka A					
06 Označení pohledávky, která je popírána					
MSPH 28 INS 3/2011-P-11-1, pohledávka č. 2 ve výši 11.400,- Kč					
Pohledávka je popírána:					
07 Co do její pravosti: ☒ ano ☐ ne					
08 Co do její výše: ☐ ano ☒ ne					
09 Co do jejího pořadí: ☐ ano ☒ ne					
10 Vymezení důvodů, pro které je pohledávka popírána					
Zde vymezte důvody, pro které je pohledávky popírána co do její pravosti, co do její výše nebo co do jejího pořadí a uveďte argumenty tak, aby byly insolvenčnímu soud zřejmé důvody popření, které můžou účinně zpochybnit pravost, výši a pořadí popírané pohledávky jiného věřitele.					
Seznam příloh:					
Povinné přílohy:					
1. Kopie smluv, soudních rozhodnutí a dalších listin dokládajících důvody popření pohledávky					
2. Plná moc udělená přihlášeným věřitelem zmocněnci, pokud je přihlášený věřitel zastoupen na základě plné moci.					
Podpisem stvrzuje:					
☒ 14 Věřitel ☐ 15 Jiná osoba - fyzická osoba ☐ 16 Jiná osoba - právnická osoba					
Věřitel	Příjmení:	Soudil	Jméno:	Anton	
	Titul za jm.:	Ph.D.	Titul před jm.:	JUDr.	
	Datum narození ² :	11.11.1971	Rodné číslo:	711111/1106	
	Obec:	Praha	PSČ:	110 00	
	Ulice:	Václavské náměstí	Č.p.:	54	
	Stát:	Ceska republika			
13 V	Praze	Podpis			
Dne	28.3.2011				

Zdroj: Ministerstvo spravedlnosti ČR. Justice. Formuláře [online]. Praha: Ministerstvo spravedlnosti ČR, 2013. [cit. 2013-02-13] Dostupné z: <https://isir.justice.cz/isir/common/stat.do?kodStranky=FORMULAR>.

Příloha D: Vzor žaloby na vyloučení z majetkové podstaty

Krajský soud v Plzni
(*adresa insolvenčního soudu*)

sp.zn. KSPL 38 INS 67/2013
(*spisová značka, pod kterou je vedeno insolvenční řízení*)

Žalobce: Jan Novák, bytem .....
(*osoba, která tvrdí, že má k předmětu řízení právo, jež vylučuje jeho soupis do majetkové podstaty*)

Žalovaný: JUDr. Jan Nový, insolvenční správce dlužníka ABC s.r.o., se sídlem ...
(*vždy insolvenční správce*)

Věc: žaloba na vyloučení věci
(*předmětem řízení je věc, právo, pohledávka sepsaná do majetkové podstaty*)

D v o j m o

Přílohy: .....

I.

Žalobce je vlastníkem nákladního automobilu zn. ...., RZ..., a to na základě kupní smlouvy uzavřené s dlužníkem dne ...

Důkaz: .....

(*vylicít důvod vymáhání sporné věci a zdůvodnit aktivní legitimaci k vedení spory*)

II.

Žalovaný sepsal dne... automobil uvedený v čl. I do soupisu majetkové podstaty pod položkou č. ..., s tím, že se jedná o majetek dlužníka, když žalobce o soupisu vyrozuměl dne... Žaloba je tedy podána v zákonné lhůtě 30 dnů.

(*vylicít dosavadní průběh řízení, okolnosti týkající se soupisu, vč. hmotněprávních lhůt, jichž je potřeba dodržet*)

III.

Žalobce se neztotožňuje s názorem správce, že vozidlo je ve vlastnictví dlužníka, což dokazuje kupní smlouva ze dne..., jíž bylo převedeno vlastnické právo na žalobce, tedy 2 roky před zahájením insolvenčního řízení.

Důkaz: .....

(*uvést skutečnosti a navrhnout důkazy, kterými lze zdůvodnit nesprávnost soupisu*)

IV.

S ohledem na výše uvedené žalobce navrhuje, aby insolvenční soud vydal tento

r o z s u d e k:

Ze soupisu majetkové podstaty dlužníka ABC s.r.o., ..., se vylučuje nákladní automobil zn. ...., RZ ..., sepsaný pod položkou č. ...

Žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady řízení, tj. zaplacený soudní poplatek ve výši 2.000,- Kč.

V ....., dne.....

Jan Novák
(*podpis*)

Zdroj: vlastní zpracování, 2013; publikace: MARŠÍKOVÁ, Jolana. *Insolvenční řízení z pohledu dlužníka a věřitele*. 2. aktual. vyd. Praha: Linde, 2011, s. 222-223. ISBN 978-80-7201-862-8.

Příloha E: Opatření

Opatření

Podle § 160 odst. 2 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení respektujíc zajištění práva na spravedlivý proces a projednání věci v přiměřené době stanoveného v čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a svobod a v čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, a v souladu s rozvrhem práce pro rok *(daný rok)* přiděluji od *(datum počátku)* věc vedenou u Krajského soudu v *(místo)* pod sp. zn. *(číslo spisové značky)*, *(jméno incidenčního soudce)* soudci Krajského soudu v *(místo)*.

V ..... dne .....
(místo) (datum)

.....
(jméno a podpis předsedy soudu)
předseda Krajského soudu v .....
(místo)

Kancelář:

- vyznač v kcl. pomůckách změnu v osobě soudce
- předlož soudci

(pokyny pro kancelář)

Zdroj: vlastní zpracování na základě vyhl. č. 311/2007 Sb., 2013; zdroj: materiály KS Plzeň

Příloha F: Resumé

The presented thesis „Incidental Disputes“ is focused on incidental disputes, their types and proceedings involving them. The thesis is divided into several chapters. The main part of the thesis is engaged with the individual types of disputes under the Insolvency Act, which are disputes on the authenticity, amount and order of the registered receivables; disputes on the exclusion of items, rights, receivables or other assets from the assets or on the release of the proceeds of the liquidation; disputes on the settlement of the tenancy by entirety of the debtor and their spouse; disputes on the basis of the defence indictment; disputes on the damages to assets incurred due to the violation of an obligation of an insolvency administrator and other disputes, which the law recognizes as incidental disputes. The incidental dispute litigation is discussed in insolvency proceedings with the court, which is initiated at the petition and has the nature of an indictment. This part of the thesis is focused on the initiation and course of proceedings in the court. In the practical part was evaluated by statistical data on the duration of the insolvency proceedings, on the number of proposals of incidence and duration of incidental disputes. Judicial practice exercised by the Regional Court in Pilsen is also summarized. The whole thesis is completed by the actual judicial practice and case law, other sources are formal sources listed in the bibliography, legislation, technical magazine articles and Internet resources. The thesis describes a brief comparison with the legislation of the Federal Republic of Germany. The aim of the thesis is to define the notion of incidental dispute and define individual types stated in the law, and those which the law does not name, but recognizes them as incidental disputes in other parts of the Act. Incidental disputes define in terms of procedure too, because it is litigation, which shall be heard and decided on, upon the petition of an authorized person filed in the insolvency proceedings, at the insolvency court. The aim of the thesis is to assess the practical part focused on question of lawful judge and speed of processing disputes at the Regional Court in Pilsen, which has a significant impact on the insolvency proceedings. It is also important to evaluate the current system and Insolvency Act and outline the possible future development of this branch of law, incl. its problematic institutions.